

Јасмина Стојковић • Ивица Жупањац
Зорица Вукајловић • Катарина Радосављевић

Математика 3

Уџбеник за трећи разред основне школе

1. део

МАТЕМАТИКА 3

Уџбеник за трећи разред основне школе – 1. део

ФОНДАЦИЈА
АЛЕК
КАВЧИЋ

Редакција Фондације Алек Кавчић

Аутори

Јасмина Стојковић, Ивица Жупањац,
Зорица Вукајловић и Катарина Радосављевић

Рецензенти

Доц. др Миљан Кнежевић,
продекан на Математичком факултету Београдског универзитета
Жанка Селаковић, професор разредне наставе, ОШ „Стеван Чоловић“, Ариље
Драгана Вучен, професор разредне наставе, ОШ „Младост“, Нови Београд
Јасмина Николић, професор разредне наставе, ОШ „Ђура Јакшић“, Павлиш

Главни уредник

Крста Поповски

Уредник

Ана Ћешић

Илустрације

Горан Витановић

Лектура и коректура

Ненад Крцић

Ликовни уредник

Слађана Николић

Дизајн и прелом

Слађана Николић

АрхиКњига

Издавач

АрхиКњига д. о. о.
Љубостињска 2, Београд

За издавача

Оливер Кавчић

Штампа

Штампарија Дунав д. о. о., Земун

Тираж

20 000

Прво издање, 2025.

ISBN

978-86-6130-070-7
978-86-6130-080-6 (Низ)

CIP - Каталогизација у публикацији

Народна библиотека Србије, Београд

37.016:51(075.2)

МАТЕМАТИКА 3 : уџбеник : за трећи разред
основне школе. Део 1 / Јасмина Стојковић ... [и др.] ;
[илустрације Горан Витановић]. - 1. изд. - Београд :
АрхиКњига, 2025 (Земун : "Дунав"). - 176 стр. :
илустр. ; 29 cm

Тираж 20.000.

ISBN 978-86-6130-070-7

ISBN 978-86-6130-080-6 (низ)

1. Стојковић, Јасмина, 1979- [аутор]

COBISS.SR-ID 164746249

Министарство просвете, науке и технолошког
развоја Републике Србије одобрило је овај
уџбеник за употребу у школама решењем број:
650-02-00253/2024-07 од 27. 1. 2025. године.

Реч аутора

Драги наш ђаче,

Добро дошао у свет математике за трећи разред. Потрудили смо се да се пред тобом нађе занимљив уџбеник који ће да те води кроз бројне математичке изазове и да ти помогне да на лак, забаван и занимљив начин савладаш нова знања. Заједно ћемо да учимо и да откривамо математички свет кроз решавање проблемских ситуација из свакодневног живота. Како би ти било лакше, задатке смо поређали по тежини и обележили звездицама. Неки задаци су графички представљени, а за неке смо оставили простор да их ти представиш како би их лакше и брже усвојио и разумео. Поред тога, смислили смо и доста мозгалица како би креативно размишљао. Наша жеља је да кроз игру и истраживање заволиш математику и примењујеш је у свакодневном животу док решаваш проблемске ситуације.

Надамо се да ће ти свако ново решење донети радост и задовољство, јер математика није само наука – она је игра, истраживање, креативно размишљање и путовање у свет могућег.

Желимо ти срећу на овом математичком путовању!

Аутори

Садржај

Водич кроз уџбеник.....	6
БРОЈЕВИ ПРВЕ ХИЉАДЕ	
Понављамо бројеве прве стотине ...	8
Стотине прве хиљаде.	
Упоредивање стотина.....	10
Стотине и десетице прве хиљаде и њихово упоређивање.....	12
Утврђујемо стотине и десетице прве хиљаде.....	14
Бројеви прве хиљаде	16
Упоредивање бројева до 1000	18
Утврђујемо бројеве прве хиљаде ...	20
Понављамо писање бројева до 100 римским цифрама.....	22
Писање бројева до 1000 римским цифрама	24
Утврђујемо писање бројева до 1000 римским цифрама.....	26
Утврђујемо бројеве прве хиљаде и римске цифре.....	28
Научили смо	29
ПРОВЕРИ ЗНАЊЕ – Бројеви прве хиљаде и римске цифре.....	30
САБИРАЊЕ И ОДУЗИМАЊЕ ДО 1000	
Понављамо сабирање и одузимање до 100.....	32
Сабирање и одузимање стотина (300 + 200; 400 – 300).....	34
Утврђујемо сабирање и одузимање стотина (300 + 200; 400 – 300).....	36
Замена места и здруживање сабирака... ..	38
Сабирање троцифреног и једноцифреног броја (200 + 4; 352 + 6)	40
Сабирање троцифреног и једноцифреног броја (436 + 4; 546 + 5)	42
Утврђујемо сабирање троцифреног и једноцифреног броја (200 + 4; 352 + 6; 436 + 4; 546 + 5).....	44
Одузимање једноцифреног броја од троцифреног (234 – 2; 345 – 5; 260 – 3; 262 – 5; 200 – 7).....	46
Утврђујемо одузимање једноцифреног броја од троцифреног (234 – 2; 345 – 5; 260 – 3; 262 – 5; 200 – 7)	48
Сабирање троцифреног броја и десетица (232 + 20; 256 + 50; 350 + 70; 352 + 70)	50
Одузимање десетица од троцифреног броја (480 – 40; 500 – 50; 640 – 60; 642 – 60).....	52
Утврђујемо сабирање и одузимање троцифрених бројева и десетица (232 + 20; 256 + 50; 350 + 70; 352 + 70; 480 – 40; 500 – 50; 640 – 60; 642 – 60) ...	54
Сабирање троцифреног и двоцифреног броја (123 + 42; 254 + 27; 154 + 67)	56
Утврђујемо сабирање троцифреног и двоцифреног броја (123 + 42; 254 + 27; 154 + 67)	58
Одузимање двоцифреног од троцифреног броја (345 – 21; 362 – 25; 312 – 46).....	60
Утврђујемо одузимање двоцифреног од троцифреног броја (345 – 21; 362 – 25; 312 – 46)	62
Утврђујемо сабирање и одузимање троцифрених и двоцифрених бројева (123 + 42; 254 + 27; 154 + 67; 345 – 21; 362 – 25; 312 – 46)	64
Сабирање троцифрених бројева (234 + 123)	66
Утврђујемо сабирање троцифрених бројева (234 + 123).....	67
Одузимање троцифрених бројева (345 – 124).....	69
Утврђујемо одузимање троцифрених бројева (345 – 124).....	71
Сабирање троцифрених бројева (236 + 125).....	72
Утврђујемо сабирање троцифрених бројева (236 + 125).....	74
Одузимање троцифрених бројева (343 – 126)	76
Утврђујемо одузимање троцифрених бројева (343 – 126).....	77
Утврђујемо сабирање и одузимање троцифрених бројева (234 + 123; 236 + 125; 345 – 124; 343 – 126).....	79

ПРОВЕРИ ЗНАЊЕ – Сабирање и одузимање троцифрених бројева.	81
Сабирање троцифрених бројева (253 + 162)	82
Одузимање троцифрених бројева (345 – 152).....	84
Утврђујемо сабирање и одузимање троцифрених бројева (253 + 162; 345 – 152)	85
Сабирање троцифрених бројева (256 + 368)	87
Одузимање троцифрених бројева (425 – 256).....	89
Утврђујемо сабирање и одузимање троцифрених бројева (256 + 368, 425 – 256).....	90
Зависност збира од промене сабирака	92
Непроменљивост збира	93
Утврђујемо зависност збира од промене сабирака и непроменљивост збира	94
Зависност разлике од промене умањеника и умањиоца.....	95
Непроменљивост разлике	97
Утврђујемо зависност разлике од промене умањеника и умањиоца и непроменљивост разлике	99
ПРОВЕРИ ЗНАЊЕ – Сабирање и одузимање троцифрених бројева, зависност и непроменљивост збира од промене сабирака и разлике од промене умањеника и умањиоца.	101
Једначине са сабирањем.....	102
Утврђујемо једначине са сабирањем.....	104
Једначине са одузимањем	106
Утврђујемо једначине са одузимањем	108
Неједначине са сабирањем	110
Неједначине са одузимањем.....	112
Утврђујемо неједначине са сабирањем и одузимањем	114
Научили смо	116
ПРОВЕРИ ЗНАЊЕ – Једначине и неједначине.....	118

УГАО И УЗАЈАМНИ ПОЛОЖАЈ ПРАВИХ

Понављамо дуж, праву и полуправу	120
Угао и врсте углова	122
Утврђујемо углове и врсте углова ...	124
Узајамни положаји правих. Паралелне праве и праве које се секу	126
Утврђујемо узајамни положај правих.....	129
Цртање паралелних и нормалних правих	131
Утврђујемо цртање паралелних и нормалних правих.....	134
Утврђујемо праве, полуправе и углове.....	136
Научили смо	139
ПРОВЕРИ ЗНАЊЕ – Права, полуправа и углови	140
МЕРЕЊЕ ВРЕМЕНА	
Мерење времена	142
Утврђујемо мерење времена	144
Научили смо	147
ПРОВЕРИ ЗНАЊЕ – Мерење времена	148

ПИСМЕНО САБИРАЊЕ И ОДУЗИМАЊЕ

Писмено сабирање (123 + 312).....	150
Писмено одузимање (654 – 231).....	152
Утврђујемо писмено сабирање и одузимање (123 + 312; 654 – 231) ...	154
Писмено сабирање (123 + 369).....	156
Писмено одузимање (654 – 236).....	158
Утврђујемо писмено сабирање и одузимање (123 + 369, 654 – 236) ...	160
Писмено сабирање (123 + 492).....	162
Писмено одузимање (654 – 263).....	164
Утврђујемо писмено сабирање и одузимање (123 + 492; 654 – 263) ...	166
Писмено сабирање (123 + 298).....	168
Писмено одузимање (654 – 298).....	170
Утврђујемо писмено сабирање и одузимање (123 + 298; 654 – 298) ...	172
Научили смо	175
ПРОВЕРИ ЗНАЊЕ – Писмено сабирање и одузимање.....	176

Водич кроз уџбеник

Понављамо

- Понављамо градиво које смо раније учили.

Вежбамо

- Вежбамо научено.

Учимо

- Учимо ново.

Математичка мозгалица

- Занимљиви задаци за размишљање.

- Уз помоћ неког старијег телефоном или таблетом прочитај QR код. Научићеш још нешто ново, наћи неки интересантан задатак или помоћ за решавање задатка.

- На крају сваког поглавља

кратки преглед наученог

тест провере знања

Научили смо

Угао

теме угла краци угла (полуправе)

унутрашња област угла Угао: $\sphericalangle AOE$ или $\sphericalangle Oe$

прав угао **оштар угао** **туп угао**

Угао $\sphericalangle On$ је прав угао. Угао $\sphericalangle mOl$ је оштар угао. Угао $\sphericalangle dOr$ је туп угао.

праве које се секу **паралелне праве** **нормалне праве**

r и l $a \perp c$

Цртање паралелних правих **Цртање нормалних правих**

Потребан прибор:

ПРОВЕРИ ЗНАЊЕ

Права, полуправа и углови

1. Именуј елементе нацртаног угла и обој унутрашњост угла.

3. O — _____
 Oa — _____
 Ob — _____

2. Посматрај цртеж и на линијама напиши одговоре.

6. Оштрих углова има _____, а то су: _____
 Тупих углова има _____, а то су: _____
 Правих углова има _____, а то су: _____

3. На цртежу је приказана права a и тачке E и M . Нацртај праву r којој припада тачка E и нормална је на праву a и праву n којој припада тачка M и паралелна је са правом a .

4. Нацртај праве a, b и c тако да важе правила.

5. На основу слике заокружи слова испред тачних одговора.

3. $a \perp b$ $a \parallel c$

a) $a \parallel b$ б) $d \perp c$ в) $m \perp n$
 г) $e \parallel f$ д) $g \parallel h$

Укупно	Одлично урађено!	Веома се трудиш!	Добро је, моћеш боље!	Више се потруди!	Поновно градиво и биће боље!
	24-21	20-16	15-12	11-8	7-0

Једном звездицом су обележени најлакши задаци, са две звездице задаци средње тежине, а са три они најтежи.

БРОЈЕВИ ПРВЕ ХИЉАДЕ

Научићеш да:

- прочиташ, запишеш и упоредиш бројеве прве хиљаде;
- прикажеш бројеве прве хиљаде на бројевној правој;
- прочиташ бројеве до 1000 записане римским цифрама;
- напишеш дати број римским цифрама.

Понављамо бројеве прве стотине

1. Допуни реченице:

Најмањи једноцифрени број је _____. Најмањи двоцифрени број је _____.

Највећи двоцифрени број је _____. Највећи број прве стотине је _____.

2. Дате бројеве напиши речима.

48 – _____

88 – _____

75 – _____

36 – _____

60 – _____

91 – _____

3. Обој лептириће чији бројеви на месту јединица имају цифру 7.

82

37

75

74

23

47

4. Упиши у кружић знак <, > или =, тако да запис буде тачан.

15 ○ 51

82 ○ 29

99 ○ 97

65 ○ 35

6 Д 7 Ј ○ 76

5 Д 8 Ј ○ 58

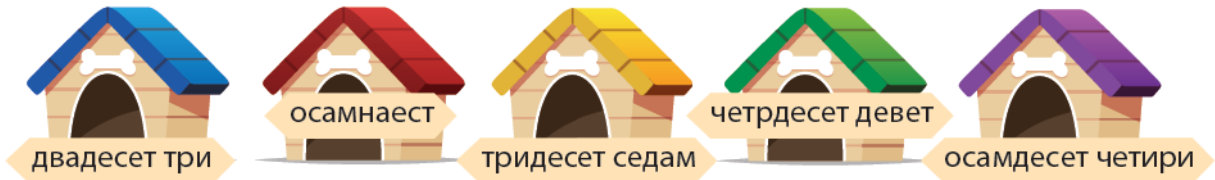
4 Д 6 Ј ○ 6 Д 2 Ј

5 Д 4 Ј ○ 54

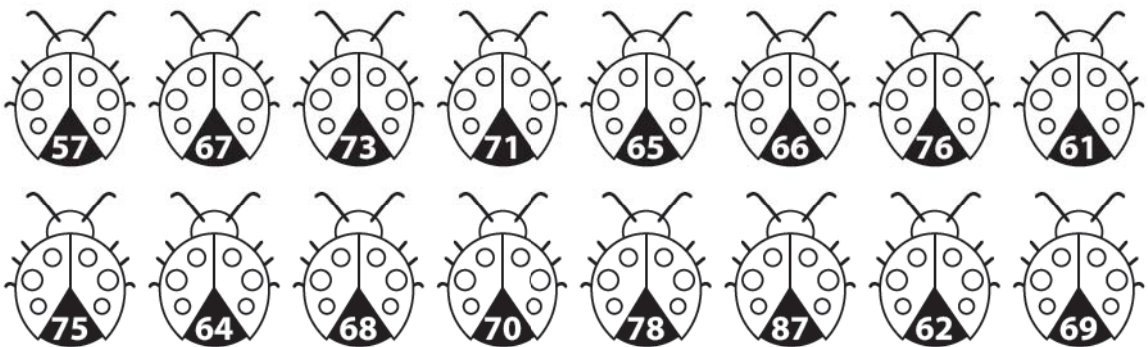
5. Попуни табелу.

Претходник	Број	Следбеник
	64	
	87	
	99	
	17	
	49	
	72	
	34	

6. Повежи пса са одговарајућом кућицом.

7. Обој бубамаре у којима су записани бројеви седме десетице.

8. Поређај дате бројеве.

а) 99, 17, 27, 85, 92;

___ < ___ < ___ < ___ < ___

б) 76, 45, 87, 67, 39;

___ > ___ > ___ > ___ > ___

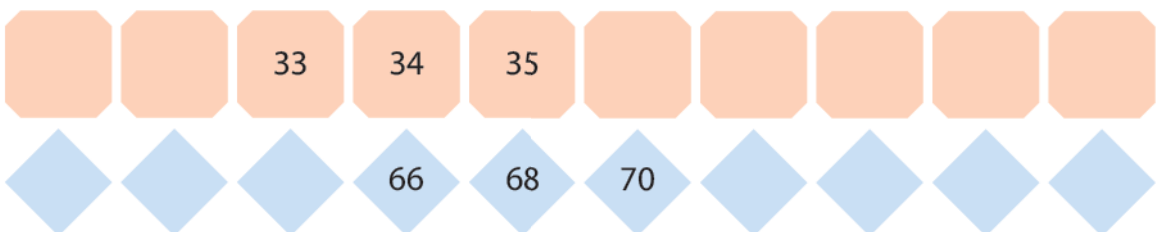
в) 100, 36, 10, 98, 55;

___ < ___ < ___ < ___ < ___

г) 76, 74, 78, 73, 72.

___ > ___ > ___ > ___ > ___

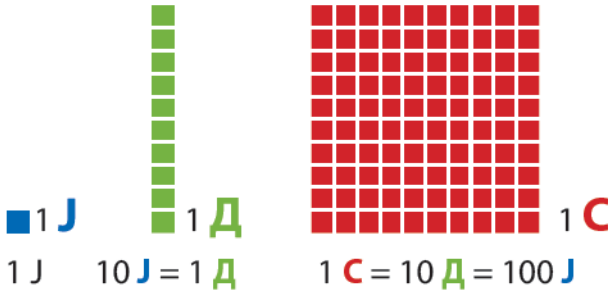
9. Допуни низове.

Стотине прве хиљаде. Упоредивање стотина

Понављамо

- Напиши све десетице прве стотине од најмање до највеће.

____, 50,
 _____.

Дуња, који број ћеш добити ако сабереш највећи двоцифрени број и најмањи једноцифрени број?

Добићу најмањи троцифрени број, а то је број 100.

$$99 + 1 = 100$$

Учимо

1 C – једна стотина или сто **100**

2 C – две стотине или двеста **200**

3 C – три стотине или триста **300**

4 C – четири стотине или четиристо **400**

5 C – пет стотина или петсто **500**

6 C – шест стотина или шестсто **600**

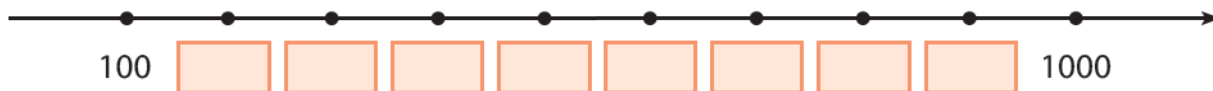
7 C – седам стотина или седамсто **700**

8 C – осам стотина или осамсто **800**

9 C – девет стотина или деветсто **900**

10 C – десет стотина или хиљаду **1000**

На бројевној правој упиши одговарајуће стотине.

100 < 200 < 300 < 400 < 500 < 600 < 700 < 800 < 900 < 1000

1 Х = 10 С = 100 Д = 1000 Ј

Петре, до сада смо знали за декадне јединице 1, 10 и 100.

Данас смо научили нову декадну јединицу 1000.

Вежбамо

1. Напиши речима дате бројеве:

300 – _____

700 – _____

200 – _____

600 – _____

500 – _____

2. Напиши цифрама дате бројеве:

сто – _____

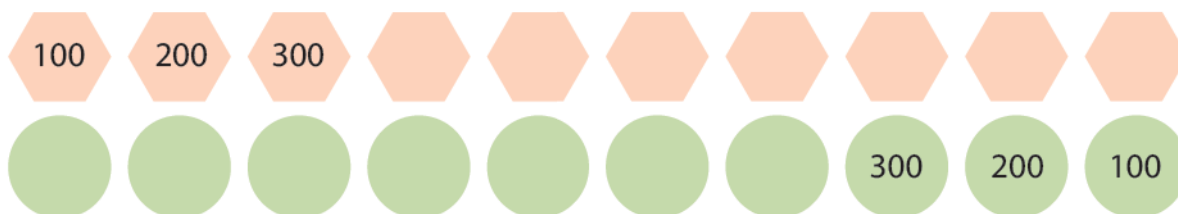
четиристо – _____

осамсто – _____

хиљаду – _____

деветсто – _____

3. Допуни низове.

4. Упиши у кружић знак <, > или =, тако да запис буде тачан.

100 ○ 400

800 ○ 300

900 ○ 1000

200 ○ 400

70 Д ○ 700 Ј

40 Д ○ 800 Ј

300 Ј ○ 20 Д

50 Д ○ 600 Ј

Стотине и десетице прве хиљаде и њихово упоређивање

Понављамо

- Напиши десетице прве стотине:

10, _____, _____, _____, _____, _____, _____, _____, _____ и _____.

- Напиши стотине прве хиљаде:

_____, _____, _____, _____, _____, _____, _____, _____ и _____.

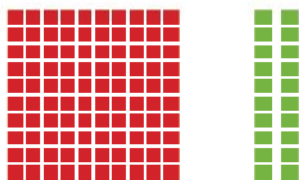

Учимо

Број формирамо тако што стотинама додајемо десетице.

120

$$120 = 1 \cdot 100 + 2 \cdot 10$$

$$120 = 100 + 20$$

С	Д	Ј
1	2	0

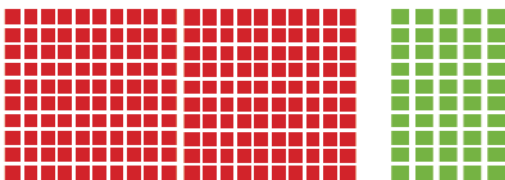
Читамо стотину: **сто**.

Читамо десетицу: **двадесет**.

Цифром **1** смо означили стотине, цифром **2** десетице, а цифром **0** јединице.

Број читамо: **сто двадесет**.

250

$$250 = 2 \cdot 100 + 5 \cdot 10$$

$$250 = 200 + 50$$

С	Д	Ј
2	5	0

Читамо стотину: **двеста** или **две стотине**.

Читамо десетицу: **педесет**.

Број читамо: **двеста педесет**.

Цифром **2** смо означили стотине, цифром **5** десетице, а цифром **0** јединице.

Вежбамо

1. Дате бројеве напиши речима.

340 – _____

170 – _____

750 – _____

460 – _____

260 – _____

810 – _____

2. Дате бројеве запиши цифрама. За сваки број напиши колико има стотина, десетица и јединица.

четиристо двадесет ____ = ____ С ____ Д ____ Ј триста педесет ____ = ____ С ____ Д ____ Ј

двеста деведесет ____ = ____ С ____ Д ____ Ј петсто десет ____ = ____ С ____ Д ____ Ј

осамсто шездесет ____ = ____ С ____ Д ____ Ј шестсто седамдесет ____ = ____ С ____ Д ____ Ј

3. Упиши у кружић знак <, > или =, тако да запис буде тачан.

150 ○ 180

820 ○ 280

990 ○ 970

650 ○ 350

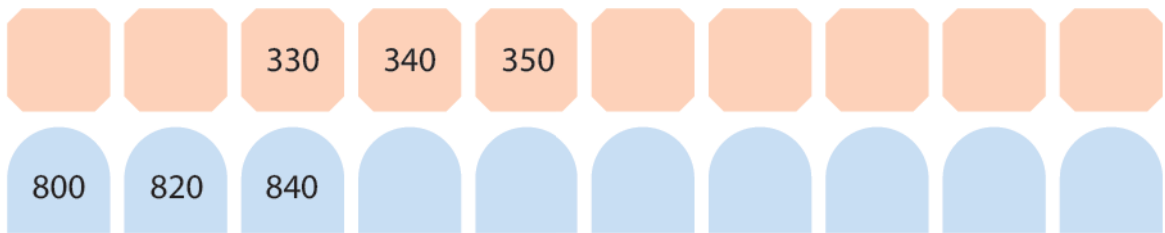
6 С 7 Д ○ 760

5 С 8 Д ○ 580

4 С 6 Д ○ 6 С 2 Д

5 С 4 Д ○ 540

4. Допуни низове.

5. Попуни табелу.

Претходна десетица	Број	Следећа десетица
	360	
820		
		900

6. Поређај дате бројеве од најмањег до највећег.

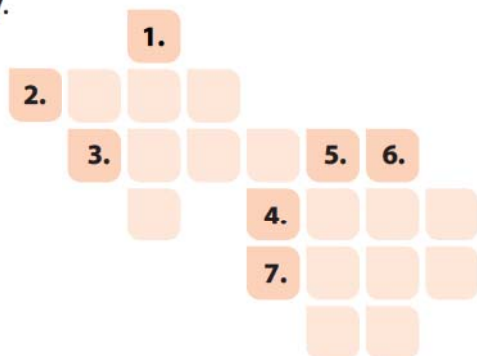
980, 870, 450, 230, 530 и 720

--	--	--	--	--	--

Утврђујемо СТОТИНЕ И ДЕСЕТИЦЕ ПРВЕ ХИЉАДЕ

★ 1. Попуни математичку укрштеницу.

1. осамсто седамдесет
2. двеста осамдесет
3. седамсто педесет
4. четиристо двадесет
5. четиристо шездесет
6. двеста десет
7. шестсто десет

★ 2. Дате бројеве правилно напиши речима.

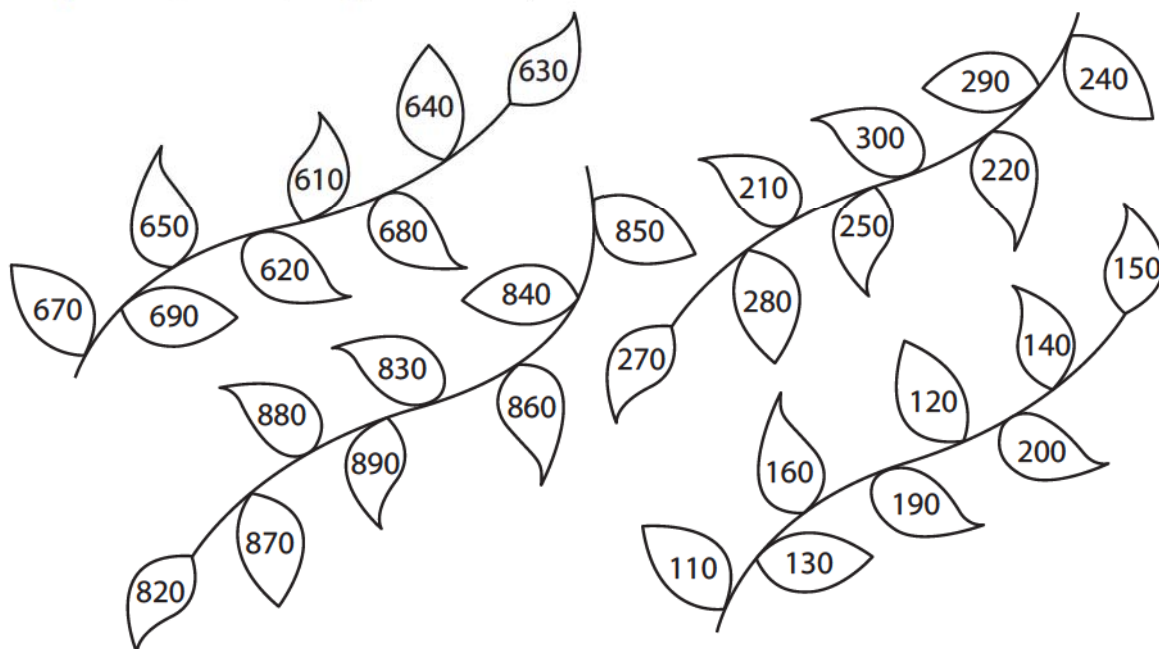
480 – _____ 840 – _____
 650 – _____ 360 – _____
 990 – _____ 220 – _____

★ 3. Упиши у квадратић знак <, > или =, тако да запис буде тачан.

250 510 330 290 890 970 340 350
 7 С 6 Ј 670 4 С 8 Д 480 6 С 6 Ј 6 С 6 Д 1 С 4 Д 410

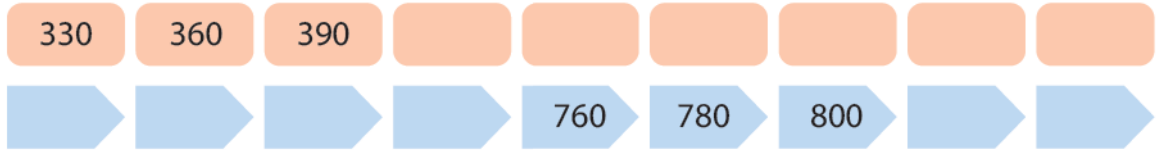
★ 4. Обој листиће задатим бојама:

наранџастом – десетице треће стотине; **црвеном** – десетице девете стотине;
жутом – десетице седме стотине; **зеленом** – десетице друге стотине.

5. Уочи правило и допуни низове.

6. Помози Петру да открије шта јесен доноси у жутом ауто. Решавај питалице и заокружи слике корпи воћа са тачним резултатима.

- a) Који троцифрени број на месту јединица има цифру нула, цифра десетица је два, а цифра стотина највећи једноцифрени паран број?
- б) Који троцифрени број на месту стотина има цифру која означава први претходник броја 5, цифра јединица је производ бројева 6 и 0, а цифра десетица најмањи непаран број?
- в) Који троцифрени број на месту стотина има као цифру највећи једноцифрени број, цифра десетица је први следбеник броја 7, а цифра јединица је вредност производа бројева 8 и 0?

- Напиши назив песме из читанке у којој се помињу јесен и жути ауто.

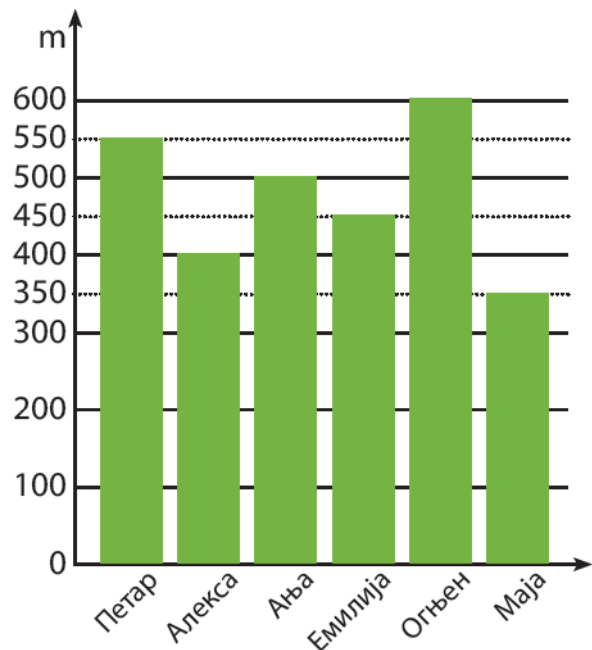

7. У одељењу IIIз организован је мини-крос. Резултати кроса су приказани графиком. Прочитај податке са графикона и одговори на питања.

- a) Ко је претрчао највише, а ко најмање метара?

- б) Ко је претрчао мање метара од Ање, а више од Алексе?

- в) Ко је претрчао више метара од Ање, а мање од Огњена?

Бројеви прве хиљаде

Понављамо

- Допуни низ.

$$1 \text{ X} = ___ \text{ C} = _____ \text{ J}$$

Учимо

Данас ћемо научити како да пишемо и читамо све бројеве прве хиљаде.

То ће бити лако. Читали смо и записивали троцифрене бројеве који су имали стотине и десетице.

Сада ћемо да читамо и записујемо бројеве који имају стотине, десетице и јединице.

345

3 C

4 Д

5 J

$$345 = 3 \cdot 100 + 4 \cdot 10 + 5 \cdot 1$$

$$345 = 300 + 40 + 5$$

C	Д	J
3	4	5

Читамо: **триста четрдесет пет**
(три стотине четрдесет пет).

Троцифрене бројеве пишемо помоћу три цифре. То су сви бројеви, почев од броја 100 до броја 999.

Најмањи троцифрени број је 100, а највећи троцифрени број је 999.

X	C	Д	J
1	0	0	0

Број 1000 пишемо помоћу четири цифре и он је најмањи четвороцифрени број.

Вежбамо

1. На слици је број представљен квадратићима. Напиши колико има стотина, десетица и јединица.

Запиши број квадратића:

а) цифрама _____; б) речима _____.

2. Попуни табелу.

С	Д	Ј	Пише се:	Чита се:
2	9	1		
3	4	6		
8	5	2		
4	7	8		

3. Напиши цифрама следеће бројеве:

осамсто тридесет један _____

петсто седамдесет осам _____

триста двадесет шест _____

седамсто педесет три _____

шестсто шездесет пет _____

четиристо осамнаест _____

4. Напиши све троцифрене бројеве који садрже цифре 2, 4 и 9, тако да се свака цифра у сваком броју употреби само једанпут.

5. Повежи линијама једнаке вредности.

952 238 321 123 748 802

3С2Д1Ј 1С2Д3Ј 7С4Д8Ј 8С2Ј 9С5Д2Ј 2С3Д8Ј

Упоређивање бројева до 1000

Понављамо

• Запиши број: 1 С 3 Д 5 Ј = _____ 3 С 2 Д 8 Ј = _____

• У бројевима одреди број стотина, десетица и јединица.

376 = ___ С ___ Д ___ Ј 429 = ___ С ___ Д ___ Ј

Учимо

Прошле недеље уштедела сам 321 динар.

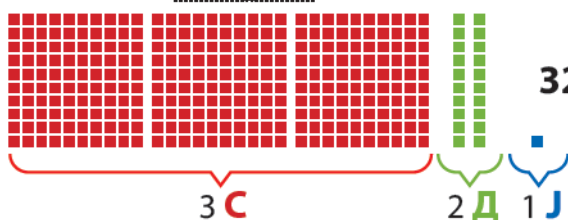

Ја сам уштедео 254 динара.

• Ко је уштедео више новца, Дуња или Петар?

Дуња:

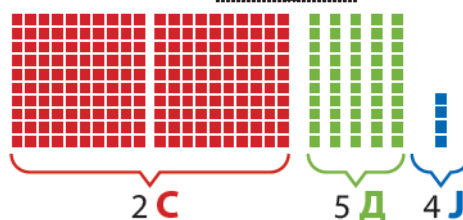
С	Д	Ј
3	2	1

$321 > 254$

Петар:

С	Д	Ј
2	5	4

Број 321 је већи од броја 254.

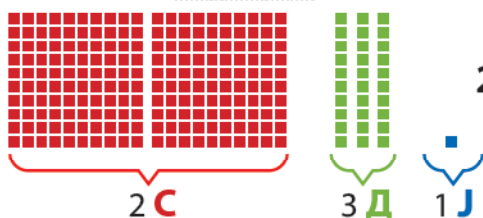
Већи је онај број који има већу цифру стотина.

Дуња има више новца јер је 321 динар више од 254 динара.

• Дуња има 231 динар, а Петар 254 динара. Ко има више новца?

Дуња:

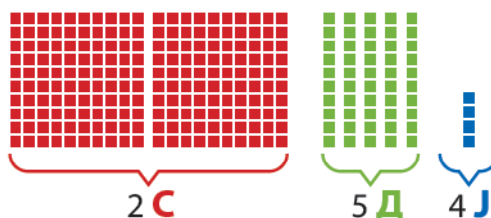
С	Д	Ј
2	3	1

$231 < 254$

Петар:

С	Д	Ј
2	5	4

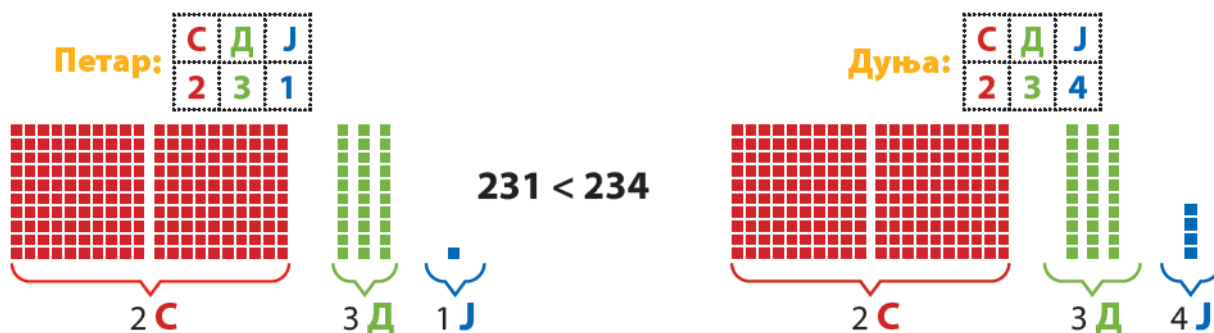

Број 231 је мањи од броја 254.

Ако два броја имају исти број стотина, већи је онај број који има више десетица.

Петар има више новца јер је 254 динара веће од 231 динар.

- Петар има 231 динар, а Дуња 234 динара. Ко има више новца?

Ако два броја имају исти број стотина и десетица, већи је онај број који има више јединица.

Број 231 је мањи од броја 234.

Дуња има више новца јер је 234 динара веће од 231 динар.

Два броја су једнака ако имају исти број стотина, десетица и јединица.

Вежбамо

- У сваки круг упиши знак $>$, $<$ или $=$, тако да записи буду тачни.

345 ○ 456 652 ○ 646 873 ○ 875 698 ○ 689

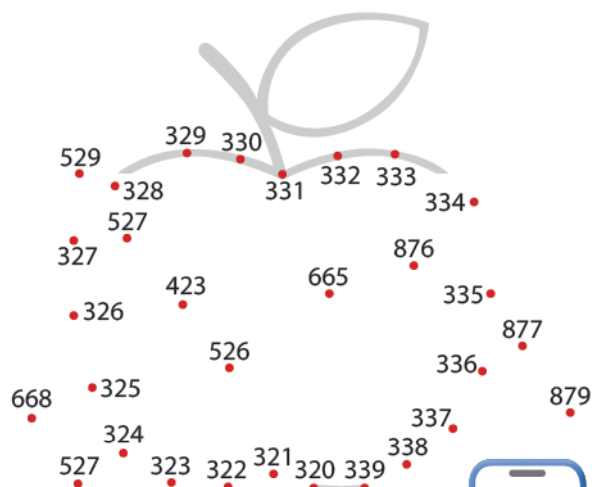
7С8Д1Ј ○ 9С6Д3Ј 5С2Д9Ј ○ 5С3Д8Ј 2С3Д1Ј ○ 2С3Д1Ј

- Огњен је замислио број који има 5 јединица, 3 стотине и 9 десетица. Вјекослав је замислио број који има 8 десетица, 2 јединице, а цифра која показује Огњенове јединице је иста као цифра која показује Вјекослављеве стотине.

Ко је замислио већи број?

Одговор:

- На слици испод повежи тачке поред бројева, почевши од броја 320 до 339.

Утврђујемо бројеве прве хиљаде

★ 1. На линијама напиши бројеве речима.

 281	_____	 682	_____
 457	_____	 953	_____
 126	_____	 364	_____

★ 2. Попуни математичку укрштеницу.

водоравно:

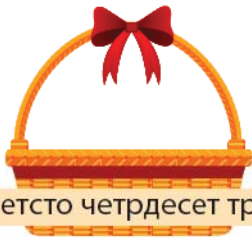

1. триста четрдесет осам
2. петсто шест
6. седамсто шездесет девет

усправно:

3. триста педесет седам
4. четиристо шест
5. осамсто шездесет девет

	3.	4.	5.
1.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
2.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
6.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

★ 3. Повежи линијом воће са одговарајућом корпом.

 осамсто једанаест	 199	 811	 сто деведесет девет
 петсто четрдесет три	 543	 284	 седамсто тридесет шест
	 736		 двеста осамдесет четири

★ 4. Напиши на линији све бројеве који се налазе између:

- a) 593 и 605 _____
б) 375 и 389 _____
в) 408 и 419 _____

★ 5. Напиши претходник и следбеник датих бројева.

○ 399 ○ ○ 675 ○ ○ 818 ○ ○ 169 ○
○ 999 ○ ○ 501 ○ ○ 281 ○ ○ 494 ○

★ 6. Заокружи слике тегли са бројевима чији збир цифара износи 6.

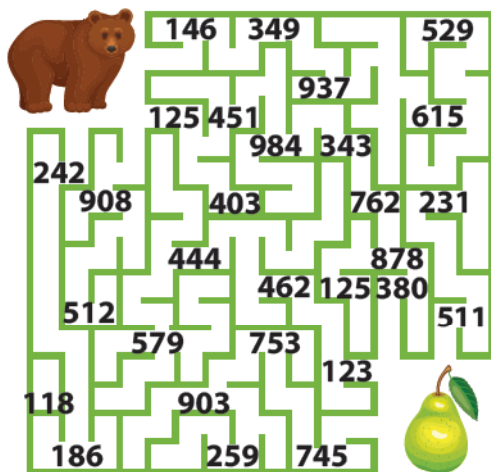

★ 7. У празна поља упиши знак $>$, $<$ или $=$, тако да записи буду тачни.

455 446 652 646 273 275 456 645
1 С 8 Д 3 Ј 5 С 6 Д 4 Ј 2 Д 6 С 8 Ј 2 С 6 Д 8 Ј 9 С 3 Д 930

★ 8. Од цифара 2, 8 и 7 напиши све троцифрене бројеве, а затим их поређај од најмањег до највећег. Цифре у бројевима не смеју да се понављају.

★ 9. Пронађи пут којим ћеш меду довести до крушке. Запиши на линији све бројеве од најмањег до највећег на које је меда наишао на путу до крушке.

★ 10. Напиши на линији све троцифрене бројеве седме стотине који представљају исти број и када се читају слева надесно и када се читају здесна налево.

★ 11. Ана је заборавила шифру која отвара улазна врата на згради. Помози јој да се сети тако што ћеш решити питалицу и записати број.

Који број на месту стотина има цифру чија је вредност производ бројева 2 и 4, на месту десетица највећи једноцифрени број, а на месту јединица цифру чија је вредност количник бројева 36 и 9?

То је број _____.

Понављамо писање бројева до 100 римским цифрама

Поред арапских цифара 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 и 9 користимо и римске цифре. У другом разреду научили смо да пишемо бројеве римским цифрама до броја 100.

1	5	10	50	100
I	V	X	L	C

1. На линијама напиши бројеве арапским цифрама.

XI – _____ XIX – _____ LXI – _____ C – _____ XXXIX – _____
 XLII – _____ LXXXIII – _____ XIV – _____ XCIV – _____ VI – _____

2. На линијама напиши бројеве римским цифрама.

17 – _____ 48 – _____ 96 – _____ 74 – _____ 28 – _____
 38 – _____ 51 – _____ 65 – _____ 18 – _____ 4 – _____

3. Сваки број написан арапским цифрама линијама повежи са његовим првим претходником и следбеником написаним римским цифрама.

4. На железничкој станици неко је погрешно повезао вагоне. Вагон који је најближи локомотиви требало би да носи најмањи број, а вагон који је најудаљенији, највећи. Поређај вагоне исправним редом тако што ћеш бројеве написати римским цифрама од најмањег до највећег.

5. На линији напиши римским цифрама све непарне бројеве пете десетице.

6. Настави низ:

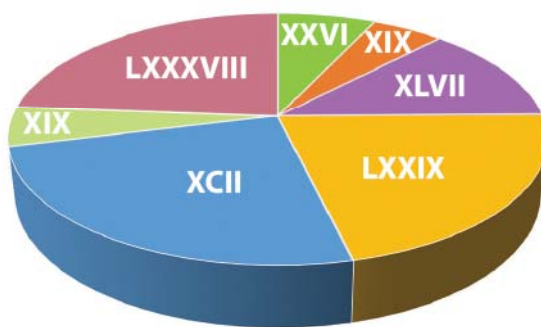

7. На графикону је приказан број посетилаца изложбе у току једне недеље.

a) Ког дана је забележен највећи број посетилаца?

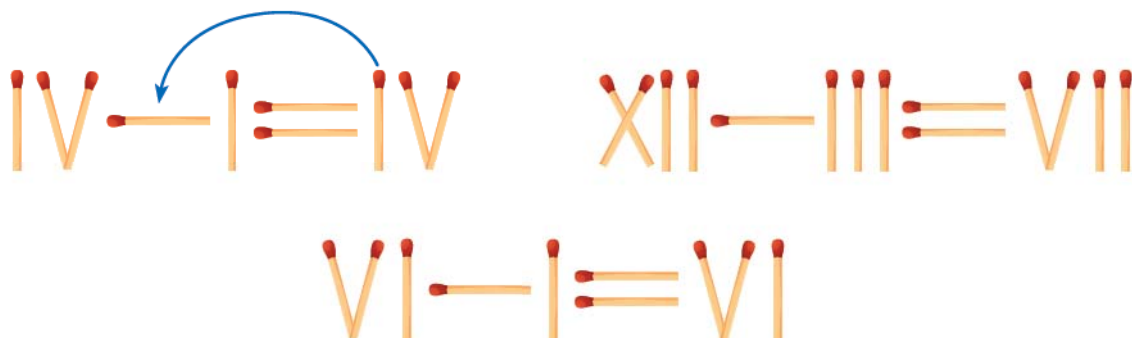
b) Којим данима је забележен најмањи број посетилаца?

в) Којим данима је на изложби био паран број посетилаца?

 понедељак	 петак
 уторак	 субота
 среда	 недеља
 четвртак	

8. Премести само по једно палидрвце као у првом примеру, тако да добијеш тачне једнакости.

Писање бројева до 1000 римским цифрама

Понављамо

- Напиши бројеве римским цифрама.

1 – ___ 5 – ___ 10 – ___ 50 – ___ 100 – ___

- Римским цифрама напиши:

а) највећи једноцифрени број – _____; б) најмањи двоцифрени број – _____;

в) најмањи број пете десетице – _____; г) највећи двоцифрени број – _____.

Учимо

До сада смо научили пет римских цифара I, V, X, L и C. Приликом писања бројева римским цифрама, цифре I, X и C могу да се понављају највише три пута.

Записивање једноцифрених бројева арапским и римским цифрама.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX

Записивање десетица арапским и римским цифрама.

10	20	30	40	50	60	70	80	90
X	XX	XXX	XL	L	LX	LXX	LXXX	XC

Највећи број који смо до сада писали римским цифрама је C. Бројеви написани римским цифрама се увек читају као редни бројеви, а користе се да означе месеце у години, бројчаник часовника, разреде у школи...

Да бисмо написали бројеве веће од броја 100, морамо да научимо још две римске цифре.

Број 500 записујемо словом D.

500

D

1000

M

Број 1000 записујемо словом M.

Цифра D се не понавља у писању бројева римским цифрама.

Цифре мање вредности написане десно од цифре веће вредности се сабирају са цифром веће вредности: DC, DCC, CXX, VI, XV...

Цифра мање вредности написана лево од цифре веће вредности се одузима од ње: IV, IX, XL, XC, CD и CM...

Записивање стотина арапским и римским цифрама до броја 1000.

100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000
C	CC	CCC	CD	D	DC	DCC	DCCC	CM	M

Вежбамо

1. Попуни табелу као што је започето.

Број написан арапским цифрама	325	467	852	969	683
Број написан римским цифрама	CCCXXV				

2. Напиши бројеве римским цифрама.

3. Напиши бројеве арапским цифрама.

892 – _____	777 – _____	CD – _____	DCCCXCII – _____
502 – _____	888 – _____	DXXIX – _____	DCCXXV – _____
734 – _____	999 – _____	CCCLXXVI – _____	M – _____
437 – _____	666 – _____	CDXXIII – _____	DCIV – _____
679 – _____	444 – _____	CCXLI – _____	CLXVI – _____

4. Попуни табелу.

Први претходник			CMXCIX	
Број	D		CDLXXXII	DCCL
Први следбеник		DCCLXXVI		CM

Утврђујемо писање бројева до 1000 римским цифрама

- ★ 1. Запиши дате бројеве римским цифрама.

177 – _____ 480 – _____ 196 – _____ 724 – _____ 280 – _____
318 – _____ 591 – _____ 600 – _____ 303 – _____ 405 – _____

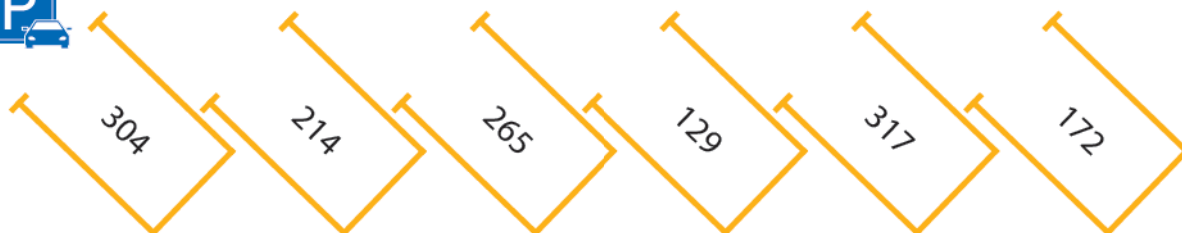
- ★ 2. Запиши дате бројеве арапским цифрама.

CMXV – _____ CCCLIV – _____ CDLXII – _____
DCCXXI – _____ CXXXVI – _____ DCCCXLV – _____
DX – _____ CDXCI – _____ M – _____ DCCLXXVIII – _____

- ★ 3. Упиши у квадратић знак <, > или =, тако да запис буде тачан.

CXXIII CXVIII CCXLVIII DX 503 DIII
CMLII CDLII 867 DCCCLXVII CCCLXXXI 318

- ★ 4. Повежи линијама исте бројеве и помози сваком аутомобилу да пронађе своје паркинг-место. Црвеном бојицом обој празно паркинг-место.

- ★ 5. Римским цифрама напиши најмање бројеве сваке десетице пете стотине.

- ★ **6.** Напиши одговарајуће бројеве арапским цифрама, а затим обој поља означена тим бројевима на војнику.

DC – _____ – црна

DXCII – _____ – наранџаста

CDIV – _____ – црвена

CXXVII – _____ – плава

CCLIII – _____ – љубичаста

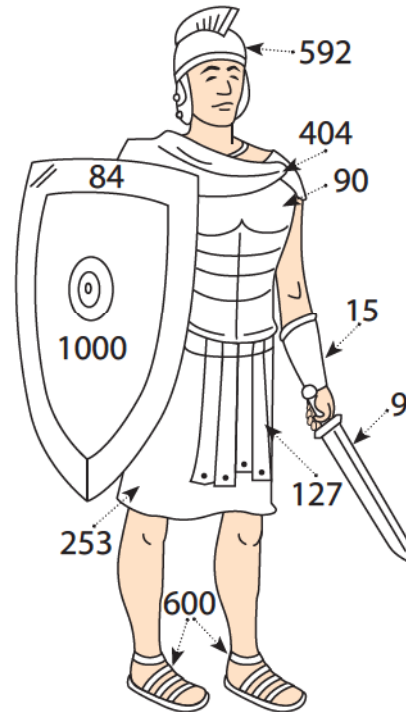
IX – _____ – сива

XV – _____ – зелена

M – _____ – жута

XC – _____ – наранџаста

LXXXIV – _____ – смеђа

- ★ **7.** Број по 23 од броја 600 до броја 700. Римским цифрама напиши на линији све те бројеве који се налазе између 600 и 700.

- ★★★ **8.** Упиши у правоугаонике римским цифрама највеће непарне бројеве сваке стотине, почев од највећег броја.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- ★★★ **9.** Обој све непарне бројеве шесте стотине **црвеном**, парне бројеве пете стотине **плавом** и све бројеве четврте стотине **жутом** бојицом.

CCCIX	CDII	DXCIV	CDXXXIII	DLVIII
DLXVII	CDLV	DXLIII	CCCXI	
DIX	CCCXXIV	CCCLXXVI	CDLXXVIII	
CCCXLVIII	DV	CDXCIV		

Утврђујемо бројеве прве хиљаде и римске цифре

- ★ 1. Спој парове – број написан речима и цифрама:

двеста четрнаест	• 915
осамсто четрдесет шест	• 214
деветсто петнаест	• 468
четиристо шездесет осам	• 846

- ★ 2. Упиши у квадратић знак <, > или =, тако да запис буде тачан.

CCXLIII	<input type="text"/>	423	CCCLIX	<input type="text"/>	349	645	<input type="text"/>	DCXLV
986	<input type="text"/>	CMLXXXVI	CDVIII	<input type="text"/>	CCCLXXXVII	DCCCLXIII	<input type="text"/>	CMLXIII

- ★ 3. Бројеве на крушкама поређај по реду, почев од највећег до најмањег.

497 CMV 794 563 CCCI 342 CCLV 876 677 DCIII DCL 651 DCCIV

- ★★★ 4. Помоћу задатих цифара напиши различите троцифрене бројеве. Сваку цифру користи само једанпут.

4, 7, 1 _____

9, 2, 8 _____

6, 3, 0 _____

- ★★★ 5. Хиљаду карата за тениски меч Ђоковић – Циципас нумерисане су бројевима од 1 до 1000. Бесплатну карту за следећи меч добијају гледаоци са картама чији број се завршава са 18. Напиши све добитне бројеве.

- Бесплатну карту добијају гледаоци са картама број:

Научили смо

Бројеви прве хиљаде

Бројеви од 1 до 1000 чине бројеве прве хиљаде.
Бројеви од 100 до 999 су троцифрени бројеви.
Најмањи четвороцифрени број је број 1000.

$$1X = 10 \quad C = 100 \quad D = 1000 \quad J$$

Читамо: триста четрдесет пет (три стотине четрдесет пет).

С	Д	Ј
3	4	5

Упоредивања бројева до 1000

$$321 > 254$$

Већи је онај број који има већу цифру стотина.

$$231 < 254$$

Ако два броја имају исти број стотина, мањи је онај број који има мању цифру десетица.

$$231 < 234$$

Ако два броја имају исти број стотина и десетица, мањи је онај број који има мању цифру јединица.

Писање бројева римским цифрама

За писање бројева римским цифрама користимо седам цифара.

I	V	X	L	C	D	M
1	5	10	50	100	500	1000

ПРОВЕРИ ЗНАЊЕ

Бројеви прве хиљаде и римске цифре

1. Напиши речима дате бројеве.

352 – _____
685 – _____
900 – _____

2. Напиши бројеве који недостају у низу узастопних бројева.

499 500 501

3. Напиши римским или арапским цифрама бројеве:

42 – _____ 80 – _____ 387 – _____ DLXI – _____ DCCXXII – _____
56 – _____ 36 – _____ 744 – _____ CXXV – _____ CCXLII – _____
79 – _____ 77 – _____ 569 – _____ LXXVIII – _____ DCC – _____

4. У празна поља упиши одговарајуће бројеве.

5 С 1 Д 3 Ј 9 С 0 Д 6 Ј 2 С 3 Д 5 Ј 4 С 3 Д 1 Ј

5. Напиши све троцифрене бројеве треће стотине у чијем се запису користи цифра 7.

6. Од цифара 8, 4 и 1 напиши све троцифрене бројеве користећи сваку цифру једанпут. Троцифрене бројеве запиши од највећег до најмањег.

7. Запиши троцифрене бројеве. Користи сваку од датих цифара, али да се цифре не понављају.

а) Запиши редом бројеве, од најмањег до највећег, користећи цифре 3, 4 и 8.

б) Запиши редом бројеве, од највећег до најмањег, користећи цифре 6, 1 и 9.

Укупно:

Одлично урађено!

35–30

Веома се трудиш!

29–23

Добро је, можеш боље!

22–15

Више се потруди!

14–8

Понови градиво и биће боље!

7–0

САБИРАЊЕ И ОДУЗИМАЊЕ ДО 1000

Научићеш да:

- сабираш и одузимаш стотине;
- сабираш и одузимаш троцифрене и једноцифрене бројеве;
- сабираш и одузимаш троцифрене и двоцифрене бројеве;
- сабираш и одузимаш троцифрене бројеве;
- мењаш места сабирцима и здружујеш их;
- уочиш зависност збира од промене сабирака;
- уочиш зависност разлике од промене умањеника и умањеоца;
- решаваш једначине;
- решаваш неједначине.

Понављамо

сабирање и одузимање до 100

1. Израчунај, а затим попуни математичку укрштеницу резултатима.

Водоравно:

Усправно:

1. $12 + 22 =$ _____ 5. $56 + 36 =$ _____ 9. $50 - 16 =$ _____ 13. $100 - 4 =$ _____
 2. $80 - 35 =$ _____ 6. $87 - 24 =$ _____ 10. $70 - 25 =$ _____ 14. $98 - 75 =$ _____
 3. $28 + 13 =$ _____ 7. $18 + 34 =$ _____ 11. $21 + 26 =$ _____ 15. $34 + 24 =$ _____
 4. $90 - 11 =$ _____ 8. $100 - 14 =$ _____ 12. $88 - 69 =$ _____ 16. $12 + 14 =$ _____

	9.	10.		11.	12.		13.	14.		15.	16.
1.			3.			5.			7.		
2.			4.			6.			8.		

2. Реши задатке и откриј Ањину омиљену народну бајку тако што ћеш заокружити слово испред тачног решења.

1. $18 + 17 =$ _____ Ч35 Ћ37 К25 13. $65 - 27 =$ _____ Г36 В37 Б38
 2. $21 - 7 =$ _____ У28 А14 О13 14. $61 - 29 =$ _____ У32 А42 А43
 3. $38 + 16 =$ _____ Р54 К58 М55 15. $28 + 38 =$ _____ Н66 Ц68 З69
 4. $100 - 42 =$ _____ В52 К57 Д58 16. $15 + 52 =$ _____ И67 А66 Е76
 5. $46 + 27 =$ _____ М63 Р53 А73 17. $86 - 65 =$ _____ С22 Н21 Д23
 6. $19 + 38 =$ _____ Х58 О47 К57 18. $41 + 19 =$ _____ О70 З69 А60
 7. $100 - 71 =$ _____ Н29 Ц39 Д28 19. $90 - 64 =$ _____ Ш27 З26 П16
 8. $82 - 26 =$ _____ И56 А57 Е47 20. $87 - 48 =$ _____ Е39 О40 А38
 9. $55 + 6 =$ _____ С62 М71 Н61 21. $43 + 36 =$ _____ Н78 Г80 М79
 10. $78 + 12 =$ _____ А90 Е80 У70 22. $64 - 22 =$ _____ Љ42 Л48 П36
 11. $73 + 14 =$ _____ С89 Б83 Н87 23. $83 - 24 =$ _____ А54 У58 И59
 12. $63 - 26 =$ _____ А42 Е37 К38

Ањина омиљена народна бајка је:

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14.
 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23.

3. Који број треба уписати у поље да би се добила тачна бројевна једнакост?

$$100 - \square = 38$$

4. Који број је за 27 већи од броја 66? Заокружи слово испред тачног одговора.

а) 82 б) 92 в) 83 г) 93

5. У ресторану су 64 госта, 2 куvara и 17 конобара. Колико је укупно људи у ресторану? Заокружи тачан одговор.

6. Разлици бројева 91 и 46 додај збир бројева 15 и 39.

7. На часу физичког и здравственог васпитања 12 ученика игра одбојку, 10 ученика игра фудбал, вијачу прескаче 3 ученика мање него што игра фудбал. Колико је укупно ученика у одељењу ако знамо да су сви ученици присутни на часу?

Одговор: _____

8. На графикону је приказан број жутих, црвених, зелених, плавих и љубичастих бојица које се налазе у заједничкој кутији одељења IIIз. Прочитај питања и заокружи тачне одговоре.

- За колико има више љубичастих него зелених бојица? _____

а) за 25 б) за 26 в) за 27 г) за 29

- За колико има мање жутих него плавих бојица? _____

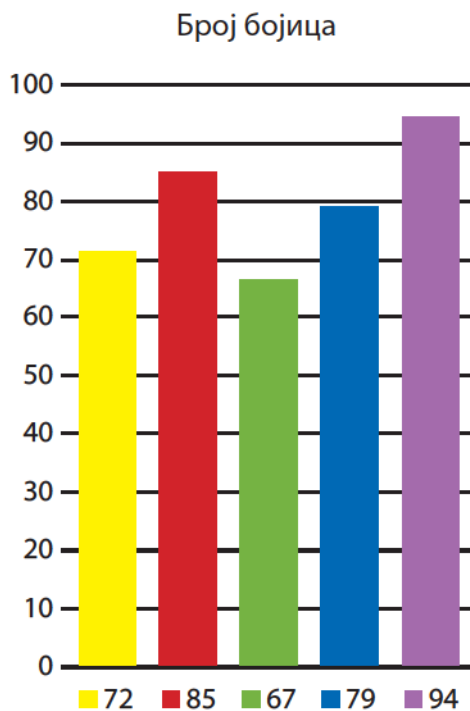
а) за 2 б) за 8 в) за 7 г) за 6

- Којих бојица има више од жутих, а мање од црвених? _____

а) зелених бојица

б) плавих бојица

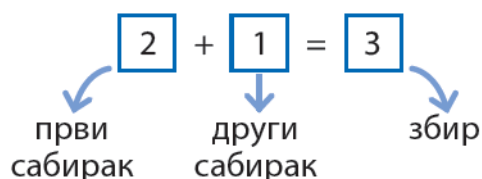
в) љубичастих бојица

Сабирање и одузимање стотина (300 + 200; 400 - 300)

Понављамо

- Линијама спој стотине са одговарајућим местом на бројевној правој и у поље упиши одабрану стотину.

100

800

600

400

300

500

900

1000

700

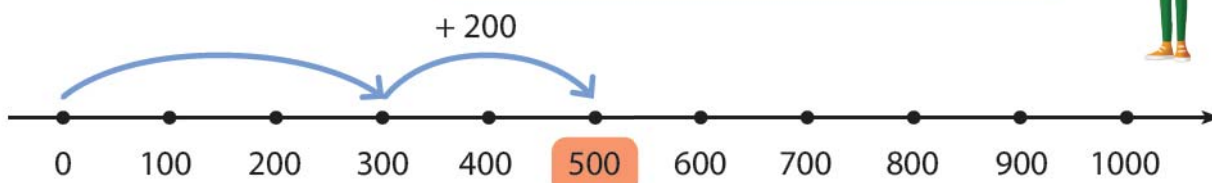
200

Учимо

• 300 + 200

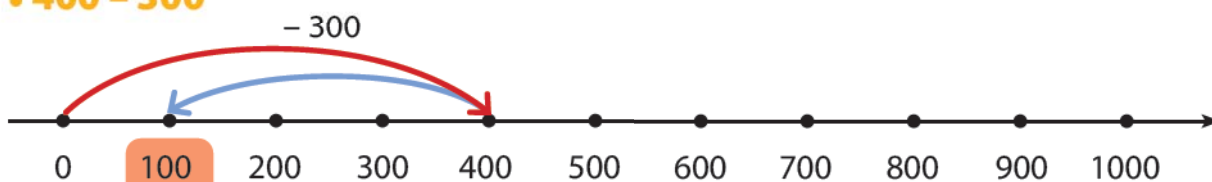
Сабирање и одузимање најлакше ћемо представити на бројевној правој.

$$3 \text{ C} + 2 \text{ C} = 5 \text{ C}$$

$$300 + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

• 400 - 300

$$4 \text{ C} - 3 \text{ C} = 1 \text{ C}$$

$$400 - \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

Вежбамо

1. Израчунај.

$200 + 400 = \underline{\quad\quad}$ $100 + 500 = \underline{\quad\quad}$ $600 - 200 = \underline{\quad\quad}$ $900 - 400 = \underline{\quad\quad}$

$400 + 600 = \underline{\quad\quad}$ $300 + 400 = \underline{\quad\quad}$ $800 - 300 = \underline{\quad\quad}$ $800 - 600 = \underline{\quad\quad}$

$200 + 500 = \underline{\quad\quad}$ $400 + 500 = \underline{\quad\quad}$ $500 - 400 = \underline{\quad\quad}$ $700 - 400 = \underline{\quad\quad}$

2. На линијама напиши бројеве који недостају како би једнакости биле тачне.

$300 + \underline{\quad\quad} = 700$ $300 + \underline{\quad\quad} = 600$ $900 - \underline{\quad\quad} = 300$ $800 - \underline{\quad\quad} = 400$

$500 + \underline{\quad\quad} = 900$ $500 + \underline{\quad\quad} = 800$ $\underline{\quad\quad} - 500 = 300$ $1000 - \underline{\quad\quad} = 500$

$\underline{\quad\quad} + 200 = 1000$ $\underline{\quad\quad} + 200 = 600$ $\underline{\quad\quad} - 600 = 300$ $\underline{\quad\quad} - 300 = 500$

3. Попуни табеле.

<i>a</i>	500	300	300	200
<i>b</i>	100	500	700	600
<i>a + b</i>				

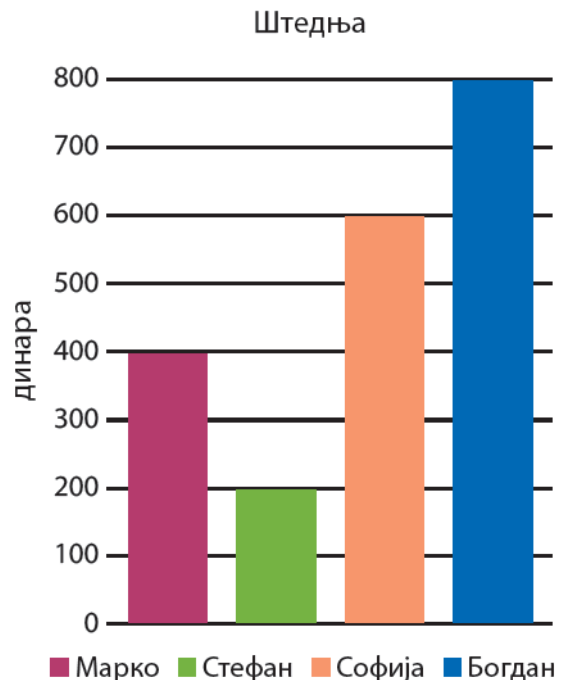
<i>a</i>	800	900	600	700
<i>b</i>	100	400	500	300
<i>a - b</i>				

4. Пажљиво погледај графикон који показује колико су Марко, Стефан, Софија и Богдан уштедели новца за недељу дана и одговори на питања.

а) Ко је уштедео највише новца и колико?

б) Колико су Марко и Стефан уштедели новца заједно?

в) За колико је више Богдан уштедео новца од Стефана?

Утврђујемо сабирање и одузимање стотина (300 + 200; 400 - 300)

- ★ 1. Реши задатак.

Мића скупља бродиче.
Направио је 300 бродича
од папира, а Света му је
поклонио још 400.
Колико сада Мића има
папирних бродича?

Одговор: _____

- ★ 2. Посматрајући бројевну праву, уочи, запиши и сабери стотине које су мање од 500, а веће од 100.

- ★ 3. Израчунај.

$$400 + 200 = \underline{\quad}$$

$$600 + 300 = \underline{\quad}$$

$$900 - 400 = \underline{\quad}$$

$$800 - 300 = \underline{\quad}$$

- ★ 4. Повежи линијама изразе који имају исте вредности.

$$300 + 200 + 100$$

$$400 + 200 - 100$$

$$800 + 200 - 300$$

$$400 + 500 - 100$$

$$200 + 200 + 300$$

$$600 - 200 + 400$$

$$900 - 100 - 200$$

$$900 - 300 - 100$$

- ★★ 5. Од збира бројева 400 и 600 одузми разлику бројева 300 и 200.

6. Весна је планирала мини-одмор и рачунала је колико су удаљена места која жели да посети. Од Кањиже до Београда има 200 km. Од Београда до Врњачке Бање још 200 km, а од Врњачке Бање до Сокобање 100 km. Колико километара ће укупно прећи Весна ако од Кањиже до Сокобање путује преко Београда и Врњачке Бање?

Одговор: _____

7. Стеван је имао 300 динара. Мама му је дала још 500 динара. Колико новца сада има Стеван? Заокружи тачан одговор.

a) 600 б) 700 в) 800 г) 900

Може ли Стеван да купи фломастере који коштају 900 динара?

Одговор: _____

8. Камион је првог дана прешао 300 km, другог дана 200 km више него првог, а трећег дана 400 km мање него другог дана. Израчунај колико је укупно километара камион прешао за три дана.

Заокружи слово испред тачног одговора.

a) 800 km б) 700 km
в) 1000 km г) 900 km

1. дан	300 km	
2. дан	300 km	200 km
3. дан	300 km	200 km
	?	400 km

9. Емилија жели да изненади маму и купи јој колаче за рођендан. За поклон може да издвоји 700 динара. Помози Емилији да купи највећи могући број различитих колача за новац који има. Које све колаче Емилија може да купи?

мафин
200 динара

ледена коцка
100 динара

ролат
200 динара

2 бисквита
100 динара

чоколадна торта
300 динара

Одговор: _____

Замена места и здруживање сабирака

Понављамо

- Допиши сабирке у квадратиће тако да терезије остану у равнотежи.

Учимо

- Огњен има 200 динара, а Емилија 400 динара. Колико динара имају заједно?

Огњен

Емилија

Емилија

Огњен

Огњен и Емилија:

$$200 + 400 = 600$$

Емилија и Огњен:

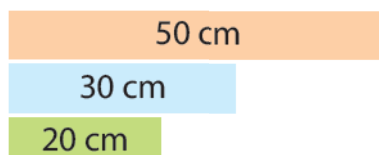
$$400 + 200 = 600$$

У оба случаја збир је исти.

$$200 + 400 = 400 + 200$$

Када сабирци промене места, збир се не мења.

На часу ликовне културе Огњен и Емилија су спајали траке од 50 cm, 30 cm и 20 cm на различите начине.

Огњен

$$50 \text{ cm} \quad 30 \text{ cm} \quad 20 \text{ cm} \quad (50 + 30) + 20 = 80 + 20 = 100$$

Емилија

$$50 \text{ cm} \quad 30 \text{ cm} \quad 20 \text{ cm} \quad 50 + (30 + 20) = 50 + 50 = 100$$

Без обзира на који начин су три траке спојене, збир њихових дужина увек је исти.

$$(50 + 30) + 20 = 50 + (30 + 20)$$

Збир три сабирка се неће променити без обзира којим редоследом здружујемо сабирке.

Вежбамо

1. Попуни табелу.

<i>a</i>	200	600	100	500
<i>b</i>	300	400	700	400
<i>a + b</i>				
<i>b + a</i>				

2. Применом својства замене места и здруживања сабирака израчунај збир на најлакши начин.

$$200 + 500 + 300 = \underline{\hspace{10em}}$$

$$80 + 300 + 120 = \underline{\hspace{10em}}$$

$$300 + 40 + 200 + 60 = \underline{\hspace{10em}}$$

3. Упиши потребан број да једнакост буде тачна.

$$300 + 200 = \underline{\hspace{2em}} + 300 \quad 200 + 0 = \underline{\hspace{2em}} + 200 \quad 400 + \underline{\hspace{2em}} = 500 + 400$$

$$800 + \underline{\hspace{2em}} = 100 + 800 \quad 700 + 300 = 300 + \underline{\hspace{2em}} \quad 800 + 200 = 200 + \underline{\hspace{2em}}$$

4. Спој изразе са једнаким збиром без рачунања.

$$200 + (300 + 400)$$

$$100 + 700$$

$$100 + (600 + 300)$$

$$100 + 400$$

$$400 + 100$$

$$(600 + 100) + 300$$

$$(200 + 400) + 300$$

$$700 + 100$$

Сабирање троцифреног и једноцифреног броја ($200 + 4$; $352 + 6$)

Понављамо

- Одлучила наша Мара, да уштеди много пара. Када зброји све што има, динара 30 је уштеђевина. Једног дана, крај ормара нађе још пет динара. Помоћ твоју тражи Мара. Колико сада има пара?

$$30 + 5 = \underline{\quad}$$

← збир

први сабирак други сабирак

- Мара има _____ динара.

Учимо

• $200 + 4$

Огњен у касици има 200 динара. Емилија је у касицу додала још 4 динара. Колико сада имају новца у касици?

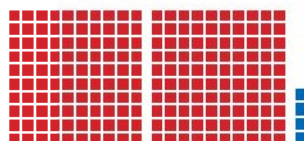
СДЈ

200

Ј

4

СДЈ

204

$$200 + 4 = 204$$

$200 + 4 = 204$ Огњен и Емилија сада у касици имају _____ динара.

Израчунај збир.

$30 + 6 = \underline{\quad}$

$70 + 4 = \underline{\quad}$

$50 + 7 = \underline{\quad}$

$300 + 6 = \underline{\quad}$

$700 + 4 = \underline{\quad}$

$500 + 7 = \underline{\quad}$

У свако поље упиши сабирак тако да једнакост буде тачна.

$400 + \square = 409$

$400 + \square = 406$

$\square + 6 = 706$

$\square + 3 = 403$

• 352 + 6

Емилија је пребројала да у заједничкој касици има 352 динара. Када се вратио из школе, Огњен је у касицу убацио 6 динара. Колико сада имају уштеђеног новца?

$$\begin{array}{c} \text{СДЈ} \\ 352 \end{array} + \begin{array}{c} \text{Ј} \\ 6 \end{array} = \begin{array}{c} \text{СДЈ} \\ 358 \end{array}$$

$$352 + 6 = (350 + 2) + 6 = 350 + (2 + 6) = 350 + 8 = 358$$

Емилија и Огњен у касици сада имају _____ динара.

Израчунај збир.

$$340 + 2$$

$$342 + 2 = (340 + 2) + 2 = 340 + (2 + 2) = 340 + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$471 + 5 = (470 + 1) + 5 = \underline{\quad} + (\underline{\quad} + \underline{\quad}) = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$785 + 2 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = \underline{\quad} + (\underline{\quad} + \underline{\quad}) = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$255 + 3 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = \underline{\quad} + (\underline{\quad} + \underline{\quad}) = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

Вежбамо

1. Израчунај збир.

$2 + 6 = \underline{\quad}$

$5 + 4 = \underline{\quad}$

$3 + 6 = \underline{\quad}$

$32 + 6 = \underline{\quad}$

$75 + 4 = \underline{\quad}$

$43 + 6 = \underline{\quad}$

$432 + 6 = \underline{\quad}$

$875 + 4 = \underline{\quad}$

$543 + 6 = \underline{\quad}$

2. Попуни табелу.

a	300	425	786	335
$a + 3$				

Сабирање троцифреног и једноцифреног броја (436 + 4; 546 + 5)

Понављамо

• Реши математичку укрштеницу.

водоравно:

1. 480 + 5
2. 200 + 4
3. 380 + 7

усправно:

1. 420 + 3
2. 800 + 8
3. 540 + 7

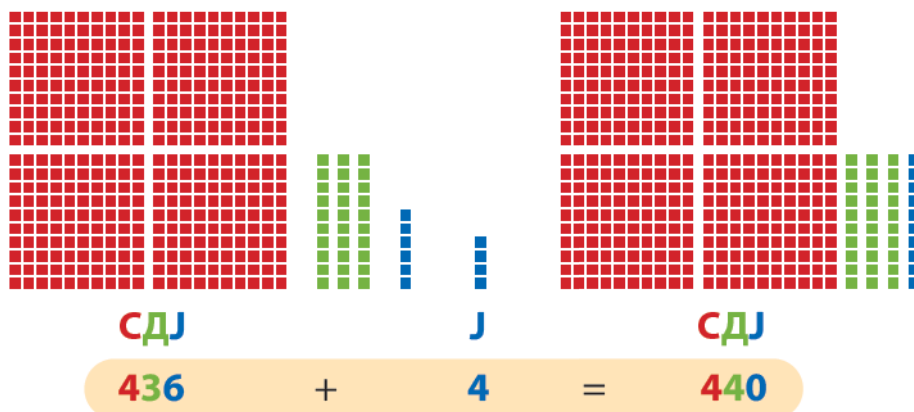
	1.	2.	3.
1.			
2.			
3.			

Учимо

• 436 + 4

Емилија и Огњен су уштедели 436 динара. Мама им је у касицу додала још 4 динара. Колико сада има новца у касици?

$$430 + 6$$

$$436 + 4 = (430 + 6) + 4 = 430 + (6 + 4) = 430 + 10 = 440$$

У касици је _____ динара.

Израчунај збир.

$$340 + 2$$

$$342 + 8 = (340 + 2) + 8 = 340 + (2 + 8) = 340 + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

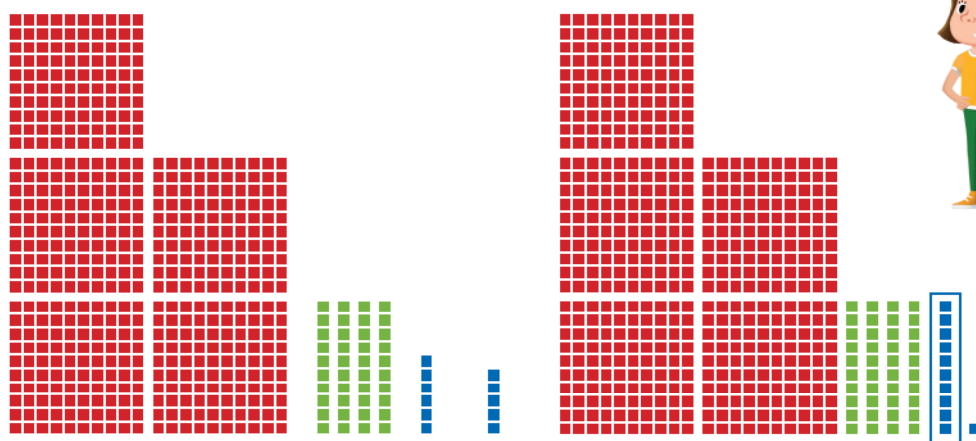
$$475 + 5 = (470 + 5) + 5 = \underline{\quad} + (\underline{\quad} + \underline{\quad}) = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$786 + 4 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = \underline{\quad} + (\underline{\quad} + \underline{\quad}) = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$253 + 7 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = \underline{\quad} + (\underline{\quad} + \underline{\quad}) = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

• 546 + 5

Емилија и Огњен су наставили да штеде. Касица се брзо пунила. Једног дана су избројали уштеђевину од 546 динара. Додали су у касицу још 5 динара. Колико сада имају уштеђеног новца?

СДЈ

Ј

СДЈ

546

+

5

=

551

$$546 + 5 = 546 + (4 + 1) = (546 + 4) + 1 = 550 + 1 = 551$$

Емилија и Огњен сада имају _____ динар.

Израчунај збир.

$$765 + 7 = 765 + (5 + 2) = (765 + 5) + 2 = 770 + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$474 + 8 = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$877 + 7 = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$355 + 8 = \underline{\hspace{2cm}}$$

Вежбамо

1. Израчунај збир.

$7 + 6 = \underline{\quad}$

$8 + 4 = \underline{\quad}$

$6 + 5 = \underline{\quad}$

$27 + 6 = \underline{\quad}$

$18 + 4 = \underline{\quad}$

$36 + 5 = \underline{\quad}$

$127 + 6 = \underline{\quad}$

$318 + 4 = \underline{\quad}$

$736 + 5 = \underline{\quad}$

2. Претходник броја 458 увећај за 6. _____

3. Софија и Дуња су брале мушмуле. Софија је убрала 178 мушмула, а Дуња за 9 више. Колико је мушмула убрала Дуња? Заокружи слово испред тачног одговара.

- a) 189 б) 187 в) 198 г) 188

4. Реши задатке.

a) Број 289 увећај за први претходник броја 9.

б) Збир бројева 250 и 300 увећај за 7.

5. Који број је за 8 већи од броја 765? Обој облак са тачним одговором.

6. Књига је коштала 798 динара. Поскупела је за 6 динара. Колико кошта књига након поскупљења?

Одговор: _____

7. Миле је замислио два броја. Први број на месту стотина има цифру која је први следбеник броја 6, на месту десетица цифру 2, а на месту јединица цифру која је за два мања од цифре десетица. Други број који је Миле замислио је за 8 већи од првог броја. Који је други број који је Миле замислио?

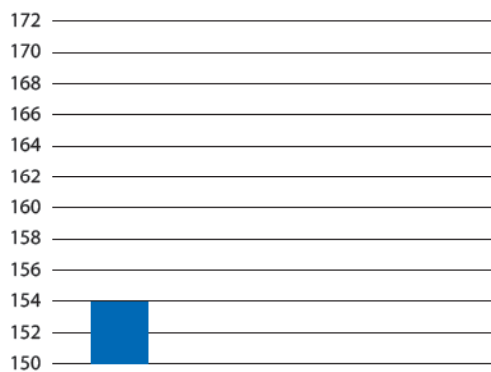
Први број:

Други број је: _____

Други број:

8. Александар је имао 154 кликера, Милош за 8 више од њега, а Огњен за 9 више од Милоша. Заврши започети графикон.

■ Александар ■ Милош ■ Огњен

Одузимање једноцифреног броја од троцифреног (234 – 2; 345 – 5; 260 – 3; 262 – 5; 200 – 7)

Понављамо

- Линијом спој сваки израз са одговарајућом разликом.

$34 - 3$

$56 - 6$

$72 - 6$

$32 - 8$

$89 - 6$

$59 - 6$

50

31

83

24

53

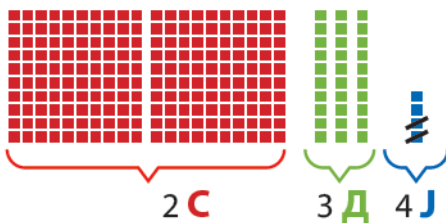
66

Учимо

• 234 – 2

Огњен је уштедео 234 динара. Купио је жваку за 2 динара. Колико новца је остало Огњену?

Одузео сам јединице од јединица. Десетице и стотине сам преписао.

Огњен има 232 динара.

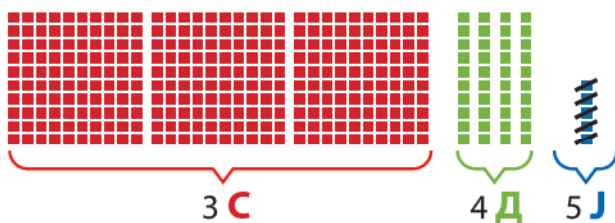
$$234 - 2 = (230 + 4) - 2 = 230 + (4 - 2) = 230 + 2 = 232$$

$$675 - 3 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) - \underline{\quad} = \underline{\quad} + (\underline{\quad} - \underline{\quad}) = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$548 - 6 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) - \underline{\quad} = \underline{\quad} + (\underline{\quad} - \underline{\quad}) = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

• 345 – 5

Емилија је уштедела 345 динара. Купила је жваку за 5 динара. Колико динара је остало Емилији?

И ја сам, као Огњен, одузела јединице од јединица, а десетице и стотине сам преписала.

Емилија има 340 динара.

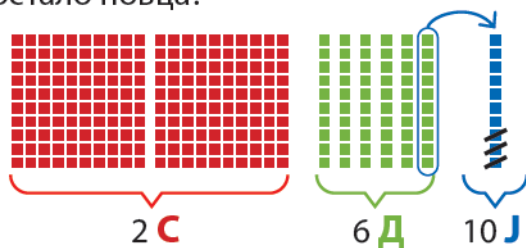
$$345 - 5 = (340 + 5) - 5 = 340 + (5 - 5) = 340 + 0 = 340$$

$$678 - 8 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) - \underline{\quad} = \underline{\quad} + (\underline{\quad} - \underline{\quad}) = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$834 - 4 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) - \underline{\quad} = \underline{\quad} + (\underline{\quad} - \underline{\quad}) = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

• 260 – 3

Лука је уштедео 260 динара. У продавници је потрошио 3 динара. Колико је Луки остало новца?

Да бих одузео 3 јединице од 2 стотине и 6 десетица, претворио сам једну десетицу у 10 јединица па сам од ње одузео 3 јединице.

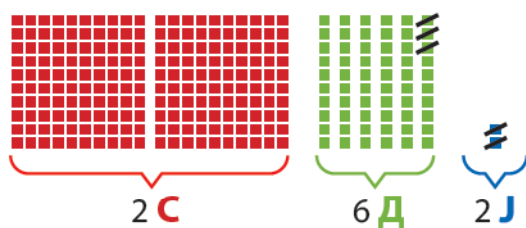
Лука има 257 динара.

$$\begin{array}{r} 250 \quad 10 \\ \swarrow \quad \searrow \\ 260 - 3 = (250 + 10) - 3 = 250 + (10 - 3) = 250 + 7 = 257 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 270 \quad 10 \\ \swarrow \quad \searrow \\ 280 - 5 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) - \underline{\quad} = \underline{\quad} + (\underline{\quad} - \underline{\quad}) = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad} \end{array}$$

• 262 – 5

Петар је уштедео 262 динара. У продавници је потрошио 5 динара. Колико је Петру остало новца?

Одузео сам највише што сам могао јединица од јединица. Онолико колико ми је недостајало јединица одузео сам од целе десетице.

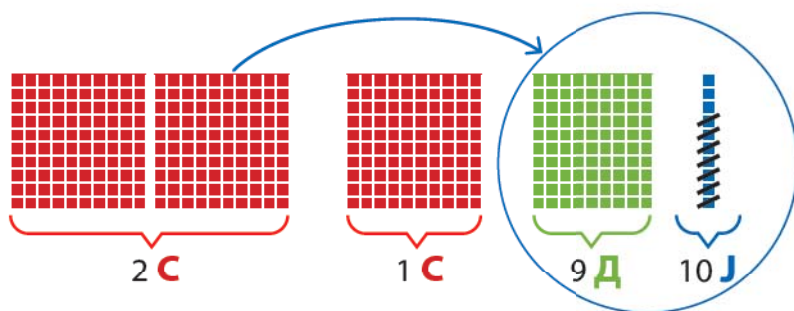
Петар има 257 динара.

$$\begin{array}{r} 2 \quad 3 \\ \swarrow \quad \searrow \\ 262 - 5 = 262 - (2 + 3) = (262 - 2) - 3 = 260 - 3 = 257 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3 \quad 3 \\ \swarrow \quad \searrow \\ 483 - 6 = \underline{\quad} - (\underline{\quad} + \underline{\quad}) = (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad} = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad} \end{array}$$

• 200 – 7

Дуња је уштедела 200 динара. У продавници је потрошила 7 динара. Колико Дуња сада има динара?

Да бих одузела од 2 стотине 7 јединица, претворила сам једну стотину у 10 десетица, па сам једну десетицу написала као 10 јединица.

Дуња има 193 динара.

$$\begin{array}{r} 190 \quad 10 \\ \swarrow \quad \searrow \\ 200 - 7 = (190 + 10) - 7 = 190 + (10 - 7) = 190 + 3 = 193 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 690 \quad 10 \\ \swarrow \quad \searrow \\ 700 - 6 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) - \underline{\quad} = \underline{\quad} + (\underline{\quad} - \underline{\quad}) = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad} \end{array}$$

Утврђујемо одузимање једноцифреног броја од троцифреног (234 - 2; 345 - 5; 260 - 3; 262 - 5; 200 - 7)

- ★ 1. Спој линијама сваки израз са одговарајућом вредношћу.

$348 - 3$

$579 - 9$

$642 - 5$

$241 - 7$

$480 - 8$

$743 - 4$

739

472

234

345

570

637

- ★ 2. У квадратић поред сваке тачне једнакости упиши слово **T**, а поред нетачне упиши слово **H**.

$753 - 6 = 747$

$340 - 6 = 346$

$554 - 6 = 547$

$472 - 8 = 464$

$905 - 6 = 898$

$902 - 9 = 893$

$654 - 7 = 648$

$235 - 8 = 227$

- ★ 3. Попуни табелу.

-	3	4	9	8
438				
617				
949				

- ★ 4. Испекла је тетка Мица 256 ванилица. Анкица је појела 8, а мала Ема 5 ванилица. Колико ванилица је тетка Мица послужила осталим гостима?

Одговор: _____

- ★ 5. Реши задатке.

а) Умањеник је најмањи паран број пете стотине, а умањилац број 8. Израчунај разлику.

б) Умањилац је највећи једноцифрен број, а умањеник је збир бројева 248 и 3. Израчунај разлику.

6. Попуни празна поља.

7. Помози Весни да открије које наставно средство је Каћа понела на час природе и друштва тако што ћеш израчунати и у табелу уписати одговарајућа слова.

554 - 8 = И 210 - 9 = Ф 481 - 8 = Т 160 - 3 = И

181 - 3 = Ј 256 - 7 = С 703 - 8 = К 768 - 9 = О

693 - 4 = П 807 - 4 = Г 929 - 6 = У 660 - 2 = Р

342 - 2 = А 871 - 2 = Б 600 - 5 = Г 964 - 5 = Л

361 - 3 = Е

595	358	759	803	658	340	201	249	695	340

695	340	658	473	340

658	358	689	923	869	959	157	695	358	249	658	869	546	178	358

8. На почетку школске године у школу плеса се уписало 294 ученика. У току септембра исписало се 9 ученика. Колико је ученика остало да похађа школу плеса? Заокружи слику школе са тачним одговором.

9. Душан има 264 кликера, Гаврило за 9 мање од њега, а Јован за 8 мање од Гаврила. Израчунај број кликера који има сваки дечак.

Сабирање троцифреног броја и десетица ($232 + 20$; $256 + 50$; $350 + 70$; $352 + 70$)

Понављамо

- Сваки израз спој линијом са одговарајућом вредношћу.

$30 + 40$

$50 + 40$

$50 + 20$

70

90

$60 + 30$

$70 + 20$

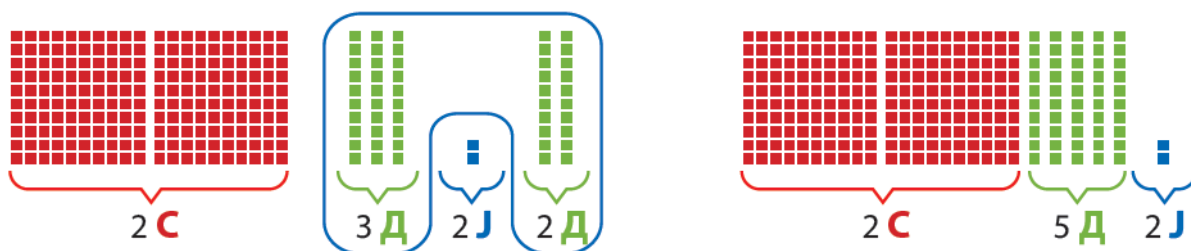
$60 + 10$

Учимо

• $232 + 20$

Горани су првог дана посадили 232 садница бора. Другог дана су посадили још 20 садница. Колико су укупно садница посадили?

Горани су укупно посадили 252 саднице бора.

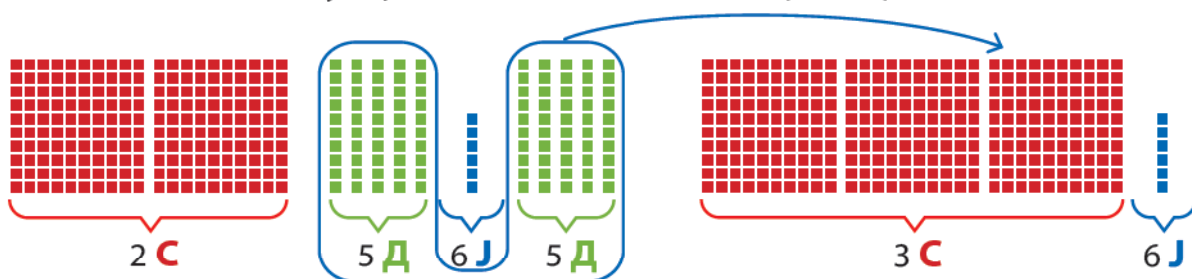
$$232 + 20 = (230 + 2) + 20 = (230 + 20) + 2 = 250 + 2 = 252$$

$$563 + 30 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$723 + 50 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

• $256 + 50$

Горани су за два дана посадили 256 садница бора. Трећег дана су посадили још 50 садница. Колико су горани посадили садница бора за три дана?

Горани су за три дана посадили 306 садница бора.

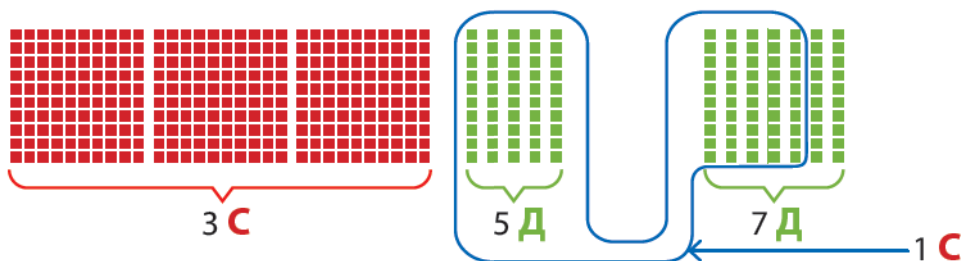
$$256 + 50 = (250 + 6) + 50 = (250 + 50) + 6 = 300 + 6 = 306$$

$$564 + 40 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$725 + 80 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

• 350 + 70

Горани су за два дана посадили 350 садница бора. Трећег дана су посадили још 70 садница. Колико су горани посадили садница бора за три дана?

Горани су за три дана посадили 420 садница бора.

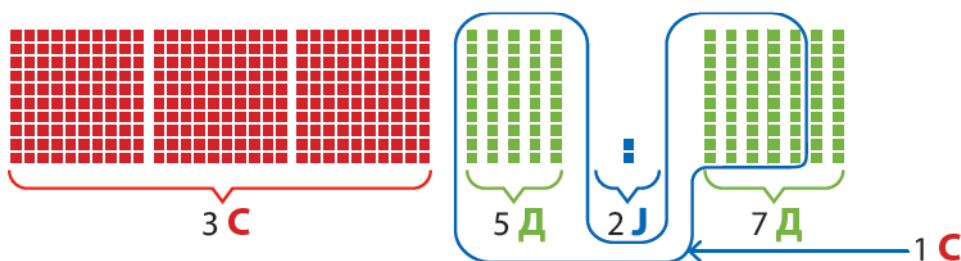
$$350 + 70 = 350 + (50 + 20) = (350 + 50) + 20 = 400 + 20 = 420$$

$$670 + 70 = \underline{\quad} + (\underline{\quad} + \underline{\quad}) = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$340 + 80 = \underline{\quad} + (\underline{\quad} + \underline{\quad}) = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

• 352 + 70

Горани су за два дана посадили 352 саднице бора. Трећег дана су посадили још 70 садница. Колико су горани посадили садница бора за три дана?

Горани су за три дана посадили 422 саднице бора.

$$352 + 70 = (350 + 2) + 70 = (350 + 70) + 2 = 420 + 2 = 422$$

$$456 + 60 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$789 + 40 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

Вежбамо

1. Упиши бројеве који недостају.

Одузимање десетица од троцифреног броја (480 – 40; 500 – 50; 640 – 60; 642 – 60)

Понављамо

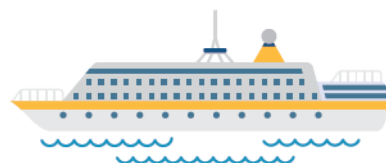
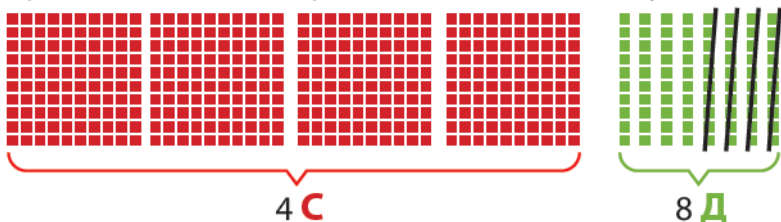
- Ако тачно израчунаш вредност израза и спојиш сваког пса са његовом чинијом за храну, сазнаћеш како се пси зову.

70 – 20	90 – 50	80 – 70	50 – 20	60 – 40
20
Флеки	30
Пуфна	40
Смешко	50
Ахил	10
Тea

Учимо

• 480 – 40

На броду из Београда за Ђердап је било 480 путника. Ако је са брода изашло 40 путника, колико је путника остало на броду?

На броду је остало
440 путника.

$$4 \text{ C } 8 \text{ D} - 4 \text{ D} = 4 \text{ C } 4 \text{ D}$$

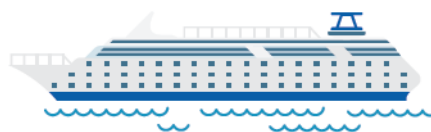
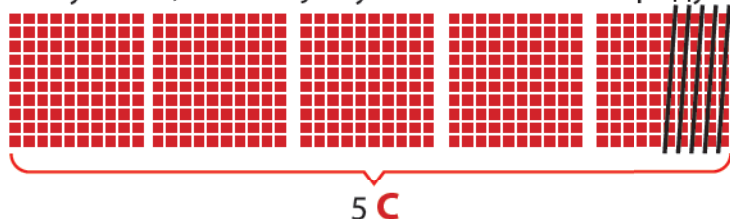
$$480 - 40 = (400 + 80) - 40 = 400 + (80 - 40) = 400 + 40 = 440$$

$$560 - 30 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) - \underline{\quad} = \underline{\quad} + (\underline{\quad} - \underline{\quad}) = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$890 - 60 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) - \underline{\quad} = \underline{\quad} + (\underline{\quad} - \underline{\quad}) = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

• 500 – 50

На броду из Кладова за Смедерево је било 500 путника. Ако је са брода изашло 50 путника, колико је путника остало на броду?

На броду је остало
450 путника.

$$5 \text{ C} - 5 \text{ D} = (4 \text{ C} + 1 \text{ C}) - 5 \text{ D} = 4 \text{ C} + (1 \text{ C} - 5 \text{ D}) = 4 \text{ C } 5 \text{ D}$$

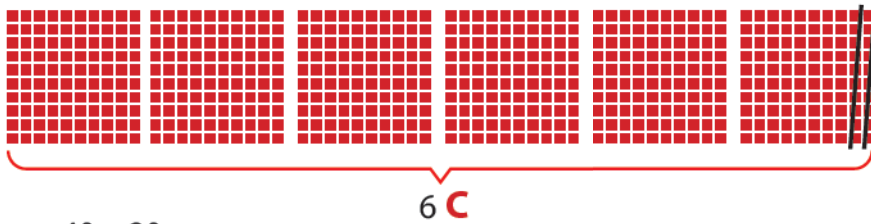
$$500 - 50 = (400 + 100) - 50 = 400 + (100 - 50) = 400 + 50 = 450$$

$$600 - 40 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) - \underline{\quad} = \underline{\quad} + (\underline{\quad} - \underline{\quad}) = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$800 - 90 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) - \underline{\quad} = \underline{\quad} + (\underline{\quad} - \underline{\quad}) = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

• 640 – 60

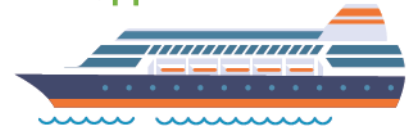
На броду из Смедерава за Голубац је било 640 путника. Ако је са брода изашло 60 путника, колико је путника остало на броду?

$$640 - 60 = 640 - (40 + 20) = (640 - 40) - 20 = 600 - 20 = 580$$

$$720 - 50 = \underline{\quad} - (\underline{\quad} + \underline{\quad}) = (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad} = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

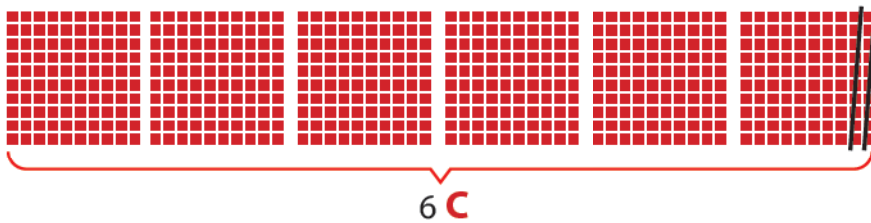
$$360 - 80 = \underline{\quad} - (\underline{\quad} + \underline{\quad}) = (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad} = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

На броду је остало 580 путника.

• 642 – 60

На броду из Голупца за Земун су била 642 путника. Ако је са брода изашло 60 путника, колико је путника остало на броду?

$$642 - 60 = (640 + 2) - 60 = (640 - 60) + 2 = 580 + 2 = 582$$

$$754 - 80 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) - \underline{\quad} = (\underline{\quad} - \underline{\quad}) + \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$834 - 40 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) - \underline{\quad} = (\underline{\quad} - \underline{\quad}) + \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

На броду су остала 582 путника.

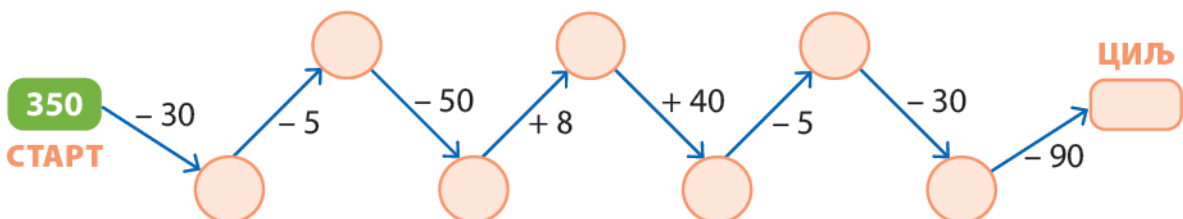

Вежбамо

1. Попуни табелу.

-	40	50	60	70
426				

2. Израчунај и упиши у празна поља.

Утврђујемо

сабирање и одузимање
троцифрених бројева и десетица
($232 + 20$; $256 + 50$; $350 + 70$; $352 + 70$;
 $480 - 40$; $500 - 50$; $640 - 60$; $642 - 60$)

★ 1. Попуни табелу.

a	537	368	285	689	834	253
b	50	40	70	60	30	90
$a + b$						
$a - b$						

★ 2. Израчунај.

$$\begin{array}{l} 582 + 70 \rightarrow \square \\ 629 - 30 \rightarrow \square \\ 417 + 60 \rightarrow \square \\ 498 - 20 \rightarrow \square \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 342 - 40 \rightarrow \square \\ 243 + 80 \rightarrow \square \\ 767 - 50 \rightarrow \square \\ 118 - 20 \rightarrow \square \end{array}$$

★ 3. Помози становницима Србије да пронађу изгубљени пртљаг на аеродрому тако што ћеш одредити вредност израза и повезати становника и пртљаг.

$234 - 40$

$219 + 50$

$144 - 70$

$633 - 60$

$866 + 40$

$547 - 80$

$369 + 90$

★ 4. Израчунај збир ако је први сабирак 386, а други сабирак 60.

★ 5. Умањеник је број 510, а умањилац 40. Израчунај разлику.

★ 6. Који број је за 70 већи од 793? Израчунај, а затим заокружи слово испред тачног одговора.

а) 843 б) 853 в) 883 г) 863

★ ★ 7. На вашару су цене снижене. Све ствари су појефтиниле за 30 динара. Израчунај нове цене.

The image shows a market stall with a red and white striped awning. On the stall, there is a green vase, a red handbag, a clock, a globe, a stack of books, a lamp, and a framed picture of flowers. A purple t-shirt is hanging on a rack. A yellow box is on the ground. To the right, there are four items with price tags: a framed picture of flowers (930 динара), a purple t-shirt (880 динара), a stack of towels (350 динара), and a red handbag (610 динара). Below these items are four price tags: a pair of socks (140 динара), a pair of shoes (610 динара), a pair of shoes (140 динара), and a pair of shoes (610 динара).

Мајица: _____

Слика: _____

Чарапе: _____

Пешкир: _____

Торба: _____

★ ★ 8. Збиру бројева 330 и 80 додај разлику бројева 510 и 80.

★ ★ ★ 9. У позориште је дошло 286 гледалаца на представу. Остало је слободно 60 места. Колико укупно има седишта у тој сали? Заокружи слово испред тачног одговора.

а) 226 б) 268 в) 346

У позоришту има _____ места за седење.

Сабирање троцифреног и двоцифреног броја ($123 + 42$; $254 + 27$; $154 + 67$)

Понављамо

- Сабери и запиши збир.

$$123 + 2 \rightarrow \boxed{} + 40 \rightarrow \boxed{}$$

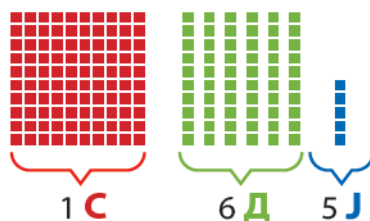
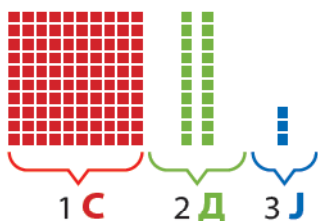
$$254 + 7 \rightarrow \boxed{} + 60 \rightarrow \boxed{}$$

Учимо

• $123 + 42$

Деда Миле је у понедељак на пијацу понео 123 kg јабука. Унук му је донео још 42 kg јабука. Колико килограма јабука деда Миле сада има?

1. начин $123 + 42 = (120 + 40) + (3 + 2) = 160 + 5 = 165$

Деда Миле сада има

2. начин $123 + 42 = (123 + 40) + 2 = 163 + 2 = 165$

165 kg јабука.

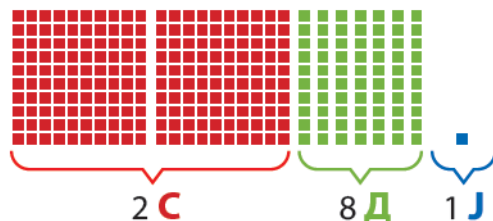
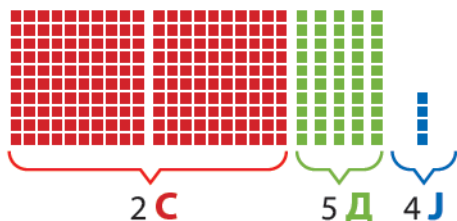
Израчунај.

1. начин $321 + 25 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + (\underline{\quad} + \underline{\quad}) = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$

2. начин $321 + 25 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$

• $254 + 27$

У уторак је деда Миле на пијацу понео 254 kg јабука. Унук му је донео још 27 kg јабука. Колико килограма јабука деда Миле сада има?

1. начин $254 + 27 = (250 + 20) + (4 + 7) = 270 + 11 = 281$

Деда Миле сада има

2. начин $254 + 27 = (254 + 20) + 7 = 274 + 7 = 281$

281 kg јабука.

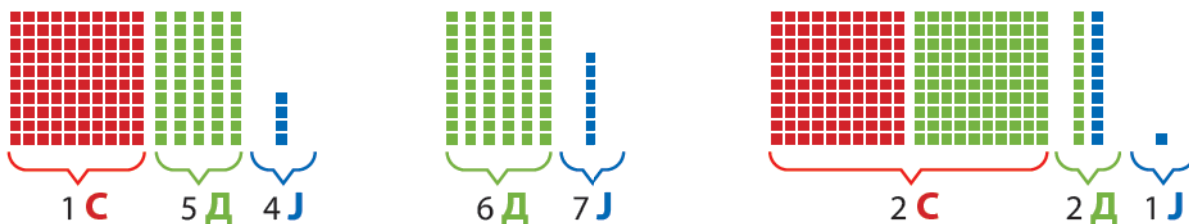
Израчунај.

1. начин $238 + 24 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + (\underline{\quad} + \underline{\quad}) = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$

2. начин $238 + 24 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$

• 154 + 67

У среду је деда Миле на пијацу понео 154 kg јабука. Унук му је донео још 67 kg јабука. Колико килограма јабука деда Миле сада има?

1. начин $154 + 67 = (150 + 60) + (4 + 7) = 210 + 11 = 221$

2. начин $154 + 67 = (154 + 60) + 7 = 214 + 7 = 221$

Деда Миле сада има 221 kg јабука.

Изрчунај.

1. начин $376 + 48 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + (\underline{\quad} + \underline{\quad}) = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$

2. начин $376 + 48 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$

Вежбамо

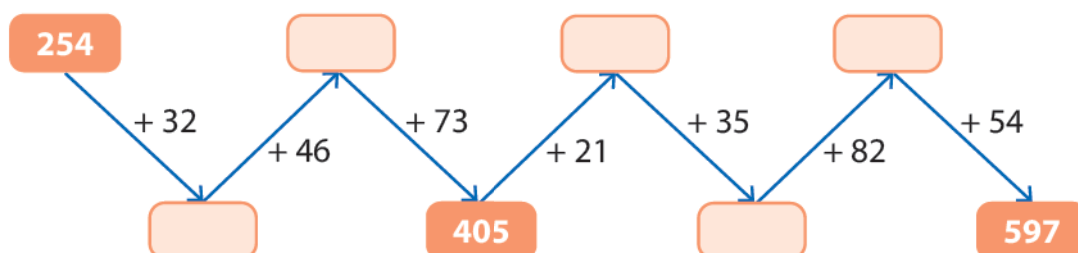
1. Софија је имала 242 динара. Од баке је добила 46 динара. Колико сада Софија има новца?

Одговор: _____

2. Попуни табелу.

+	48	57	96	82	74	63	37
475							
126							

3. Сабирањем датих бројева попуни празна поља.

Утврђујемо сабирање троцифреног и двоцифреног броја (123 + 42; 254 + 27; 154 + 67)

- ★ 1. Рачунај усмено и запиши поступак сабирања.

$$173 + 26 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + (\underline{\quad} + \underline{\quad}) = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$346 + 57 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + (\underline{\quad} + \underline{\quad}) = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$473 + 78 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + (\underline{\quad} + \underline{\quad}) = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$562 + 49 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + (\underline{\quad} + \underline{\quad}) = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

- ★ 2. У квадратић поред сваке тачне једнакости упиши слово **T**, а поред нетачне упиши слово **H**.

$$534 + 65 = 598 \quad \square \quad 348 + 63 = 411 \quad \square \quad 459 + 38 = 497 \quad \square$$

$$294 + 81 = 376 \quad \square \quad 815 + 76 = 891 \quad \square \quad 722 + 94 = 826 \quad \square$$

$$674 + 77 = 751 \quad \square \quad 344 + 49 = 393 \quad \square \quad 156 + 77 = 233 \quad \square$$

- ★ ★ 3. Први сабирак је најмањи непаран број четврте стотине. Други сабирак је број 88. Израчунај збир.

- ★ ★ 4. Први сабирак је разлика бројева 563 и 80. Други сабирак је број 74. Израчунај збир.

- ★ ★ 5. Поштар је пре подне уручио 345 пошиљки, а по подне још 79. Колико је пошиљки уручено тог дана? Заокружи слово испред тачног одговора.

а) 424 пошиљке б) 434 пошиљке в) 435 пошиљки

- ★ ★ 6. Који број је за 68 већи од броја 656? Заокружи слово испред тачног одговора.

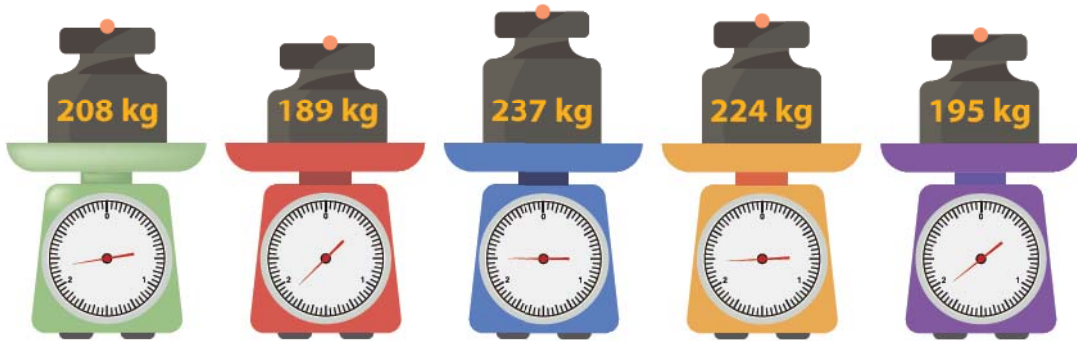
а) 725 б) 724 в) 752 г) 715

Математичка мозгалица

Чему је једнак умањилац ако је разлика мања од умањеника за 23?

7. Помози Јовани да свакој ваги придружи одговарајуће воће како би на свакој било 283 kg. Повежи вагу са одговарајућим воћем.

8. Помози Ањи да открије најпознатије књижевно дело научника са слике. Израчунај и у табелу испод тачних резултата упиши одговарајућа слова. Обој поља са резултатима у којима се налазе непарни бројеви 4. стотине.

$684 + 52 =$ ____	Д	$415 + 94 =$ ____	Ш	$383 + 58 =$ ____	К
$267 + 48 =$ ____	А	$756 + 74 =$ ____	Ч	$396 + 52 =$ ____	С
$668 + 93 =$ ____	У	$432 + 76 =$ ____	Н	$289 + 46 =$ ____	А
$469 + 63 =$ ____	О	$723 + 62 =$ ____	Њ	$929 + 36 =$ ____	Е
$258 + 26 =$ ____	А	$485 + 83 =$ ____	П	$771 + 29 =$ ____	А
$554 + 78 =$ ____	Њ	$163 + 38 =$ ____	К	$187 + 32 =$ ____	А
$673 + 35 =$ ____	А	$289 + 43 =$ ____	А		

448	315	568	708	509	785	335	201	800		
736	532	508	284	761	830	965	632	219	441	332

Одузимање двоцифреног од троцифреног броја (345 – 21; 362 – 25; 312 – 46)

Понављамо

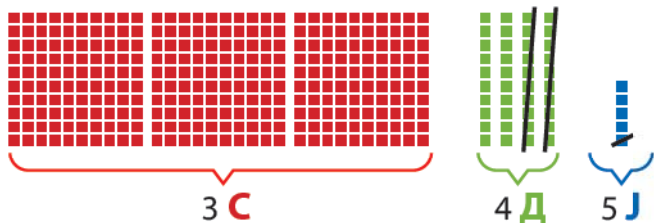
- У свако поље упиши одговарајући број.

Учимо

• 345 – 21

Покрај реке Велике Мораве направљена је бара због ископавања шљунка. У бару су убачени шарани укупне масе 345 kg. Риболовци су прве недеље упецали шаране укупне масе 21 kg. Колика је укупна маса шарана који су остали у бари?

У бари је остало шарана укупне масе ____ kg.

$$345 - 21 = (345 - 20) - 1 = 325 - 1 = 324$$

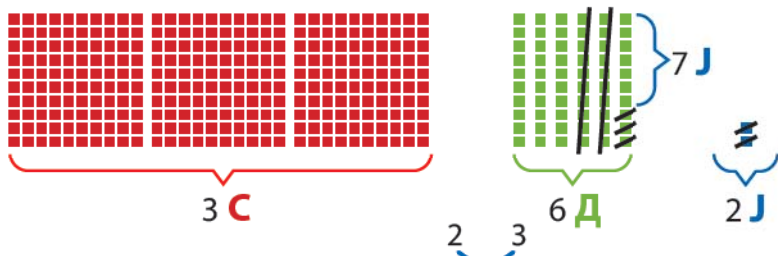
Израчунај.

$$563 - 42 = (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - 1 = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$789 - 67 = (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - 1 = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

• 362 – 25

На реци Студеници чика Пера је направио рибњак. У један од базена у рибњаку убацио је 362 пастрмке. Ако је продао 25 пастрмки, колико пастрмки је остало у том базену?

Чика Пери је у базену остало ____ пастрмки.

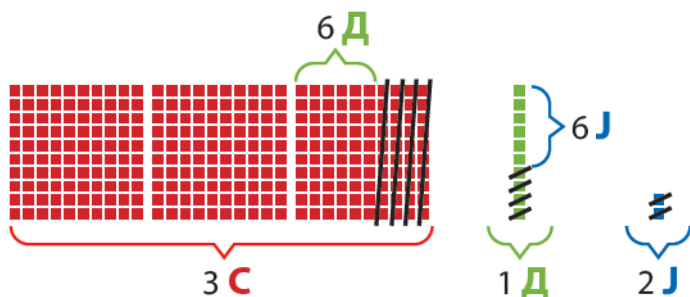
$$362 - 25 = (362 - 20) - 5 = 342 - 5 = 337$$

Израчунај.

$$453 - 38 = (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad} = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

• 312 – 46

Чика Пера је у други базен свог рибњака убацио 312 пастрмки. Из овог базена је продао 46 пастрмки. Колико пастрмки је у овом базену остало чика Пери?

Чика Пери је у другом базену остало _____ пастрмки.

$$312 - 46 = (312 - 40) - 6 = 272 - 6 = 266$$

Израчунај.

$$432 - 58 = (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad} = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

Вежбамо

1. Реши задатке.

$$356 - 23 = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$638 - 35 = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$787 - 46 = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$469 - 53 = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$324 - 49 = \underline{\hspace{2cm}}$$

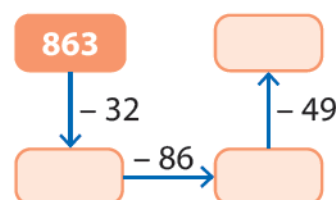
2. Због заштите поточне пастрмке у реци Студеници извршено је порибљавање ове реке. Пера је пустио 780 комада поточне пастрмке, док је Стефан у реку пустио 58 мање. Колико је Стефан пустио поточне пастрмке у реку Студеницу?

Одговор: _____

3. Попуни табелу.

Умањеник	666	752	900	856
Умањилац	77	46	45	32
Разлика				

4. Попуни празна поља.

Утврђујемо

одузимање двоцифреног од троцифреног броја (345 – 21; 362 – 25; 312 – 46)

- ★ 1. Рачунај усмено и запиши поступак одузимања.

$$564 - 43 = (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad} = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$914 - 29 = (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad} = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$481 - 64 = (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad} = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$573 - 67 = (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad} = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$276 - 86 = (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad} = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$192 - 45 = (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad} = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

- ★ 2. Повежи изразе који имају исте вредности.

$463 - 72$

$268 - 99$

$826 - 77$

$536 - 69$

$217 - 48$

$785 - 36$

$437 - 46$

$495 - 28$

- ★ 3. Попуни табелу.

-	224	372	333	457	275	868	650
59							
87							

- ★ 4. За славу је тетка Мица испекла 173 кифлице. Слатких кифлица је било 68. Колико је тетка Мица испекла сланих кифлица?

	173
68	?

Одговор: _____

- ★ 5. Умањеник је најмањи непаран број пете стотине. Умањилац је 68. Израчунај разлику.

★ ★ 6. Умањеник је збир бројева 176 и 89. Умањилац је број 48. Израчунај разлику.

★ ★ 7. Који број је за 78 мањи од броја 382? Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) 306 б) 314 в) 305 г) 304

★ ★ ★ 8. У пекари је у току преподневне смене продата 291 крофница, а у току поподневне 19 мање. Колико је крофница продато тог дана само у току поподневне смене? Заокружи тачан одговор.

- а) 273 крофнице б) 272 крофнице в) 283 крофнице

291
? 19

★ ★ ★ 9. Поводом обележавања Дана здраве хране у једној школи ученицима је подељена 431 банана и за 92 мање поморанџи. Колико је подељено поморанџи у тој школи?

Одговор: _____

★ ★ ★ 10. На графикону је приказан број аутомобила, бицикала, мотора, камиона и трактора једног села. Одговори на питања тако што ћеш заокружити слова испред тачних одговора.

- За колико има мање трактора од аутомобила?

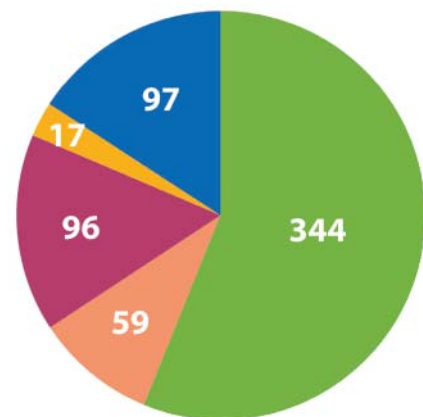
- а) 249 б) 252 в) 248 г) 259

- За колико има мање мотора и камиона од аутомобила?

- а) 268 б) 269 в) 270 г) 267

- За колико има мање бицикала од аутомобила?

- а) 248 б) 247 в) 249 г) 250

- Аутомобили
- Бицикли
- Мотори
- Трактори
- Камиони

Утврђујемо

сабирање и одузимање

троцифрених и двоцифрених бројева

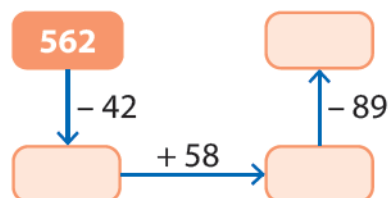
(123 + 42; 254 + 27; 154 + 67;
345 - 21; 362 - 25; 312 - 46)

★ 1. Реши задатке.

$356 - 43 = \underline{\quad\quad\quad}$ $787 + 46 = \underline{\quad\quad\quad}$

$638 + 35 = \underline{\quad\quad\quad}$ $462 - 53 = \underline{\quad\quad\quad}$

★ 2. У свако поље упиши одговарајући број.

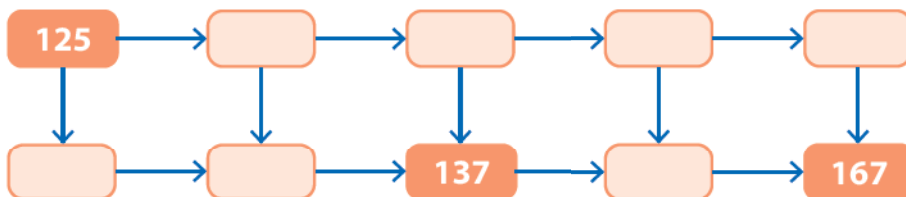

★ 3. Попуни табелу.

<i>a</i>	476	562	239	680	821	348
<i>b</i>	23	44	76	21	32	55
<i>a + b</i>						
<i>a - b</i>						

★ 4. Од збира бројева 149 и 68 одузми њихову разлику.

★ 5. Попуни празна поља према датом упутству.

★ 6. Који број је за 34 већи од броја који је за 58 мањи од броја 375?

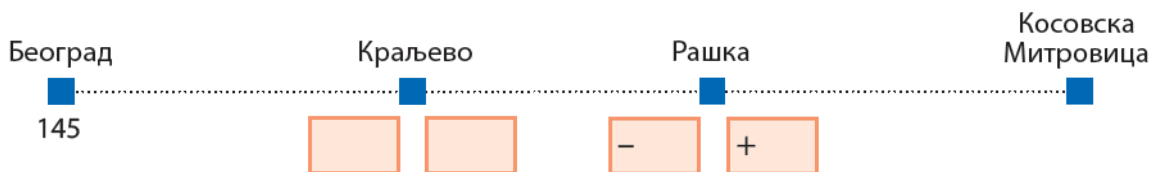
Одговор: _____

- ★ ★ 7. Милан је замислио број који је за 65 мањи од броја који је за 43 већи од броја 670. Који број је Милан замислио?

Одговор: _____

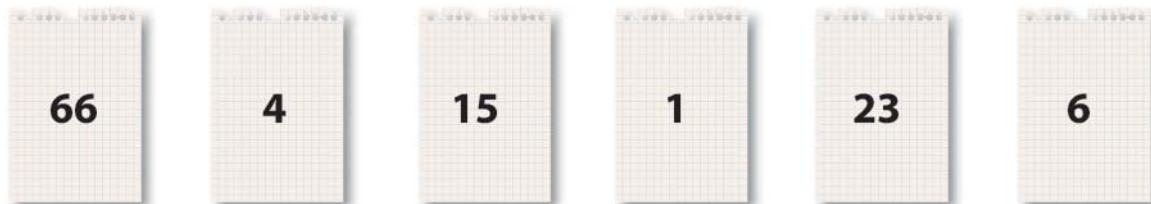
- ★ ★ ★ 8. У возу Београд–Косовска Митровица било је 145 путника. У Краљевоу су из воза изашла 22 путника, а ушло је 15 путника. У Рашки су изашла 32 путника, а ушло их је 27. Колико путника је било у возу када је напуштао станицу у Рашки?

Упутство: Читај пажљиво задатак и покушај да графички завршиш његово представљање. На основу слике ћеш лакше да решиш овај задатак.

Одговор: _____

- ★ ★ ★ 9. На листићима су записана три двоцифрена броја и три једноцифрена броја. Реши задатке и одговори на питања.

- a) Који је највећи троцифрени број који може да се добије спајањем листића?

- b) Који је најмањи двоцифрени број који може да се добије спајањем листића?

- в) Израчунај разлику највећег троцифреног броја и најмањег двоцифреног броја који је направљен од датих листића.

Сабирање троцифрених бројева (234 + 123)

Понављамо

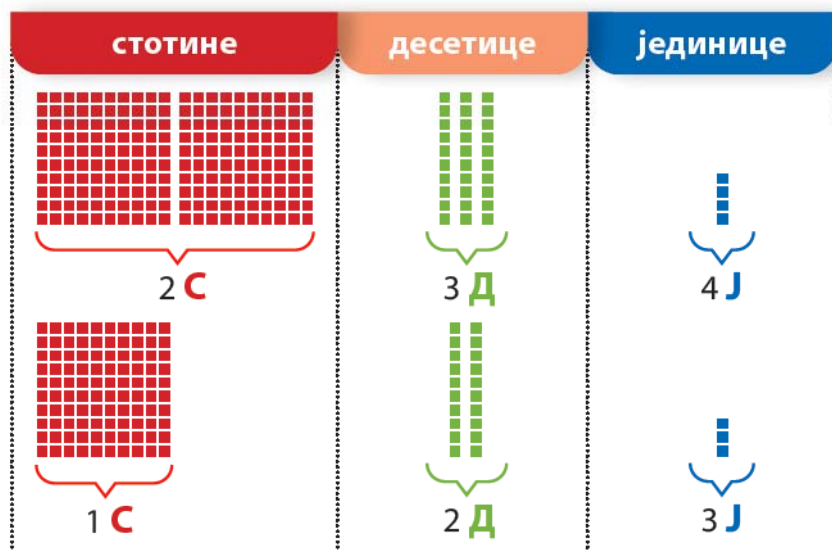
- У свако поље упиши одговарајући број.

Учимо

• 234 + 123

Један град у Србији је у првој половини године поставио 234 рециклажна контејнера, а у другој половини године још 123 контејнера. Колико је овај град поставио рециклажних контејнера за 12 месеци?

Троцифрене бројеве сабирамо тако што сабирамо стотине са стотинама, десетице са десетицама и јединице са јединицама.

- начин:** $234 + 123 = (200 + 30 + 4) + (100 + 20 + 3)$
 $= (200 + 100) + (30 + 20) + (4 + 3) = 300 + 50 + 7 = 357$
- начин:** $234 + 123 = 234 + (100 + 20 + 3) = (234 + 100) + 20 + 3$
 $= 334 + 20 + 3 = (334 + 20) + 3 = 354 + 3 = 357$

Овај град је у току године поставио _____ рециклажних контејнера.

Утврђујемо сабирање троцифрених бројева (234 + 123)

★ 1. Израчунај збир.

$$324 + 253 = 324 + (200 + 50 + 3) = (324 + \underline{\quad}) + \underline{\quad} + \underline{\quad}$$

$$= (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$736 + 153 = \underline{\quad} + (\underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad}) = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} + \underline{\quad}$$

$$= (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$674 + 125 = (600 + 70 + 4) + (\underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad})$$

$$= (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + (\underline{\quad} + \underline{\quad}) = \underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

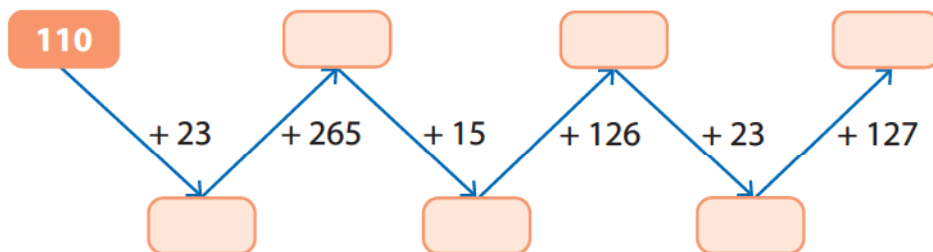
$$543 + 345 = (500 + \underline{\quad} + \underline{\quad}) + (\underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad})$$

$$= (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + (\underline{\quad} + \underline{\quad}) = \underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$431 + 268 = (\underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad}) + (\underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad})$$

$$= (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + (\underline{\quad} + \underline{\quad}) = \underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

★ 2. Сабирањем датих бројева попуни празна поља.

★ 3. Збир бројева 481 и 217 умањи за 72.

4. На графикону је приказана количина воћа у килограмима у самопослузи. Реши задатке и одговори на питања.

a) Колико у самопослузи има укупно килограма јабука и крушака?

b) Колико у самопослузи има килограма кајсија и банана?

Количина воћа у самопослузи у килограмима

■ Јабуке ■ Кајсије
■ Крушке ■ Банане

5. У школи има 232 ученика, 165 ученица и 25 учитеља и наставника. Колико у овој школи има ђака?

Одговор: _____

6. На цртежу су приказани бодови ђака на тесту. Емилија је освојила дупло више бодова од Стефана, а Огњен је освојио дупло више бодова од Емилије. Упиши имена ученика на цртежу и израчунај колико је сваки ученик освојио бодова.

____		112
____		____ ____
____		____ ____ ____ ____

Математичка мозгалица

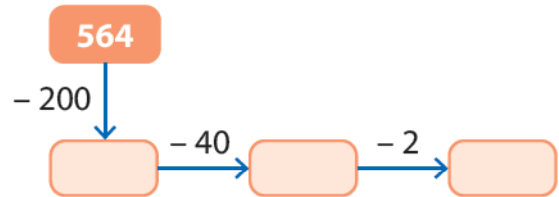
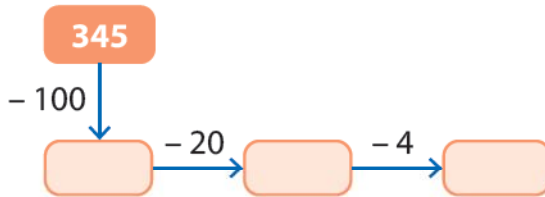
Збир два броја износи 440. Када се већем броју изостави цифра која означава јединицу, ти бројеви постају једнаки. Који су то бројеви?

Одузимање троцифрених бројева (345 – 124)

Понављамо

- У свако поље упиши одговарајући број.

Учимо

• 345 – 124

Емилија је имала 345 динара. Купила је сладолед за 124 динара. Колико је Емилији остало динара након куповине сладоледа?

Одузимамо стотине од стотина, десетице од десетица и јединице од јединица.

- начин:** $345 - 124 = (300 + 40 + 5) - (100 + 20 + 4)$
 $= (300 - 100) + (40 - 20) + (5 - 4) = 200 + 20 + 1 = 220 + 1 = 221$
- начин:** $345 - 124 = 345 - (100 + 20 + 4) = 345 - 100 - 20 - 4$
 $= 245 - 20 - 4 = 225 - 4 = 221$

Емилија након куповине има _____ динар.

Вежбамо

1. Израчунај на два начина.

$$\bullet 458 - 234 = 458 - (200 + \underline{\quad} + \underline{\quad}) = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$= \underline{\hspace{2cm}} = \underline{\quad}$$

$$\bullet 458 - 234 = (400 + 50 + \underline{\quad}) - (\underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad})$$

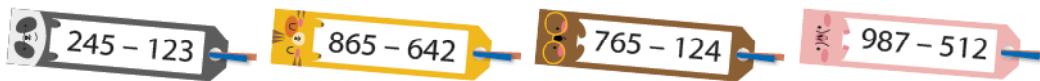
$$= (\underline{\quad} - \underline{\quad}) + (\underline{\quad} - \underline{\quad}) + (\underline{\quad} - \underline{\quad}) = \underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

2. Попуни табелу.

Умањеник	999	685	896	759	836
Умањилац	333	234	674	328	425
Разлика					

3. Израчунај разлику највећег троцифреног броја и највећег непарног броја пете стотине.

4. Сваку књигу повежи са одговарајућим обележивачем.

5. Од датих цифара напиши највећи и најмањи троцифрени број. Цифре у бројевима не могу да се понављају.

Најмањи троцифрени број је _____. Највећи троцифрени број је _____.

Израчунај разлику највећег и најмањег троцифреног броја.

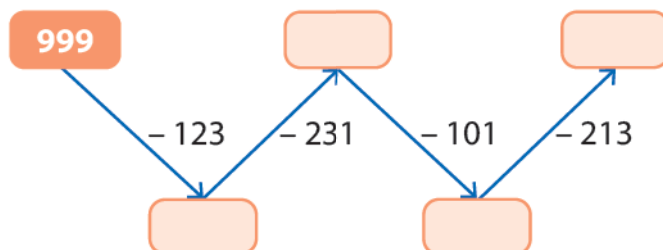
Математичка мозгалица

На градилишту 240 радника ураде неки посао за 2 дана. За колико дана ће исти посао урадити 480 радника?

Утврђујемо

одузимање троцифрених бројева (345 – 124)

- ★ 1. Одузимањем датих бројева попуни празна поља.

- ★ 2. Израчунај разлику првог претходника броја 1000 и првог следбеника броја 467.

- ★ 3. Милица и њен брат Лазар фотографисали су у парку за један дан 278 листова и 135 цветова за дигитални хербаријум. За колико су више фотографисали листова од цветова?

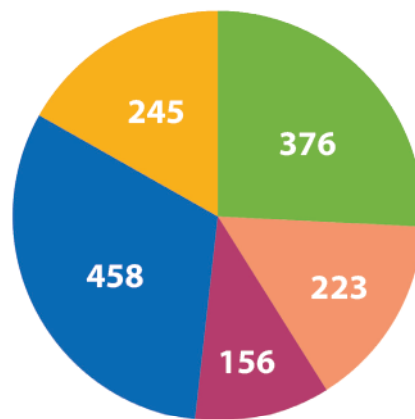
Одговор: _____

- ★★ 4. У школи је спроведена анкета, а ученици су се изјашњавали о омиљеном предмету. На графикону су приказани резултати анкете. Анализирај га, одговори на питања и реши задатке.

- а) Који је омиљени предмет ђака ове школе?

- б) За колико ученика више је гласало за физичко и здравствено васпитање него за енглески језик?

- в) За колико ученика више је гласало за математику него за српски језик?

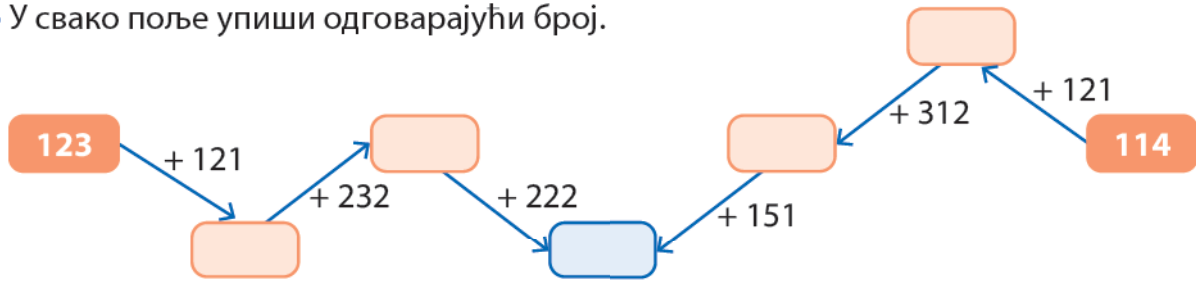
- Физичко и здравствено васпитање
- Енглески језик
- Математика
- Српски језик
- Ликовна култура

Сабирање троцифрених бројева (236 + 125)

Понављамо

- У свако поље упиши одговарајући број.

Учимо

• 236 + 125

На Копаоник на екскурзију су кренули ученици из две школе. Из прве школе је кренуло 236 ученика, а из друге 125 ученика. Колико је укупно ученика кренуло на Копаоник?

стотине	десетице	јединице	
			$236 + 125 = 236 + (100 + 20 + 5)$
			$= (236 + 100) + 20 + 5$
			$= (336 + 20) + 5$
			$= 356 + 5 = 361$
			$\begin{array}{r} 236 \\ +125 \\ \hline 4 \quad 1 \\ \hline 361 \end{array}$
			На Копаоник је укупно кренуо _____ ученик.

Вежбамо

1. Израчунај.

$$345 + 448 = 345 + (400 + \underline{\quad} + \underline{\quad}) = (345 + 400) + \underline{\quad} + \underline{\quad}$$

$$= (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$264 + 329 = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$637 + 148 = \underline{\hspace{2cm}}$$

2. Попуни
табелу.

Први сабирак	235	157	429	346	538	623
Други сабирак	258	438	164	325	244	368
Збир						

3. У понуди пекаре три оброка су на попусту. Израчунај колико кошта сваки оброк, а потом заокружи број послужавника са најскупљим obroком. Све цене су дате у динарима.

1. послужавник _____

2. послужавник _____

3. послужавник _____

4. Возач камиона је првог дана прешао 259 километара. Другог дана је прешао за 33 километра мање него првог дана. Колико је укупно километара возач камиона прешао за два дана?

Одговор: _____

Математичка мозгалица

Један отац је дао свом сину 200, а други свом 300 динара. Међутим, укупан поклон за оба сина износи 300 динара. Како то објашњаваш?

Утврђујемо сабирање троцифрених бројева (236 + 125)

★ 1. Израчунај збир.

$$356 + 258 = 356 + (200 + 50 + 8) = (356 + \underline{\quad}) + \underline{\quad} + \underline{\quad}$$

$$= (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$738 + 154 = \underline{\quad} + (\underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad}) = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} + \underline{\quad}$$

$$= (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$523 + 239 = \underline{\quad} + (\underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad}) = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} + \underline{\quad}$$

$$= (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

★ 2. Попуни табелу.

Први сабирак	406	768	368	555	666	234
Други сабирак	146	118	426	226	329	117
Збир						

★ 3. У посластичарници је током дана послужено 234 сока, 352 колача и 159 лимуната. Колико је тога дана послужено освежавајућих напитака?

Одговор: _____

★ 4. На представу је дошло 125 гледалаца. Током представе је изашло 6 гледалаца. На другој представи је присуствовало 248 гледалаца, нико није изашао са представе. Колико је укупно гледалаца одгледало представе до краја?

Одговор: _____

★ 5. Милутин је паметним сатом измерио да од куће до школе има 336 корака. Колико ће корака направити Милутин у оба смера ако иде истим путем?

Одговор: _____

Одузимање троцифрених бројева (343 – 126)

Понављамо

- Израчунај вредности датих израза. Упиши их у математички квадрат.

водоравно:

1. $414 + 109$
2. $223 + 233$
3. $150 + 224$

усправно:

1. $869 - 326$
2. $698 - 441$
3. $486 - 122$

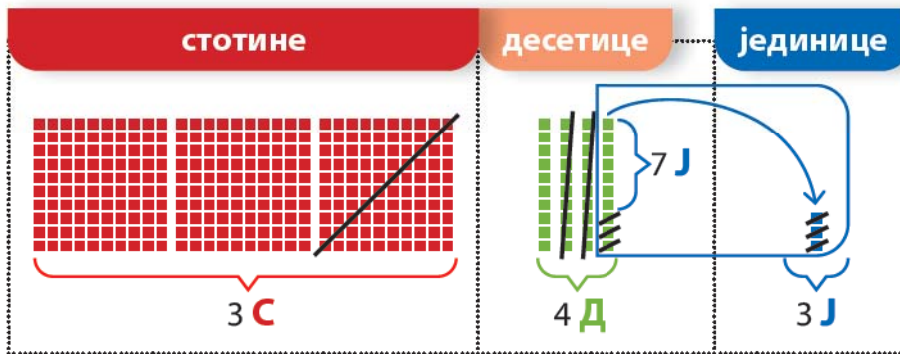
	1.	2.	3.
1.			
2.			
3.			

Учимо

• 343 – 126

Огњен у својој библиотеци има 343 књиге. Пријатељима је дао на читање 126 књига. Колико је књига остало у Огњеновој библиотеци?

$$343 - 126 = (343 - 100) - 20 - 6 = (243 - 20) - 6 = 223 - 6 = 217$$

У Огњеновој библиотеци је остало _____ књига.

Израчунај.

$$562 - 354 = (562 - 300) - \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$746 - 438 = (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\hspace{2cm}}$$

Вежбамо

1. Израчунај.

$$457 - 239 = 457 - (200 + 30 + 9) = (457 - \underline{\quad}) - \underline{\quad} - \underline{\quad} = (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad} = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$846 - 328 = \underline{\quad} - (\underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad}) = (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad} - \underline{\quad} = (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad} = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

2. Израчунај за колико је збир бројева 359 и 313 већи од броја 235.

Утврђујемо одузимање троцифрених бројева (343 – 126)

- ★ 1. Израчунај разлику.

$$556 - 349 = 556 - (300 + 40 + 9) = (556 - \underline{\quad}) - \underline{\quad} - \underline{\quad}$$
$$= (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad} = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$741 - 238 = 741 - (200 + 30 + 8) = (741 - \underline{\quad}) - \underline{\quad} - \underline{\quad}$$
$$= (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad} = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

- ★ 2. Попуни табелу.

Умањеник	283	435	378	543	663	292
Умањилац	168	118	249	324	217	118
Разлика						

- ★ 3. Повежи линијом изразе који имају исте вредности.

$483 - 274$

$562 - 254$

$738 - 429$

$626 - 317$

$572 - 363$

$761 - 453$

- ★ 4. Умањеник је најмањи непаран број пете стотине седме десетице. Умањилац је 252. Израчунај разлику.

- ★ 5. Израчунај за колико је разлика бројева 881 и 243 већа од броја 329.

- ★ ★ 6. У пекари су у току преподневне смене продате 453 векне хлеба, а у току поподневне 319 векни мање. Колико је векни хлеба продато тог дана само у току поподневне смене? Заокружи слово испред тачног одговора.

а) 234 векни хлеба б) 134 векни хлеба в) 143 векни хлеба

- ★ ★ 7. Од збира бројева 345 и 426 одузми број 268.

- ★ ★ ★ 8. Богдан је лопту платио 892 динара. Продавцу је дао једну новчаницу од 500 динара и две од по 200 динара. Колико износи кусур који Богдан треба да добије од продавца?

Одговор: _____

- ★ ★ ★ 9. На графикону је представљена количина воћа која је продата током једног дана на пијаци. Пажљиво погледај графикон, реши задатке и одговори на питања.

- За колико килограма је више продато јабука него крушака?

Одговор: _____

- За колико килограма шљива је мање продато него крушака? Заокружи слово испред тачног одговора.

Одговор: _____

а) 281 kg б) 218 kg в) 280 kg г) 228 kg

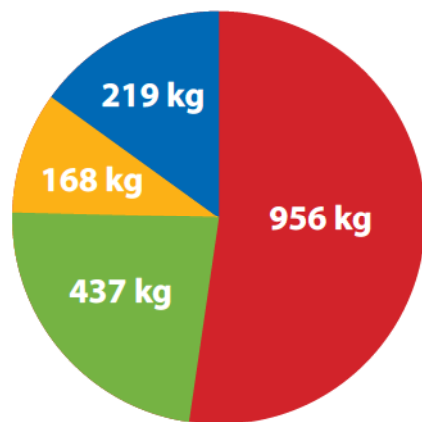
- За колико килограма је продато више јабука него шљива и крушака заједно?

Одговор: _____

- За колико је мање продато шљива него јабука?

Одговор: _____

Продаја воћа на пијаци

■ Јабуке ■ Дуње
■ Крушке ■ Шљиве

Утврђујемо

сабирање и одузимање

троцифрених бројева (234 + 123; 236 + 125; 345 – 124; 343 – 126)

★ 1. Попуни табелу.

a	462	363	478	689	773	519
b	128	227	217	308	103	212
$a + b$						
$a - b$						

★ 2. Израчунај.

$405 + 286 \rightarrow \square$

$442 - 341 \rightarrow \square$

$794 - 385 \rightarrow \square$

$618 + 176 \rightarrow \square$

$517 + 260 \rightarrow \square$

$737 - 529 \rightarrow \square$

$418 - 209 \rightarrow \square$

$951 - 236 \rightarrow \square$

★ 3. Израчунај цене играчака и повежи линијом играчке са једнаким ценама. Цене играчака су дате у динарима.

$951 - 125 = \square$

$639 + 351 = \square$

$316 + 439 = \square$

$596 - 301 = \square$

$158 + 137 = \square$

$874 - 119 = \square$

$826 + 164 = \square$

$419 + 407 = \square$

$385 - 174 = \square$

$107 + 104 = \square$

★ ★ 4. Први претходник броја 651 умањи за први следбеник броја 344.

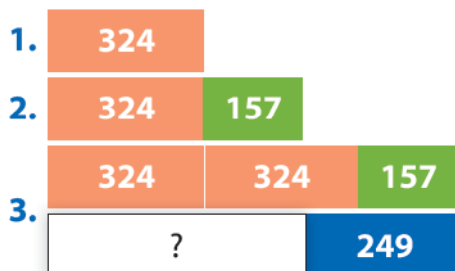
★ ★ 5. Умањеник је збир бројева 489 и 308. Умањилац је 286. Израчунај разлику.

★ ★ 6. Збиру бројева 357 и 117 додај разлику бројева 790 и 583.

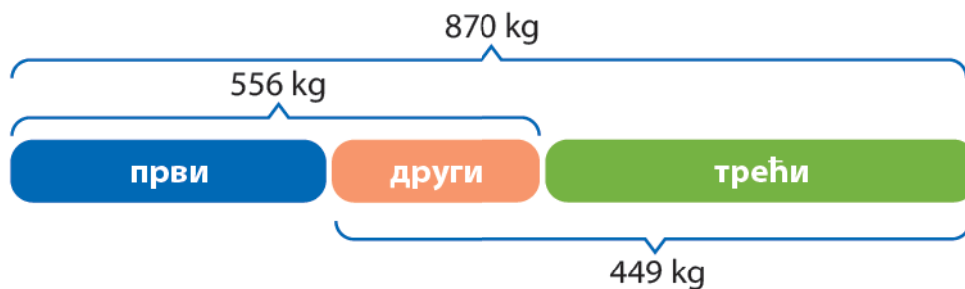
★ ★ 7. За колико је разлика бројева 956 и 328 већа од збира бројева 196 и 257?

★ ★ ★ 8. У првој леји су засађене 324 саднице. У другој леји је засађено 157 садница више него у првој, а у трећој за 249 мање него у првој и другој заједно. Колико је садница засађено у трећој леји?

Одговор: _____

★ ★ ★ 9. У три камиона налази се 870 килограма кромпира. У првом и другом камиону има укупно 556 килограма кромпира. У другом и трећем камиону има укупно 449 килограма кромпира. Колико има килограма кромпира у сваком камиону?

Одговор: _____

ПРОВЕРИ ЗНАЊЕ

Сабирање и одузимање троцифрених бројева

1. Израчунај.

$832 + 158 = \square$

$892 - 589 = \square$

$115 + 376 = \square$

$574 - 373 = \square$

$972 - 229 = \square$

$212 + 479 = \square$

$782 - 569 = \square$

$482 + 311 = \square$

2. У квадратић поред сваке тачне разлике упиши слово **T**, а поред нетачне упиши слово **H**.

$653 - 134 = 519$

$440 - 256 = 696$

$654 - 236 = 418$

$805 - 112 = 907$

$902 - 279 = 613$

$454 - 359 = 803$

3. Први сабирак је највећи паран број треће стотине. Други сабирак је први следбеник броја 187. Израчунај збир.

4. Умањеник је највећи непаран број шесте стотине. Умањилац је 282. Израчунај разлику.

5. На три полице налази се 597 тегли џема. На првој полици има 138 тегли, а на другој има 159. Колико тегли џема има на трећој полици?

Одговор: _____

6. У три воћњака посађено је 998 садница крушака. У првом и другом воћњаку засађено је 664 саднице крушака. У другом и трећем воћњаку 559 садница крушака. Колико је садница крушака засађено у сваком воћњаку?

Одговор: _____

Одлично урађено!

26–23

Веома се трудиш!

22–18

Добро је, можеш боље!

17–13

Више се потруди!

12–8

Понови градиво и биће боље!

7–0

Укупно:

8

6

3

2

3

4

Сабирање троцифрених бројева (253 + 162)

Понављамо

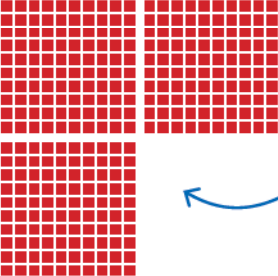

- Сваком катанцу одговара само један кључ. Спој катанаце са одговарајућим кључевима.

Учимо

• 253 + 162

Огњен је у продавници купио две чоколаде. Прва чоколада кошта 253 динара, а друга 162 динара. Колико је Огњен платио обе чоколаде?

стотине	десетице	јединице
2 С
5 Д
3 Ј
1 С
6 Д
2 Ј
2 С |
1 Д 6 Ј |
2 Ј |

$$253 + 162 = (200 + 50 + 3) + (100 + 60 + 2)$$

$$= (200 + 100) + (50 + 60) + (3 + 2)$$

$$= 300 + 110 + 5 = 410 + 5 = 415$$

$$253 + 162 = 253 + (100 + 60 + 2)$$

$$= (253 + 100) + 60 + 2$$

$$= \begin{matrix} 50 & 10 \\ & \swarrow \searrow \\ (353 + 60) & + 2 \end{matrix}$$

$$= 413 + 2 = 415$$

Огњен је платио две чоколаде

_____ динара.

Вежбамо

1. Израчунај збир.

$$245 + 472 = 245 + (400 + \underline{\quad} + \underline{\quad}) = (245 + 400) + \underline{\quad} + \underline{\quad}$$

$$= (645 + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$392 + 565 = \underline{\quad} + (\underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad}) = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} + \underline{\quad}$$

$$= (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$542 + 285 = \underline{\quad} + (\underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad}) = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} + \underline{\quad}$$

$$= (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$186 + 231 = \underline{\quad} + (\underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad}) = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} + \underline{\quad}$$

$$= (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

2. Који број је за 253 већи од броја 564?

3. Књига је коштала 642 динара. Поскупела је за 175 динара. Колико сада кошта књига?

пре поскупљења **642**

после поскупљења **642** **175**

4. Петар, Стефан и Огњен су штедели да би купили лопту. Израчунај колико новца су уштедели. Да ли могу да купе лопту која кошта 615 динара? Одговор напиши на линији.

Петар Стефан Огњен

Одговор: _____

Одузимање троцифрених бројева (345 – 152)

Понављамо

- У свако поље упиши одговарајући број.

Учимо

• 345 – 152

У једној кутији је 345 оловака, а у другој 152. У којој кутији има више оловака и за колико?

$$\begin{aligned} 345 - 152 &= 345 - (100 + 50 + 2) \\ &= (345 - 100) - 50 - 2 \\ &= \begin{array}{r} 40 \\ 245 \\ \underline{50} \\ 195 \end{array} - 2 \\ &= 195 - 2 \\ &= 193 \end{aligned}$$

Одговор:

У _____ кутији је за _____ више оловака него у _____ кутији.

Вежбамо

- Израчунај разлику.

$$748 - 382 = 748 - (300 + 80 + 2) = (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad} - \underline{\quad}$$

$$= (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad} = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$629 - 265 = \underline{\quad} - (\underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad}) = (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad} - \underline{\quad}$$

$$= (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad} = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

- Попуни табелу.

a	462	258	342	673
$829 - a$				

- Од збира бројева 412 и 236 одузми 362.

Утврђујемо

сабирање и одузимање

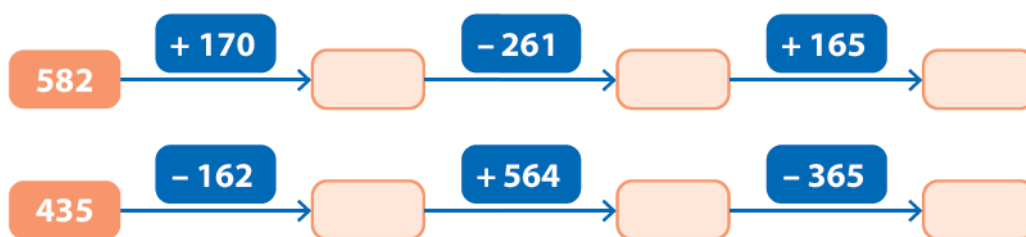
троцифрених бројева

(253 + 162; 345 – 152)

★ 1. Попуни табелу.

a	437	578	345	685	454	653
b	282	361	263	260	314	290
$a + b$						
$a - b$						

★ 2. Израчунај.

★ 3. Од збира бројева 453 и 374 одузми број 562.

★ 4. Од разлике бројева 965 и 151 одузми збир бројева 231 и 123.

★ 5. Број 746 умањи за разлику бројева 627 и 353.

★ 6. У џепу имам 490 динара, а у новчанику 325 динара. Ако потрошим 652 динара, колико новца ће ми остати?

Одговор: _____

7. Возач је кренуо од Суботице за Ниш и треба да пређе 425 km. После 183 km направио је паузу у Београду. Колико још километара треба да пређе до Ниша?

Одговор: _____

8. Атифа је сакупила 326 салвета, Сањи је поклонила 144 салвете, а од Радмиле је добила 256. Колико Атифа има салвета?

Одговор: _____

9. Колико кошта чоколада, ако је за чоколаду и сладолед плаћено укупно 425 динара, а цена сладоледа је 162 динара?

425

?

162

Одговор: _____

10. На основу датог израза смисли текст задатка, а затим израчунај вредност израза.

$$846 - (252 + 282) =$$

Текст задатка:

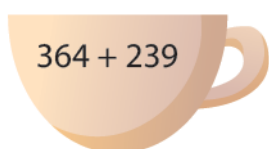
Решење: _____

Сабирање троцифрених бројева (256 + 368)

Понављамо

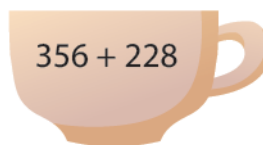
- Спој шољицу са одговарајућом тацном.

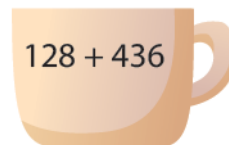
$$364 + 239$$

$$564 + 253$$

$$356 + 228$$

$$128 + 436$$

603

817

564

584

Учимо

• 256 + 368

Емилија је имала 256 динара. Мама јој је дала 368 динара. Колико Емилија сада има динара?

$$\begin{aligned}
 256 + 368 &= 256 + (300 + 60 + 8) \\
 &= (256 + 300) + 60 + 8 \\
 &\quad \begin{array}{r} 50 \quad 10 \\ \swarrow \quad \searrow \end{array} \\
 &= (556 + 60) + 8 \\
 &\quad \begin{array}{r} 4 \quad 4 \\ \swarrow \quad \searrow \end{array} \\
 &= 616 + 8 \\
 &= 624
 \end{aligned}$$

256

368

?

Емилија сада има _____ динара.

Вежбамо

1. Израчунај.

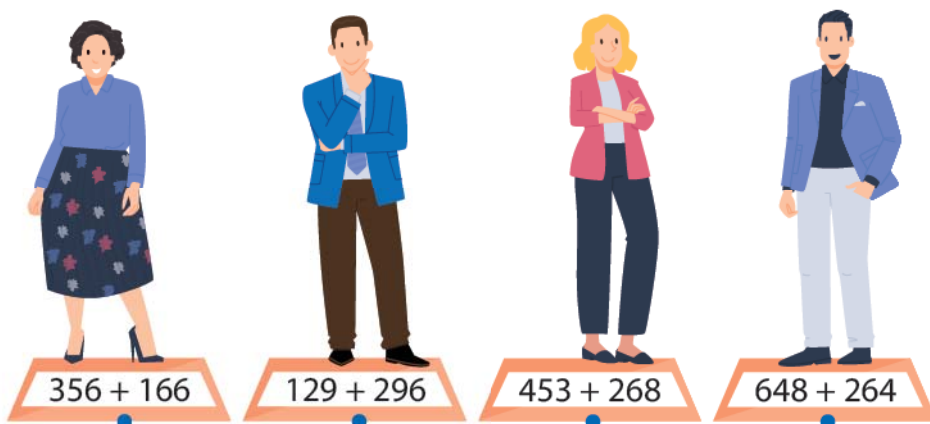
$$\begin{aligned}
 367 + 589 &= 367 + (500 + 80 + 9) \\
 &= (367 + \underline{\quad}) + \underline{\quad} + \underline{\quad} \\
 &= (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} \\
 &= \underline{\quad} + \underline{\quad} \\
 &= \underline{\quad}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 438 + 284 &= 438 + (200 + \underline{\quad} + \underline{\quad}) \\
 &= (438 + \underline{\quad}) + \underline{\quad} + \underline{\quad} \\
 &= (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} \\
 &= \underline{\quad} + \underline{\quad} \\
 &= \underline{\quad}
 \end{aligned}$$

2. Попуни табелу.

a	256	684	634	253
b	379	237	187	389
$a + b$				

3. Кесе купаца у једној радњи су се помешале. Линијом спој купца и одговарајућу кесу.

4. Израчунај збир највећег непарног броја друге стотине и највећег непарног броја четврте стотине.

5. Наталија је купила шољу и књигу да поклони другарици за рођендан. Колико је потрошила новца Наталија, ако је шољу платила 248 динара, а књигу 679 динара?

Одузимање троцифрених бројева (425 – 256)

Понављамо

- Повежи израз и његову вредност.

$719 - 245$

$599 - 125$

$673 - 246$

$818 - 391$

453

474

427

747

744

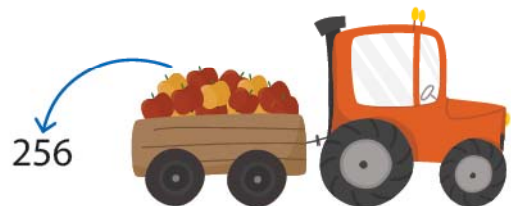

Учимо

• 425 – 256

На једној приколици је било 425 kg јабука. Деда Лазар је са приколице истоварио 256 kg јабука. Колико килограма јабука је остало на приколици?

$$\begin{aligned}
 425 - 256 &= 425 - (200 + 50 + 6) \\
 &= (425 - 200) - 50 - 6 \\
 &= \begin{array}{r} 20 \quad 30 \\ \swarrow \quad \searrow \\ (225 - 50) - 6 \\ \swarrow \quad \searrow \\ 5 \quad 1 \\ 175 - 6 \\ 169 \end{array}
 \end{aligned}$$

425
?
256

У приколици је остало _____ kg јабука.

Вежбамо

1. Израчунај разлику.

$$\begin{aligned}
 861 - 382 &= 861 - (300 + 80 + 2) \\
 &= (367 - \underline{\quad}) - \underline{\quad} - \underline{\quad} \\
 &= (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad} \\
 &= \underline{\quad} - \underline{\quad} \\
 &= \underline{\quad}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 532 - 255 &= \underline{\quad} - (\underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad}) \\
 &= (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad} - \underline{\quad} \\
 &= (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad} \\
 &= \underline{\quad} - \underline{\quad} \\
 &= \underline{\quad}
 \end{aligned}$$

2. Попуни табелу.

a	465	358	349	157
$623 - a$				

3. Израчунај за колико је број 258 мањи од збира бројева 368 и 455.

Утврђујемо

сабирање и одузимање

троцифрених бројева

(256 + 368; 425 - 256)

★ 1. Израчунај.

$544 + 359 = \square$ $712 - 319 = \square$ $286 + 459 = \square$ $666 - 479 = \square$

$187 + 368 = \square$ $444 - 259 = \square$ $487 + 236 = \square$ $919 - 674 = \square$

★ 2. Помози Емилији да открије коју народну песму су учили њени другари на часу, када она није била у школи. Израчунај вредност израза и у табелу испод тачних резултата упиши одговарајућа слова.

$644 - 452 = \square$ **В** $514 + 394 = \square$ **А** $826 + 158 = \square$ **К** $199 + 295 = \square$ **Е**

$278 + 488 = \square$ **А** $674 - 286 = \square$ **Р** $346 - 158 = \square$ **Р** $459 + 375 = \square$ **А**

$638 - 293 = \square$ **К** $815 - 676 = \square$ **М** $289 - 196 = \square$ **Љ** $673 - 298 = \square$ **И**

$156 + 263 = \square$ **О** $711 - 529 = \square$ **Њ** $929 - 599 = \square$ **Р** $198 + 677 = \square$ **Ћ**

$739 + 187 = \square$ **Е** $785 - 693 = \square$ **А** $706 - 269 = \square$ **А**

419	388	834	182	494	984	330	766	93	926	192	375	875	437

139	908	188	345	92

★ 3. Који број је за 168 мањи од броја 606? Заокружи слово испред тачног одговора.

а) 440 б) 424 в) 438 г) 451

★ 4. Први сабирак је разлика бројева 742 и 589. Други сабирак је број 568. Израчунај збир.

- ★ ★ 5. Мухамед и Ивица кренули су из два града аутомобилима један другом у сусрет. Када су се срели, Мухамед је прешао 394 km, а Ивица 487 km. Колика је дужина пута између два града?

Одговор: _____

- ★ ★ 6. Петар је са мамом Весном путовао аутом од Винаца до Београда. На том путу прошли су поред три реке: Пека, Млаве и Велике Мораве. Мама Весна је Петру задала задатак да тачно израчуна укупну дужину ове три реке. Ако то тачно уради, добиће поклон. Помози Петру да реши задатак.

- ★ ★ ★ 7. За колико километара је укупна дужина Велике и Западне Мораве дужа од Јужне Мораве?
Погледај карту и израчунај.

Зависност збира од промене сабирака

Понављамо

- Израчунај.

$20 + 30 = \square$

$20 + 30 = \square$

$(20 + 10) + 30 = \square$

$(20 - 10) + 30 = \square$

$20 + (30 + 10) = \square$

$20 + (30 - 10) = \square$

Учимо

- Лазар у левом џепу има 100 динара, а у десном 200 динара. Колико Лазар има новца у оба џепа?

$100 + 200 = \underline{\hspace{2cm}}$

Лазар у оба џепа има $\underline{\hspace{2cm}}$ динара.

- a) Колико ће Лазар имати новца ако у леви џеп дода још 50 динара?

- б) Колико ће Лазар имати новца ако у десни џеп дода још 50 динара?

$(100 + 50) + 200 = 150 + 200 = 350$

$100 + (200 + 50) = 100 + 250 = 350$

Ако се један од сабирака повећа за неки број и збир ће се повећати за исти тај број.

- a) Колико ће Лазар имати новца ако из левог џепа да другу 50 динара?

- б) Колико ће Лазар имати новца ако из десног џепа да другу 50 динара?

$(100 - 50) + 200 = 50 + 200 = 250$

$100 + (200 - 50) = 100 + 150 = 250$

Ако се један од сабирака умањи за неки број и збир ће се умањити за исти тај број.

Вежбамо

1. Одреди вредност израза на основу дате једнакости.

$435 + 256 = 691$

$(435 - 100) + 256 = \underline{\hspace{2cm}}$

$(435 + 100) + 256 = \underline{\hspace{2cm}}$

$435 + (256 - 100) = \underline{\hspace{2cm}}$

$435 + (256 + 100) = \underline{\hspace{2cm}}$

2. Одреди a упоређујући збирове.

$457 + 285 = 742$

$(457 + a) + 285 = 750$

$a = \underline{\hspace{2cm}}$

$545 + 430 = 975$

$545 + (430 - a) = 970$

$a = \underline{\hspace{2cm}}$

Непроменљивост збира

Понављамо

- Израчунај.

$$20 + 30 = \boxed{}$$

$$(20 + 10) + (30 - 10) = \boxed{}$$

$$(20 - 10) + (30 + 10) = \boxed{}$$

Учимо

- Огњен у левом џепу има 100 динара, а у десном 200 динара. Колико Огњен има новца у оба џепа?

$$100 + 200 = \underline{\hspace{2cm}}$$

Огњен у оба џепа има $\underline{\hspace{2cm}}$ динара.

- a) Колико ће Огњен имати новца ако у леви џеп дода још 50 динара, а из десног да 50 динара другу?

$$(100 + 50) + (200 - 50) = 150 + 150 = 300$$

- b) Колико ће Огњен имати новца ако из левог џепа да другу 50 динара, а у десни џеп дода 50 динара?

$$(100 - 50) + (200 + 50) = 50 + 250 = 300$$

Ако један сабирак увећамо за неки број, а други умањимо за тај исти број, збир се неће променити. Ово својство се назива непроменљивост збира.

Вежбамо

1. Упиши бројеве који недостају тако да једнакост буде тачна.

$$300 + \underline{\hspace{2cm}} = 500$$

$$(300 - 100) + (200 + \underline{\hspace{2cm}}) = 500$$

$$(300 + \underline{\hspace{2cm}}) + (200 - 50) = 500$$

$$(300 + 100) + (200 - \underline{\hspace{2cm}}) = 500$$

$$(300 - \underline{\hspace{2cm}}) + (200 + 50) = 500$$

2. Израчунај користећи непроменљивост збира као олакшицу.

$$380 + 255 = (380 + 20) + (255 - 20) = \underline{\hspace{2cm}} + \underline{\hspace{2cm}} = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$399 + 137 = (399 + 1) + (137 - \underline{\hspace{2cm}}) = \underline{\hspace{2cm}} + \underline{\hspace{2cm}} = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$680 + 308 = \underline{\hspace{4cm}}$$

$$575 + 225 = \underline{\hspace{4cm}}$$

Утврђујемо

зависност збира од промене сабирака и непроменљивост збира

- ★ 1. Ако је $a + b = 458$, израчунај.

$$(a + 30) + b = \underline{\hspace{2cm}} \quad (a + 50) + b = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$a + (b + 30) = \underline{\hspace{2cm}} \quad a + (b + 50) = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$(a + 30) + (b - 30) = \underline{\hspace{2cm}} \quad (a - 50) + (b + 50) = \underline{\hspace{2cm}}$$

- ★ 2. Користећи непроменљивост збира као олакшицу, израчунај:

$$386 + 278 = (386 + 14) + \underline{\hspace{1cm}} = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$709 + 114 = (709 - 9) + \underline{\hspace{1cm}} = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$527 + 388 = \underline{\hspace{1cm}} + (388 + 12) = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$459 + 365 = \underline{\hspace{2cm}}$$

- ★ 3. Ако знаш да је $358 + 160 = 518$, израчунај.

$$358 + 242 + 160 = \underline{\hspace{2cm}} \quad 358 + 160 - 110 = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$100 + 358 + 160 = \underline{\hspace{2cm}} \quad 358 + 120 + 160 + 80 = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$358 - 58 + 160 = \underline{\hspace{2cm}} \quad 358 - 120 + 160 - 80 = \underline{\hspace{2cm}}$$

- ★ 4. Збир два броја је 658. Колики ће бити збир ако први сабирак умањимо за 168? Заокружи слово испред тачног одговора.

а) 470 б) 478 в) 490 г) 480 д) 488

- ★ 5. Антонио и Данило су сакупљали сличице фудбалера. Антонио је сакупио 342 сличице, а Данило 286 сличица.

- Колико су укупно сличица сакупили Антонио и Данило?

- Ако је Антонио поклонио комшији 35 сличица, колико сличица треба Данило још да сакупи да би њихов збир остао исти?

- Ако је Данило добио на поклон 64 сличице, колико сличица треба Антонио да поклони да би њихов збир остао исти?

Зависност разлике од промене умањеника и умањивоца

Понављамо

- Попуни табелу.

Умањеник	50	$50 + 10$	$50 - 10$	50	50
Умањилац	20	20	20	$20 + 10$	$20 - 10$
Разлика					

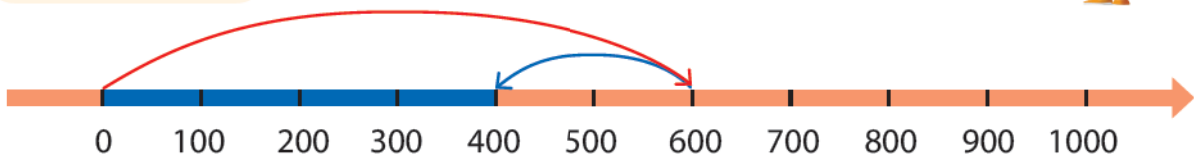
Учимо

- Емилија је уштедела 600 динара. У продавници је потрошила 200 динара. Колико је Емилији остало динара?

$$600 - 200 = 400$$

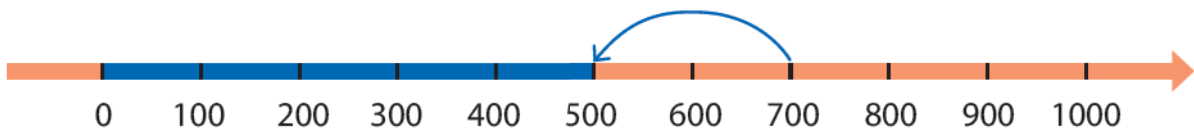
Емилији је остало _____ динара.

- Да је Емилија уштедела 100 динара више, да ли би јој после куповине остало више или мање динара?

$$(600 + 100) - 200 = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

Емилији би остало 100 динара _____
више/мање

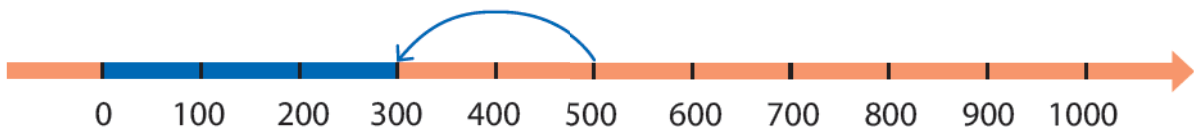

Ако умањеник увећамо за неки број, разлика ће се увећати за тај број.

- Да је Емилија уштедела 100 динара мање, да ли би јој после куповине остало више или мање динара?

$$(600 - 100) - 200 = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

Емилији би остало 100 динара _____
више/мање

Ако умањеник умањимо за неки број, разлика ће се умањити за тај број.

Непроменљивост разлике

Понављамо

- Упиши резултате датих рачунских операција.

$80 - 30 = \underline{\quad}$

$(80 - 10) - (30 - 10)$

$(80 + 20) - (30 + 20)$

$= \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$

$= \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$

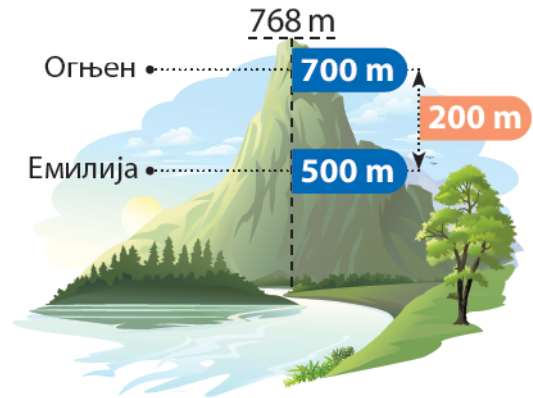

Учимо

- Огњен и Емилија су кренули на планину Мироч (768 m). Огњен се попео на надморску висину од 700 m, а Емилија на 500 m. Колико је метара Огњен у предности у односу на Емилију?

$700 - 500 = 200$

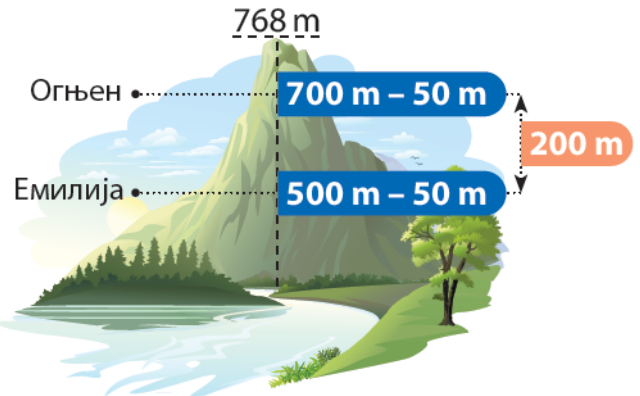
У односу на Емилију Огњен је у предности од 200 m надморске висине.

- Сат времена раније Огњен и Емилија су били на 50 m нижој надморској висини. Колика је разлика тада била у њиховим надморским висинама?

$(700 - 50) - (500 - 50) = 650 - 450 = 200$

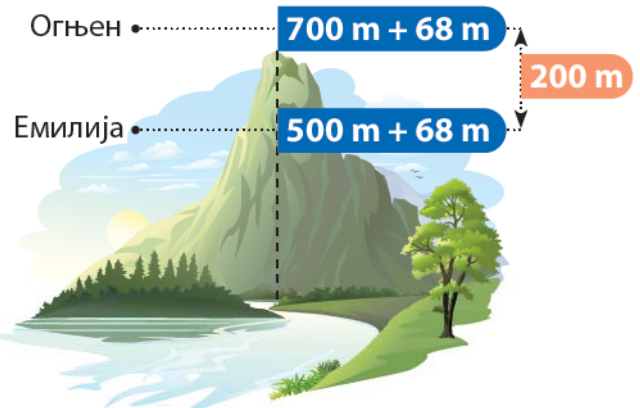
Огњен је и сат времена раније био у предности за 200 m надморске висине.

- Након сат времена Огњен и Емилија су се попели за још 68 метара и Огњен је стигао на врх Мироча. Колика је тада била разлика у њиховим надморским висинама?

$(700 + 68) - (500 + 68) = 768 - 568 = 200$

Огњен је и након сат времена био у предности за 200 m надморске висине у односу на Емилију.

Ако умањеник и умањилац повећамо или умањимо за исти број, разлика се неће променити. Ово својство се зове непроменљивост разлике.

Вежбамо

1. Упиши број тако да разлика остане иста.

$$452 - 236 = 216$$

$$783 - 435 = 348$$

$$(452 + \underline{\quad}) - (236 + 23) = 216$$

$$(783 + \underline{\quad}) - (435 + 53) = 348$$

$$(452 - 28) - (236 - \underline{\quad}) = 216$$

$$(783 - 13) - (435 - \underline{\quad}) = 348$$

2. Умањеник је смањен за 145. Колико треба променити умањилац да разлика остане иста?

3. Користи особину непроменљивости разлике приликом рачунања.

$$590 - 240 = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$445 - 196 = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$678 - 195 = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$987 - 507 = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$872 - 436 = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$537 - 260 = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$768 - 342 = \underline{\hspace{2cm}}$$

4. Ако је $a - b = 650$, израчунај.

$$(a + 150) - (b + 150) = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$(a - 230) - (b - 230) = \underline{\hspace{2cm}}$$

5. Ако је $a - 356 = 650$, израчунај.

$$(a + 98) - (356 + 98) = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$(a - 23) - (356 - 23) = \underline{\hspace{2cm}}$$

6. Разлика два броја је 375. Колика ће бити разлика ако умањилац и умањеник умањимо за 153? Заокружи слово испред тачног одговора.

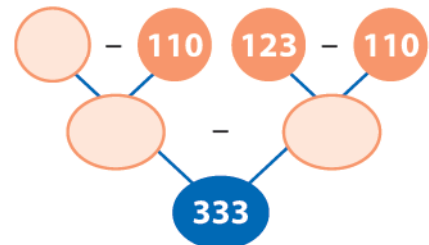
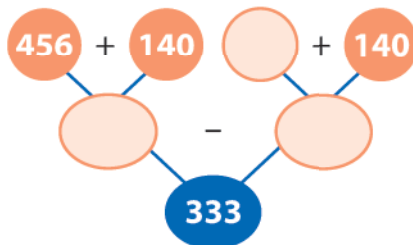
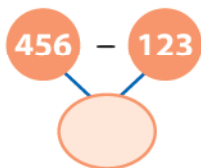
а) 528

б) 222

в) 825

г) 375

7. Израчунај и попуни празна поља.

★ ★ 7. Разлика два броја је 563.

a) Колика ће бити разлика ако умањилац умањимо за 166? Заокружи тачан одговор.

397 729 166 563

b) Колика ће бити разлика ако умањилац увећамо за 278? Заокружи тачан одговор.

582 481 841 285

v) Колика ће бити разлика ако умањеник увећамо за 178? Заокружи тачан одговор.

385 741 563 641

г) Колика ће бити разлика ако умањеник умањимо за 254? Заокружи тачан одговор.

563 817 309 210

★ ★ 8. Ако умањеник повећамо за 150, како треба променити умањилац да би разлика остала иста?

★ ★ 9. Ако умањилац умањимо за 125, како треба променити умањеник да би разлика остала иста?

★ ★ ★ 10. Андреј има у касици 765 динара. Од новца из касице купио је свеску за 254 динара.

a) Колико је Андреју остало динара у касици?

b) Колико би Андреју остало новца да је:

• уштедео 175 динара више?

• уштедео 200 динара мање?

• свеска коштала 103 динара мање?

• свеска коштала 38 динара више?

ПРОВЕРИ ЗНАЊЕ

Сабирање и одузимање троцифрених бројева, зависност и непроменљивост збира од промене сабирака и разлике од промене умањеника и умањивоца

1. Израчунај.

$$449 + 257 = \text{○} \quad 814 - 419 = \text{○} \quad 296 + 358 = \text{○} \quad 777 - 489 = \text{○}$$
$$256 + 369 = \text{○} \quad 999 - 559 = \text{○} \quad 198 + 437 = \text{○} \quad 812 - 779 = \text{○}$$

2. Који број је за 248 мањи од броја 706? Заокружи слово испред тачног одговора.

а) 459 б) 448 в) 458 г) 457

3. Умањеник је збир бројева 567 и 373. Умањилац је број 649. Израчунај разлику.

4. Ако је $a - b = 279$, израчунај.

$$(a + 276) - b = \text{_____} \quad (a - 159) - b = \text{_____}$$

$$a - (b + 230) = \text{_____} \quad a - (b - 140) = \text{_____}$$

$$(a + 172) - (b - 172) = \text{_____} \quad (a - 168) - (b - 168) = \text{_____}$$

5. Павле је платио прибор за геометрију 476 динара и зарезач 169 динара. Продавцу је дао новчаницу од 1000 динара. Колики кусур продавац треба да врати Павлу?

Одговор: _____

6. У повртњаку је засађено 429 садница купуса, 238 садница карфиола мање него купуса и 117 садница броколија више него карфиола. Колико је укупно садница поврћа посађено у повртњаку?

Одговор: _____

Одлично урађено!

25–22

Веома се трудиш!

21–17

Добро је, можеш боље!

16–13

Више се потруди!

12–9

Понови градиво и биће боље!

8–0

Укупно:

8

2

3

3

4

5

Једначине са сабирањем

Понављамо

- Упиши бројеве тако да терезије буду у равнотежи.

Учимо

- Огњен и Емилија заједно штеде. Огњен је уштедео 120 динара. Колико је новца уштедела Емилија ако заједно имају 650 динара?

$$120 + x = 650$$

$$x = 650 - 120$$

$$x = \underline{\quad}$$

Провера: $120 + \underline{\quad} = \underline{\quad}$

Одговор: Емилија је уштедела $\underline{\quad}$ динара.

120

x

650

Колико сам уштедела израчунали смо тако што смо од укупног новца одузели Огњенов новац.

- Огњен не зна колико је уштедео новца, али зна да заједно са Емилијом, која има 350 динара, има 800 динара. Колико Огњен има новца?

$$x + 350 = 800$$

$$x = 800 - 350$$

$$x = \underline{\quad}$$

Провера: $\underline{\quad} + 350 = \underline{\quad}$

Одговор: Огњен има $\underline{\quad}$ динара.

x

350

800

Колико сам уштедео новца смо израчунали тако што смо од укупног новца одузели Емилијин новац.

Непознати сабирак рачунамо тако што од збира одузмемо познати сабирак.

Вежбамо

1. Реши једначине.

$x + 170 = 200$

$x = \underline{\hspace{2cm}}$

$x = \underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

$150 + x = 450$

$x = \underline{\hspace{2cm}}$

$x = \underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

$x + 122 = 466$

$x = \underline{\hspace{2cm}}$

$x = \underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

$x + 326 = 648$

$x = \underline{\hspace{2cm}}$

$x = \underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

$155 + x = 555$

$x = \underline{\hspace{2cm}}$

$x = \underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

$250 + x = 470$

$x = \underline{\hspace{2cm}}$

$x = \underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

2. Ако непознати број увећаш за 250, добићеш највећи троцифрени број. Напиши и реши једначину.

Једначина: $\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

3. Који број треба додати разлици бројева 890 и 230 да би се добио збир 950.

Једначина: $\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

890 – 230

x

950

4. На основу слике реши једначину.

Једначина: $\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

x

238

756

Утврђујемо једначине са сабирањем

- ★ 1. Израчунај непознати број.

$195 + a = 615$

$a = \underline{\hspace{2cm}}$

$a = \underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

$x + 326 = 717$

$x = \underline{\hspace{2cm}}$

$x = \underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

$b + 138 = 516$

$b = \underline{\hspace{2cm}}$

$b = \underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

- ★ 2. Попуни табелу.

a	278		369		469
b		197		299	
$a + b$	612	356	743	702	844

- ★ 3. Ако непознати број увећаш за 287, добићеш највећи број шесте стотине. Напиши и реши једначину.

Једначина: $\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

- ★ 4. Ако броју 189 додаш неки број, добићеш најмањи број осме стотине. Напиши и реши једначину.

Једначина: $\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

- ★ 5. Светислав је замислио неки број. Када му је додао 286, добио је број 823. Који број је Светислав замислио? Заокружи слово испред тачног одговора.

Једначина: $\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

a) 638

b) 487

v) 537

г) 589

- ★ ★ 6. Зорица има 562 динара. Колико јој је новца још потребно да би могла да купи књигу која кошта 941 динар?

Једначина: _____

562

x

941

Провера: _____

Одговор: _____

- ★ ★ 7. Весни је тетка дала 197 динара, а мама 357 динара. Колико јој новца недостаје да купи књигу која кошта 962 динара?

Једначина: _____

197

357

x

962

Провера: _____

Одговор: _____

- ★ ★ 8. Петар и Огњен желе да купе лопту која кошта 950 динара. Петар има 235 динара, а Огњен 123 динара више од Петра. Колико им новца недостаје да би купили лопту?

Једначина: _____

Провера:

Одговор: _____

- ★ ★ 9. Зоран је од мајке добио 239 динара, а од баке 468 динара. Колико му недостаје да купи лопту која кошта 873 динара.

Једначина: _____

Провера:

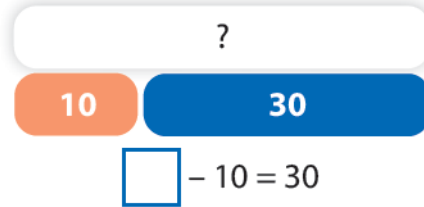
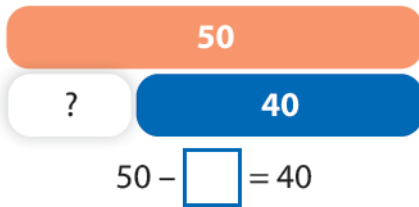
Одговор: _____

Једначине са одузимањем

Понављамо

- Одреди непознати број. Пажљиво погледај слике.

Учимо

- Емилија је од уштеђеног новца у продавници купила чоколаду за 120 динара и сада има 500 динара. Колико је Емилија имала новца пре куповине?

$$x - 120 = 500$$

$$x = 120 + 500$$

$$x = \underline{\quad}$$

$$\text{Провера: } \underline{\quad} - 120 = \underline{\quad}$$

Колико сам новца имала пре куповине чоколаде израчунали смо тако што смо цену чоколаде сабрали са новцем који је остао после куповине.

Одговор: Емилија је пре куповине имала $\underline{\quad}$ динара.

Непознати умањеник се израчунава тако што се саберу разлика и умањилац.

- Огњен је уштедео 850 динара. У продавници је купио воће и остало му је 300 динара. Колико је Огњен потрошио новца за куповину воћа?

$$850 - x = 300$$

$$x = 850 - 300$$

$$x = \underline{\quad}$$

$$\text{Провера: } 850 - \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

Новац који сам потрошио за куповину воћа смо израчунали тако што смо од укупне уштеђевине одузели кусур који сам добио после куповине воћа.

Одговор: Огњен је за куповину воћа потрошио $\underline{\quad}$ динара.

Непознати умањилац рачунамо тако што од умањеника одузмемо разлику.

Вежбамо

1. Реши једначине.

$x - 160 = 300$

$x = \underline{\hspace{2cm}}$

$x = \underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

$860 - x = 450$

$x = \underline{\hspace{2cm}}$

$x = \underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

$x - 122 = 466$

$x = \underline{\hspace{2cm}}$

$x = \underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

$x - 236 = 649$

$x = \underline{\hspace{2cm}}$

$x = \underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

$955 - x = 666$

$x = \underline{\hspace{2cm}}$

$x = \underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

$687 - x = 470$

$x = \underline{\hspace{2cm}}$

$x = \underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

2. Ако непознати број умањиш за 143, добићеш највећи непарни број пете стотине. Напиши и реши једначину.

Једначина: $\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

3. Од ког броја треба одузети збир бројева 138 и 232 да би се добио број 580?

Једначина: $\underline{\hspace{2cm}}$

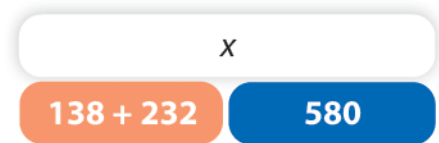
$\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

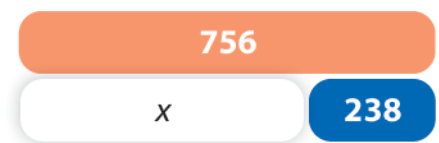
4. На основу слике постави и реши једначину.

Једначина: $\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

Утврђујемо једначине са одузимањем

- ★ 1. Израчунај непознати број.

$$a - 429 = 238$$

$$a = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$a = \underline{\hspace{1cm}}$$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

$$x - 229 = 733$$

$$x = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$x = \underline{\hspace{1cm}}$$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

$$b - 198 = 535$$

$$b = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$b = \underline{\hspace{1cm}}$$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

$$949 - a = 475$$

$$a = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$a = \underline{\hspace{1cm}}$$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

$$887 - x = 296$$

$$x = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$x = \underline{\hspace{1cm}}$$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

$$381 - b = 296$$

$$b = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$b = \underline{\hspace{1cm}}$$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

- ★ ★ 2. Који број треба одузети од броја 765 да би се добио број 396?

Једначина: $\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

- ★ ★ 3. Ако од броја 982 одузмеш неки број, добићеш највећи број четврте стотине. Напиши и реши једначину.

Једначина: $\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

- ★ ★ 4. Драгица је имала 879 динара. У продавници је купила шољу и остало јој је 495 динара. Колико је Драгица платила шољу?

Једначина: $\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

Одговор: $\underline{\hspace{2cm}}$

★ ★ 5. Колико је новца Снежа имала ако је у продавници потрошила 358 динара, а остало јој је 475 динара?

Једначина: _____

_____ Провера: _____

★ ★ ★ 6. Реши једначине.

a) $(376 + 190) - x = 286$

б) $x - (364 - 216) = 319$

Провера: _____

Провера: _____

★ ★ ★ 7. Миливоје је замислио неки број. Када је од тог броја одузео збир бројева 119 и 267, добио је број 428. Који број је Миливоје замислио? Заокружи слово испред тачног одговора.

Једначина: _____

a) 738

б) 841

в) 619

г) 814

Провера: _____

★ ★ ★ 8. Састави текст задатка и реши једначину $x - (248 + 468) = 273$.

Текст задатка: _____

Решавам једначину:

Провера:

Неједначине са сабирањем

Понављамо

- На бројевној правој испод бројева који су мањи од 6 обој кружиће плаво, а испод бројева који су већи од 6 обој кружиће црвено.

Учимо

- У корпи је било 6 крушака. Емилија је додала неколико крушака тако да их сада има мање од 12. Колико је крушака Емилија могла да дода?

Непознати сабирак

$$6 + x < 12$$

1 крушку: $6 + 1 < 12, 7 < 12$

2 крушке: $6 + 2 < 12, 8 < 12$

3 крушке: $6 + 3 < 12, 9 < 12$

4 крушке: $6 + 4 < 12, 10 < 12$

5 крушака: $6 + 5 < 12, 11 < 12$

Ово је неједначина коју читамо:
Шест плус икс је мање од 12.

Емилија није могла да дода 6 крушака јер би онда било $6 + 6 = 12$.

Решење ове неједначине је $x < 6$, а то су бројеви: 1, 2, 3, 4 и 5.

Решење неједначине записујемо $x \in \{1, 2, 3, 4, 5\}$.

За записивање решења неједначине користимо симболе $\in, \{ \text{и} \}$.

Симбол \in читамо: **припада**.

Симболе $\{ \text{и} \}$ називамо **велике заграде**.

Скуп решења ове неједначине можемо да одредимо помоћу табеле.

Бројеви у обојеним пољима представљају решења неједначине.

x	1	2	3	4	5	6	7	8
$6 + x$	7	8	9	10	11	12	13	14

- Решавамо неједначину.

a) $a + 15 < 20$

Скуп решења неједначине одредићемо помоћу табеле.

a	0	1	2	3	4	5	6
$a + 15$	15	16	17	18	19	20	21

$a \in \{0, 1, 2, 3, 4\}$

б) $e + 10 > 20$

e	8	9	10	11	12	13	14	15	...
$e + 10$	18	19	20	21	22	23	24	25	...

$e \in \{11, 12, 13, \dots\}$

Скуп решења ове неједначине су сви бројеви већи од 10.

Вежбамо

- Попуњавањем табеле одреди скуп решења неједначине.

$34 + a < 40$

a	0	1	2	3	4	5	6	7
$34 + a$								

$a \in \{ \quad \quad \quad \}$

- Попуњавањем табеле одреди скуп решења неједначине.

$x + 352 < 360$

x	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
$x + 352$										

$x \in \{ \quad \quad \quad \}$

- Одреди бројеве који увећани за 20 дају збир мањи од 26. Попуњавањем табеле одреди скуп решења неједначине.

$x + 20 < 26$

x	0	1	2	3	4	5	6	7

$x \in \{ \quad \quad \quad \}$

Неједначине са одузимањем

Понављамо

- Попуни табелу и напиши скуп решења неједначине.

$$x + 12 < 17$$

x	0	1	2	3	4	5	6	7
x + 12								

$$x \in \{ \quad \quad \quad \}$$

Учимо

- Огњен је из корпе са јабукама дао Емилији 4 јабуке. У корпи му је остало мање од 6 јабука. Колико је Огњен могао да има јабука у корпи пре него што је Емилији дао јабуке?

Непознати умањеник

$$x - 4 < 6$$

x	4	5	6	7	8	9	10	11	12
x - 4	0	1	2	3	4	5	6	7	8

$$x \in \{4, 5, 6, 7, 8, 9\}$$

4 јабуке: $4 - 4 < 6, 0 < 6$

5 јабука: $5 - 4 < 6, 1 < 6$

6 јабука: $6 - 4 < 6, 2 < 6$

7 јабука: $7 - 4 < 6, 3 < 6$

8 јабука: $8 - 4 < 6, 4 < 6$

9 јабука: $9 - 4 < 6, 5 < 6$

У корпи сам могао да имам 4, 5, 6, 7, 8 или 9 јабука.

- Огњен је имао 20 колача. Послужио је своје другаре и остало му је више од 13 колача. Колико је колача могло бити поједено?

Непознати умањилац

$$20 - x > 13$$

x	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
$20 - x$	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11

Другари су могли да поједу мање од 7 колача. Нису могли да поједу 7 јер у том случају би остало 13 колача, а речено је да је остало више од 13 колача.

$$x \in \{0, 1, 2, 3, 4, 5, 6\}$$

- 0 колача: $20 - 0 > 13, 20 > 13$
- 1 колач: $20 - 1 > 13, 19 > 13$
- 2 колача: $20 - 2 > 13, 18 > 13$
- 3 колача: $20 - 3 > 13, 17 > 13$
- 4 колача: $20 - 4 > 13, 16 > 13$
- 5 колача: $20 - 5 > 13, 15 > 13$
- 6 колача: $20 - 6 > 13, 14 > 13$

Другари су могли да поједу 1, 2, 3, 4, 5 или 6 колача или да не поједу ниједан.

Вежбамо

1. Попуњавањем табела одреди скупове решења неједначина.

а) $10 - a < 6$

a	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
$10 - a$											

$$a \in \{ \quad \quad \quad \}$$

б) $x - 4 < 8$

x	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
$x - 4$										

$$x \in \{ \quad \quad \quad \}$$

в) $x - 5 < 8$

x											
$x - 5$											

$$x \in \{ \quad \quad \quad \}$$

г) $13 - e < 5$

e											
$13 - e$											

$$e \in \{ \quad \quad \quad \}$$

Утврђујемо неједначине са сабирањем и одузимањем

★ 1. Одреди скуп решења неједначина.

а) $x - 6 < 7$

x	6	7	8	9	10	11	12	13	14
$x - 6$									

$x \in \{ \text{_____} \}$

б) $6 - a > 2$

a	0	1	2	3	4	5	6
$6 - a$							

$a \in \{ \text{_____} \}$

в) $640 - a > 635$

a							
$640 - a$							

$a \in \{ \text{_____} \}$

★ 2. Попуњавањем табела одреди скуп решења неједначина.

а) $7 + x > 11$

x	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	...
$7 + x$													

$x \in \{ \text{_____} \}$

б) $51 - e > 46$

e	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
$51 - e$										

$e \in \{ \text{_____} \}$

3. Којим бројевима се може додати број 5 да би се добио збир мањи од 11?

x	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

— ∈ { _____ }

4. Који бројеви се могу одузети од броја 32 да би се добио број већи од 24?

x	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

— ∈ { _____ }

5. Милутин је лепио сличице у свој албум. Првог дана је залепио 5, а другог дана за 10 више него првог дана. Колико је могао да залепи трећег дана ако је укупно залепио мање од 25 сличица?

x	0	1	2	3	4	5	6

— ∈ { _____ }

6. Чика Лазар је на пијаци до поднева продао 127 комада јаја. Колико је Лазар могао да прода јаја до краја дана ако знаш да је продао мање од 135?

x	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

— ∈ { _____ }

Научили смо

Замена места и здруживање сабирака

Када сабирци промене места, збир се не мења.

Збир три сабирка се неће променити без обзира којим редоследом здружимо сабирке.

Сабирање троцифреног и двоцифреног броја

1. начин $154 + 67 = (150 + 60) + (4 + 7) = 210 + 11 = 221$

2. начин $154 + 67 = (154 + 60) + 7 = 214 + 7 = 221$

Одузимање двоцифреног броја од троцифреног

$$362 - 25 = (362 - 20) - 5 = 342 - 5 = 337$$

Сабирање троцифрених бројева

$$236 + 125 = 236 + (100 + 20 + 5)$$

$$= (236 + 100) + 20 + 5$$

$$= (336 + 20) + 5$$

$$= 356 + 5$$

$$= 361$$

$$256 + 368 = 256 + (300 + 60 + 8)$$

$$= (256 + 300) + 60 + 8$$

$$= (556 + 60) + 8$$

$$= 616 + 8$$

$$= 624$$

Одузимање троцифрених бројева

$$343 - 126 = (343 - 100) - 20 - 6$$

$$= (243 - 20) - 6$$

$$= 223 - 6$$

$$= 217$$

$$425 - 256 = 425 - (200 + 50 + 6)$$

$$= (425 - 200) - 50 - 6$$

$$= (225 - 50) - 6$$

$$= 175 - 6$$

$$= 169$$

Зависност збира од промене сабирака

Ако се један од сабирака повећа за неки број и збир ће се повећати за тај исти број.
Ако се један од сабирака умањи за неки број и збир ће се умањити за тај исти број.

Непроменљивост збира

Ако један сабирак увећамо за неки број, а други умањимо за тај исти број, збир се неће променити.

Зависност разлике од промене умањеника и умањивоца

Ако умањеник повећамо за неки број, разлика ће се повећати за тај број.

Ако умањеник смањимо за неки број, разлика ће се смањити за тај број.

Ако умањилац повећамо за неки број, разлика ће се смањити за тај број.

Ако умањилац смањимо за неки број, разлика ће се повећати за тај број.

Непроменљивост разлике

Ако умањеник и умањилац повећамо или умањимо за исти број, разлика се неће променити.

Једначине

$$120 + x = 650$$

$$x = 650 - 120$$

$$x = 530$$

$$\text{Провера: } 120 + 530 = 650$$

$$x - 120 = 500$$

$$x = 120 + 500$$

$$x = 620$$

$$\text{Провера: } 620 - 120 = 500$$

$$850 - x = 300$$

$$x = 850 - 300$$

$$x = 550$$

$$\text{Провера: } 850 - 550 = 300$$

Неједначине

$$6 + x < 12$$

x	0	1	2	3	4	5	6
$6 + x$	6	7	8	9	10	11	12

$$x \in \{0, 1, 2, 3, 4, 5\}$$

$$x - 4 < 6$$

x	4	5	6	7	8	9	10
$x - 4$	0	1	2	3	4	5	6

$$x \in \{4, 5, 6, 7, 8, 9\}$$

ПРОВЕРИ ЗНАЊЕ

Једначине и неједначине

1. Израчунај непознате бројеве.

6

$$a + 328 = 519$$

$$x + 359 = 847$$

$$672 - b = 438$$

$$a = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$x = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$b = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$a = \underline{\hspace{1cm}}$$

$$x = \underline{\hspace{1cm}}$$

$$b = \underline{\hspace{1cm}}$$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$ Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$ Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

2. Попуњавањем табеле одреди скуп решења неједначине.

2

$$a + 8 < 12$$

a	0	1	2	3	4

$$a \in \{ \underline{\hspace{2cm}} \}$$

3. Ако броју 238 додаш неки број, добићеш најмањи број пете стотине. Напиши и реши једначину.

4

Једначина: $\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

4. Михајло је имао 298 сличица. Колико је могао да поклони другу ако сада има више од 295? Попуњавањем табеле одреди скуп решења неједначине.

3

$\underline{\hspace{2cm}}$

x					

$$x \in \{ \underline{\hspace{2cm}} \}$$

Одговор: $\underline{\hspace{2cm}}$

5. Адам је замислио неки број. Када је од тог броја одузео разлику бројева 329 и 258, добио је број 647. Који број је Адам замислио?

5

$\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

Одговор: $\underline{\hspace{2cm}}$

Провера: $\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

$\underline{\hspace{2cm}}$

Укупно:

Одлично урађено!

20-18

Веома се трудиш!

17-16

Добро је, можеш боље!

15-11

Више се потруди!

10-6

Понови градиво и биће боље!

5-0

УГАО И УЗАЈАМНИ ПОЛОЖАЈ ПРАВИХ

Научићеш да:

- одредиш теме, краке и унутрашњу област угла;
- обележиш угао;
- препознаш оштар, прав и туп угао;
- препознаш у каквим међусобним положајима могу да буду две праве;
- именујеш нормалне и паралелне праве;
- црташ паралелне и нормалне праве.

Понављамо дуж, праву и полуправу

1. Спој одговарајућу врсту линије са њеним називом.

затворена
изломљена
линија

отворена
крива
линија

права
линија

отворена
изломљена
линија

затворена
крива
линија

2. Спој слику геометријске фигуре са одговарајућим називом.

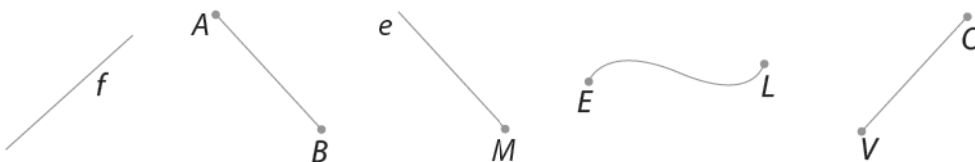

права

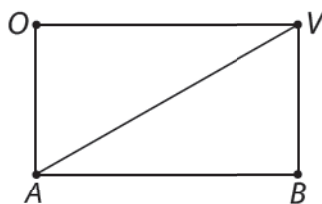
дуж

полуправа

3. Дужи подебљај црвеном бојицом.

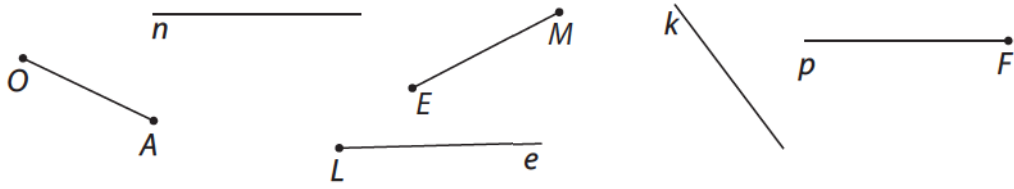

4. На линијама напиши дужи чија је почетна тачка A, а затим их графички надовежи на праву f.

Дужи чија је почетна тачка A су: _____, _____ и _____.

5. На слици су дужи, полуправе и праве. Запиши их.

Праве:

_____.

Полуправе:

_____.

Дужи:

_____.

6. Нацртај две полуправе које садрже тачку A . На линији запиши називе нацртаних полуправих.

A

7. Именуј све дужи и запиши их на линији.

8. Нацртај дуж OM и две полуправе тако да прва полуправа садржи тачку O , а друга тачку M .

O

M

Угао и врсте углова

Понављамо

- Спој одговарајућу врсту линија са њеним називом.

полуправа

права

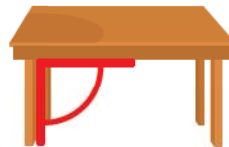
дуж

Учимо

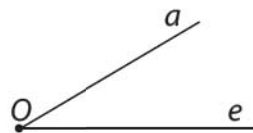
Лазаре, где све уочаваш углове?

Углове уочавам свуда јер смо њима окружени. Нпр. углови у соби, угаона гарнитура, угаона кухиња, љуљашка... Угао можеш и да нацрташ.

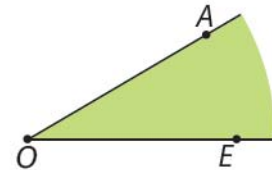
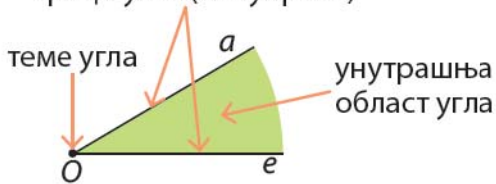

Нацртала сам две полуправе Oa и Oe са заједничким почетком у тачки O .

Полуправе Oa и Oe називамо **краци** угла, а заједничка тачка O је **теме** угла.

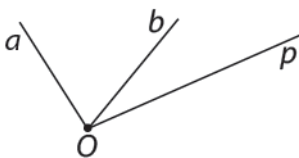
краци угла (полуправе)

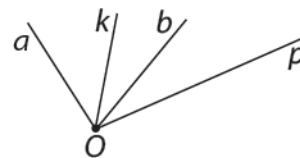
Угао aOe записујемо: $\sphericalangle aOe$.
Знак \sphericalangle читамо угао.

Ако су на крацима дате тачке, угао записујемо: $\sphericalangle AOE$.

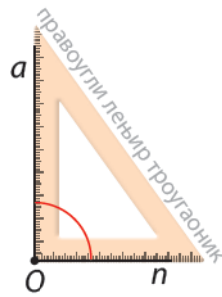
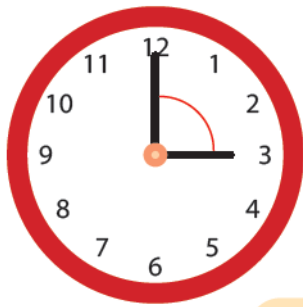
- Уочи углове на слици и запиши их на линији испод.

\sphericalangle _____, \sphericalangle _____ и \sphericalangle _____.

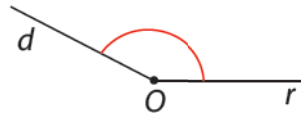
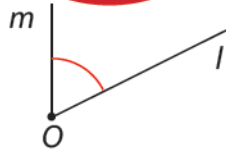
\sphericalangle _____, \sphericalangle _____, \sphericalangle _____, \sphericalangle _____, \sphericalangle _____ и \sphericalangle _____.

Помоћу правог угла на правоуглом троугаонику можеш да одредиш да ли је неки угао прав. Лазаре, угао aOn је прав.

Угао aOn је **прав угао**.

На сатовима можемо да уочимо различите врсте углова које формирају казаљке сата. Оштар угао је мањи од правог. Туп угао је већи и од правог и од оштрог.

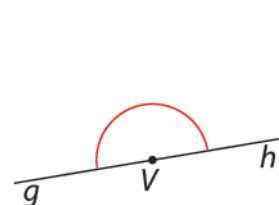
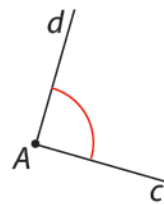
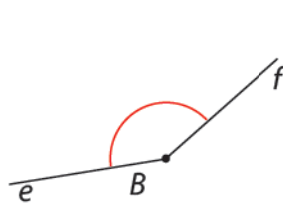
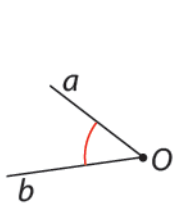
Угао mOl је мањи од правог угла. Угао који је мањи од правог угла је **оштар угао**.

Угао dOr је већи од правог угла. Угао који је већи од правог угла је **туп угао**.

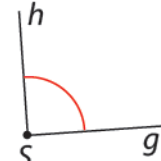
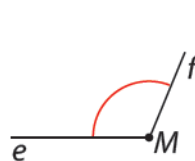
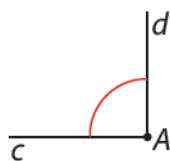
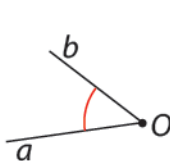

Вежбамо

1. На линији испод углова напиши да ли је угао прав, оштар или туп.

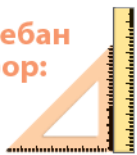
2. У кружиће упиши $<$, $>$ или $=$.

$\sphericalangle aOb$ $\sphericalangle cAd$

$\sphericalangle eMf$ $\sphericalangle hSg$

$\sphericalangle cAd$ $\sphericalangle hSg$

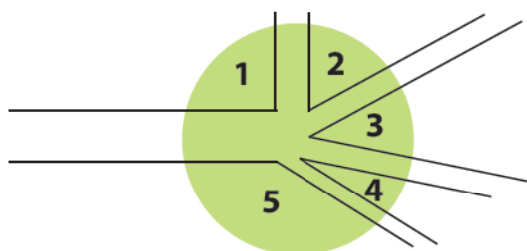

Утврђујемо углове и врсте углова

- ★ 1. Помоћу правоуглог троугаоника одреди којој врсти припадају дати углови и упиши на линију испод сваког угла.

- ★ 2. На слици је раскрсница чије улице стварају различите врсте углова. Област тих углова је обојена и обележена бројевима. Одреди врсте углова тако што ћеш заокружити слова испред тачних одговора.

Угао 1 је:	Угао 2 је:	Угао 3 је:	Угао 4 је:	Угао 5 је:
а) прав	а) прав	а) прав	а) прав	а) прав
б) туп	б) туп	б) туп	б) туп	б) туп
в) оштар	в) оштар	в) оштар	в) оштар	в) оштар

- ★ 3. Преброј колико којих углова има на геометријским фигурама и упиши на линије.

оштрих углова: ____
тупих углова: ____
правих углова: ____

оштрих углова: ____
тупих углова: ____
правих углова: ____

оштрих углова: ____
тупих углова: ____
правих углова: ____

★ ★ 4. На слици су уписани градови полетања и слетања авиона у Европи. Авиони су обележени бројевима. Помоћу лењира нацртај путање којима су се авиони кретали.

- Први авион је летео од Лисабона преко Атине до Љубљане.
- Други авион је летео од Београда преко Берлина до Осла.
- Трећи авион је летео од Берлина преко Осла до Хелсинкија.
- Четврти авион је полетео из Мадрида и обишао редом следеће градове: Рим, Љубљану, Берлин, Београд, Анкару и свој пут завршио у Хелсинкију.

а) Поређај углове које су авиони 1, 2 и 3 направили од најмањег до највећег.

б) Колико оштрих, а колико тупих углова је направио авион број 4 на свом путу? _____

в) Допуни реченице.

Први авион својом путањом ствара _____ угао.

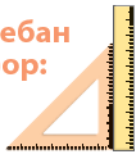
Други авион својом путањом ствара _____ угао.

Трећи авион својом путањом ствара _____ угао.

★ ★ ★ 5. Преброј и напиши колико има оштрих, правих и тупих углова у имену Жарко.

Оштри углови: _____. Прави углови: _____. Тупи углови: _____.

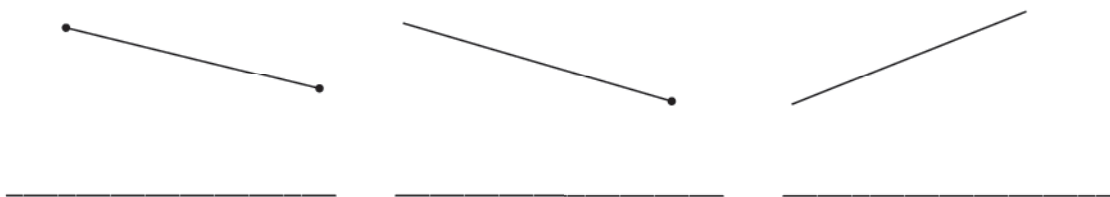

Узајамни положаји правих. Паралелне праве и праве које се секу

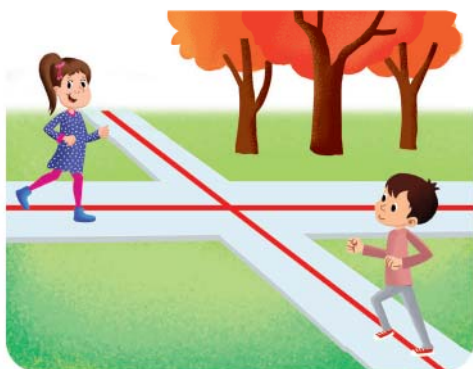
Понављамо

- Дате геометријске фигуре правилно обележи и напиши на линијама њихове називе.

Учимо

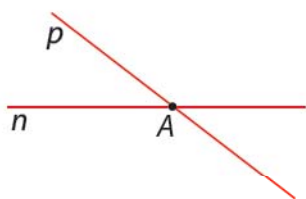
- Лазар и Ања шетају парком. Погледај њихове путање.

Лазаре, наше путање се секу у једној тачки!

Ања, у овом случају наше путање немају заједничку тачку, паралелне су!

Праве p и n имају заједничку тачку A и зато кажемо да се оне **секу**.

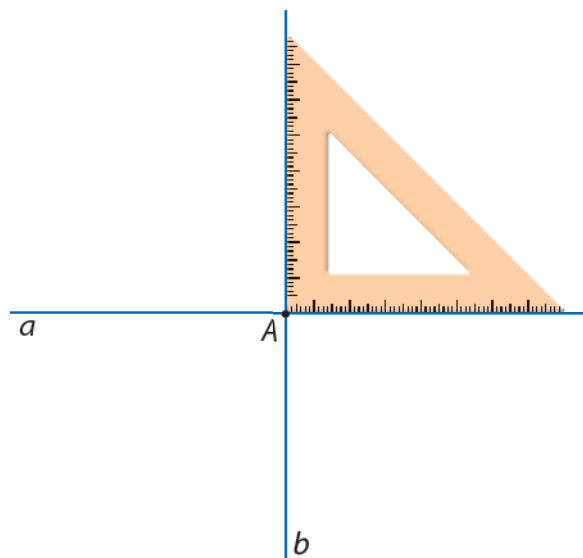
Праве r и f немају заједничку тачку и зато кажемо да су оне **паралелне**.
Записујемо: $r \parallel f$.
Читамо: права r је паралелна са правом f .

Две праве које се секу и образују четири права угла су међусобно **нормалне**.

Ања, праве a и b се секу и нормалне су једна на другу. То означавамо помоћу знака \perp .

Помоћу правоуглог троугаоног лењира (троугаоника) проверавамо да ли су две праве узајамно нормалне.

$a \perp b$ ($b \perp a$) Читамо: праве a и b су узајамно нормалне.

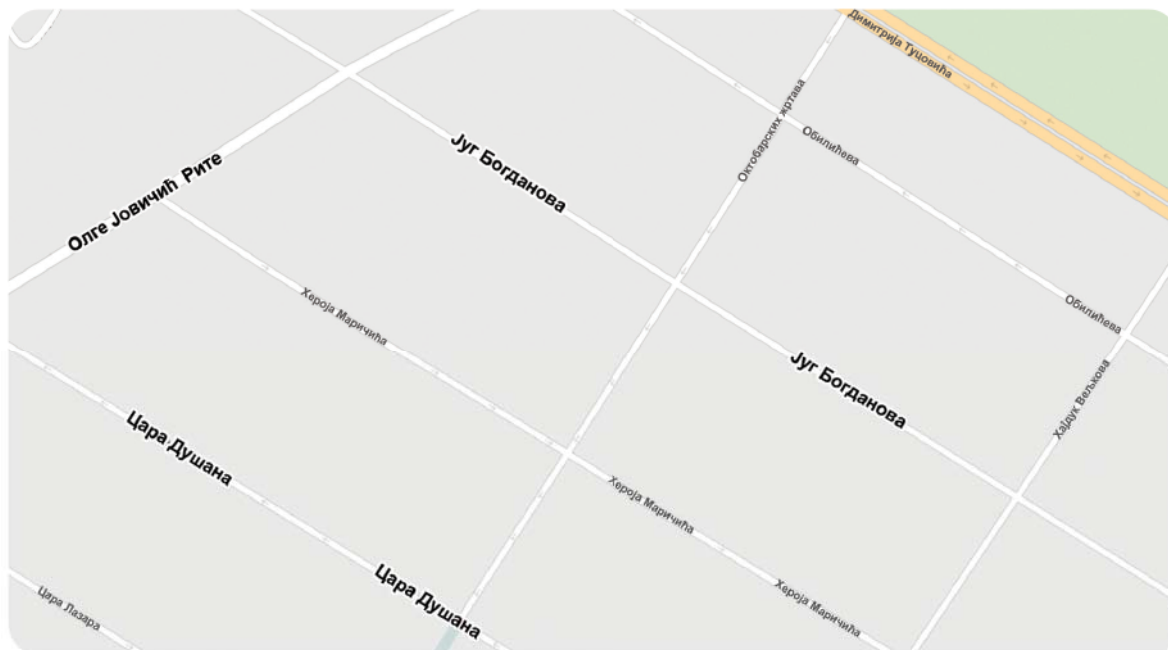
Математичка мозгалица

Нацртај праву и на њој тачке A , B , V и E тако да је тачка B средиште дужи AE , а тачка V средиште дужи BE . Ако је $VE = 3$ cm, колика је дужина дужи AE ?

Вежбамо

1. Пажљиво погледај план града Краљева и ако је тврдња тачна, заокружи слово **T**, ако је нетачна, заокружи слово **H**.

Улица цара Душана је паралелна са Југ Богдановом улицом.

T **H**

Улица Олге Јовичић Рите је паралелна са Улицом цара Душана.

T **H**

Улица Олге Јовичић Рите сече се са Улицом цара Душана.

T **H**

Улица цара Душана сече се са Југ Богдановом улицом.

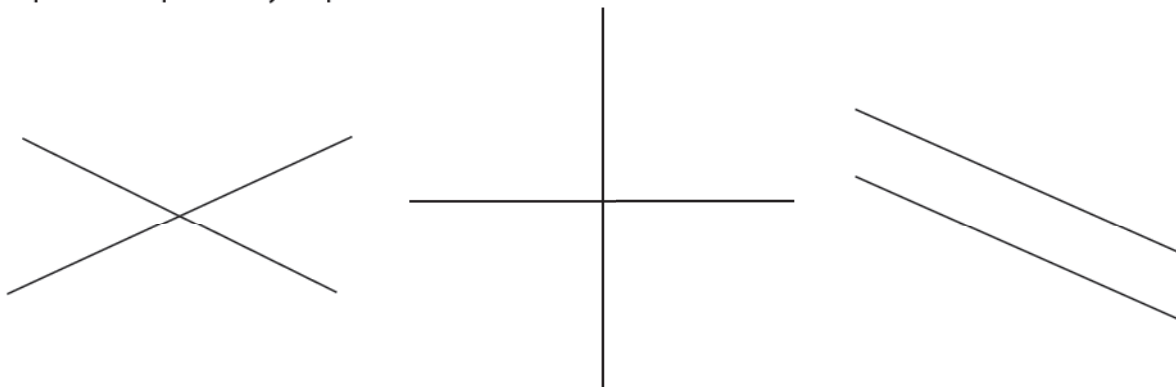
T **H**

2. Дате су праве које су паралелне, нормалне и праве које се секу. На основу датих тврдњи обележи одговарајуће праве и тачку.

Праве n и m секу се у тачки S .

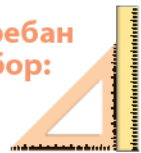
Права t и права p су паралелне.

Права l и права e су нормалне.

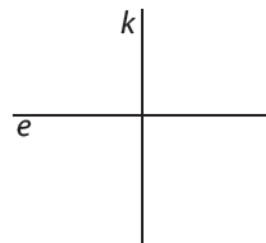
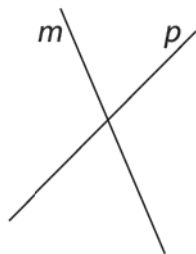
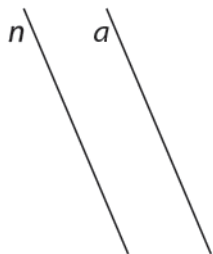

Утврђујемо узајамни положај правих

Потребан
прибор:

★ 1. Испод сваке слике заокружи слово испред тачне тврдње.

а) Права n је паралелна са правом a .

б) Права n је нормална на праву a .

в) Права n сече праву a .

а) Права m је паралелна са правом p .

б) Права m је нормална на праву p .

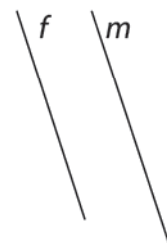
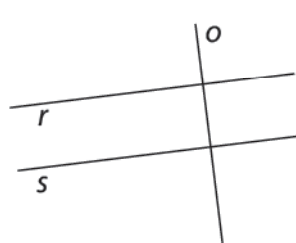
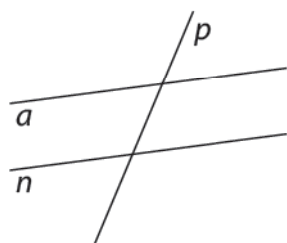
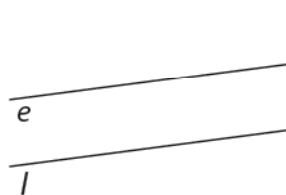
в) Права m сече праву p .

а) Права e је паралелна са правом k .

б) Права e је нормална на праву k .

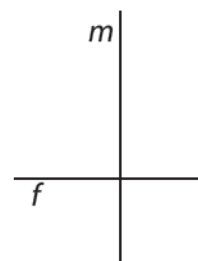
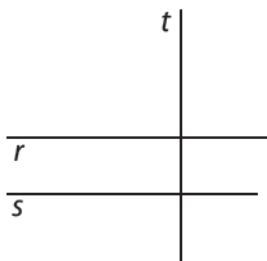
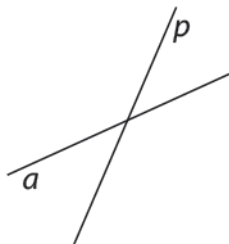
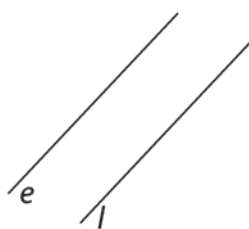
в) Праве e и k имају две тачке пресека.

★ 2. На линији напиши које се праве секу.

Праве које се секу су: _____

★ 3. На линији напиши које су праве нормалне.

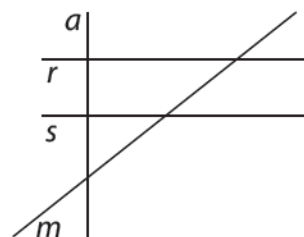
Нормалне праве су: _____

★ 4. На основу цртежа у сваки кружић упиши један од знакова \perp или \parallel тако да запис буде тачан.

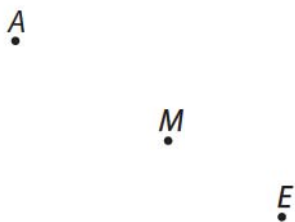
a r

r s

a s

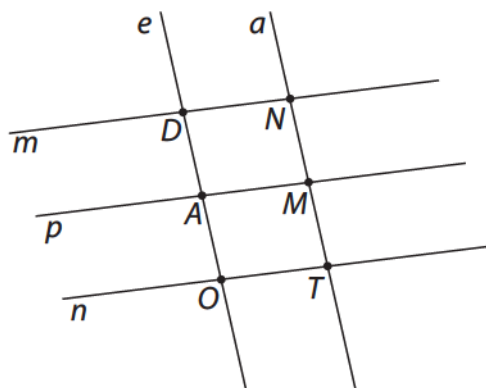

- ★ ★ 5. Нацртај праву p која пролази кроз дате тачке и праву s која сече праву p у тачки M .

- ★ ★ 6. Пажљиво погледај слику, а затим заокружи слова испред тачних тврдњи.

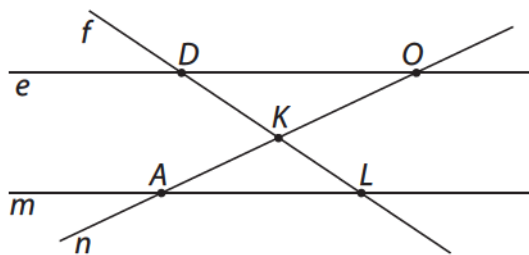
- а) Праве a и p се секу.
 б) Праве m и a се секу у тачки D .
 в) Права e је паралелна са правом a .
 г) Права e је паралелна са правом n .
 д) Праве n и e секу се у тачки O .

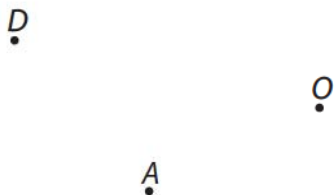
- ★ ★ ★ 7. Пажљиво погледај дату слику и напиши које се све праве секу и које су све паралелне.

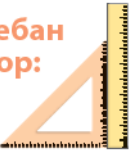
Секу се: _____

Паралелне су: _____

- ★ ★ ★ 8. Нацртај праве a, b и c тако да се права a сече са правом b у тачки D , да се праве b и c секу у тачки A , а да се праве a и c секу у тачки O .

Цртање паралелних и нормалних правих

Понављамо

- Спој делове реченица тако да тврдња буде тачна.

Две праве које имају једну заједничку тачку су праве које се

• паралелне.

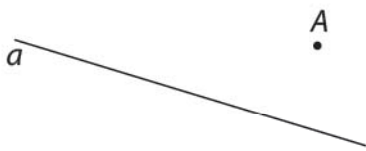
Две праве које немају заједничких тачака су

• секу.

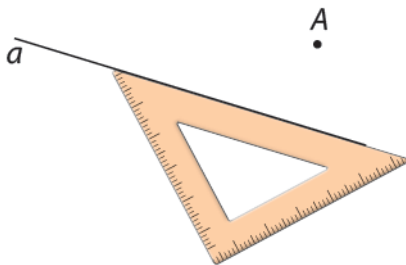

Учимо

За цртање паралелних правих потребна су нам два троугаоника или троугаоник и лењир.

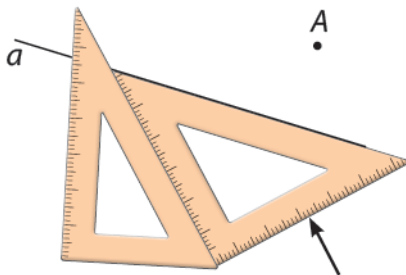

- Дата је права a и тачка A ван ње. Нацртаћемо праву b која пролази кроз тачку A и паралелна је са правом a .

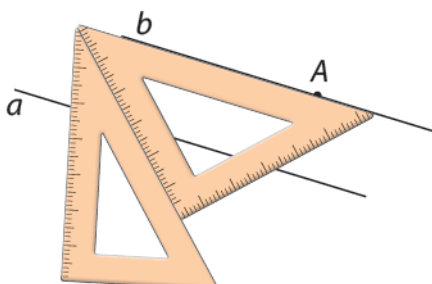
1. корак

Најдужу ивицу троугаоника прислонимо уз праву a .

2. корак

Уз краћу ивицу првог троугаоника прислонимо дужу ивицу другог троугаоника.

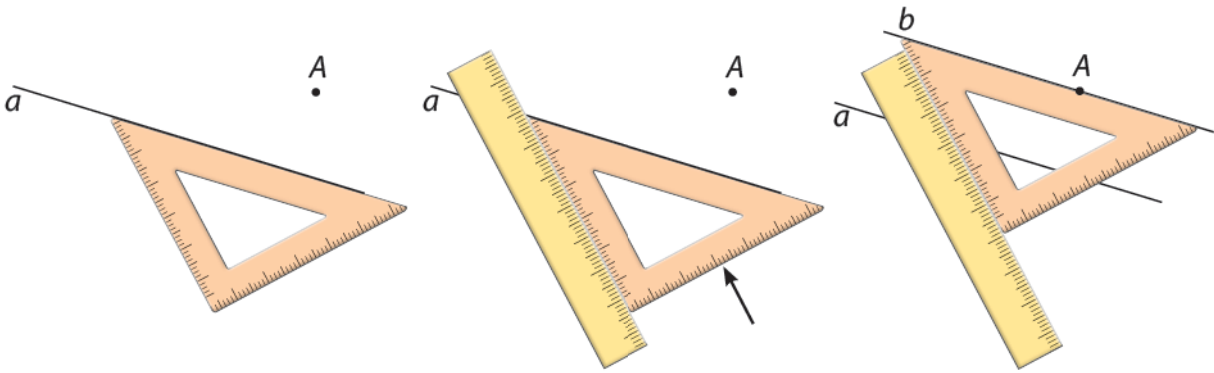

3. корак

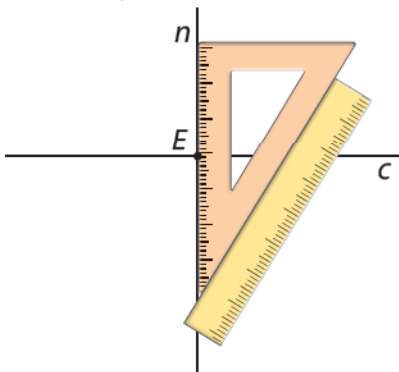
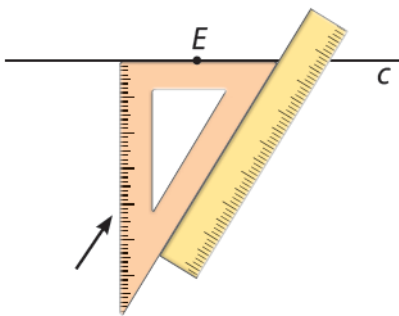
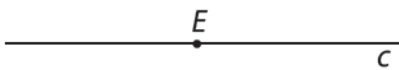
Повлачимо први троугаоник уз други троугаоник све док најдужа ивица првог троугаоника не додирне тачку A . Оловком повлачимо праву b кроз тачку A , која је паралелна са правом a .

$$a \parallel b$$

Паралелне праве можемо нацртати и уз помоћ троугаоника и лењира.

- Дата је права c и тачка E која припада правој c . Нацртаћемо праву n која пролази кроз тачку E и нормална је на праву c .

За цртање нормалних правих су нам потребни лењир и троугаоник или два троугаоника.

1. корак

Прислонимо најкраћу ивицу троугаоника уз праву c .

2. корак

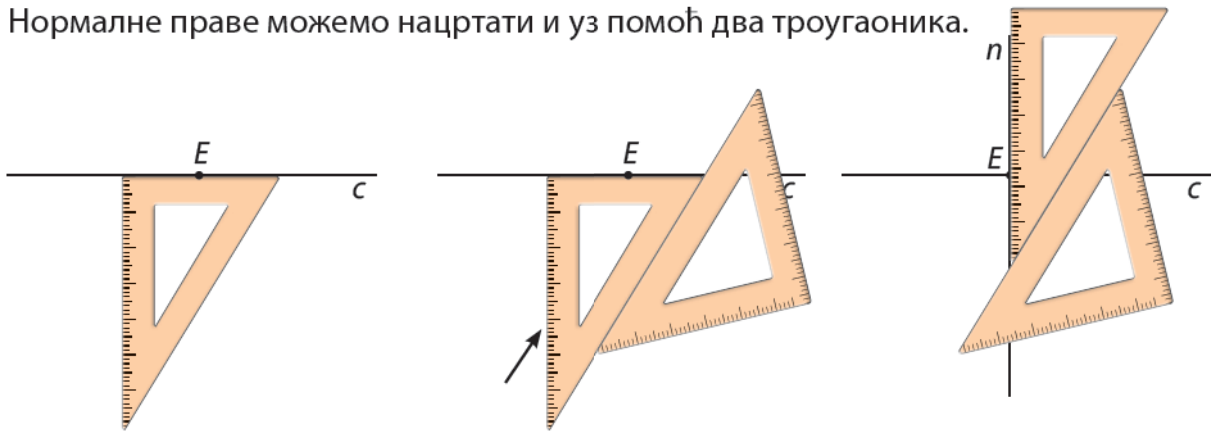
Уз најдужу ивицу троугаоника прислонимо лењир.

3. корак

Троугаоник померамо дуж лењира све док ивица троугаоника не додирне тачку E . Док једном руком снажно држимо троугаоник, другом руком оловком повлачимо праву n која пролази кроз тачку E и нормална је на праву c .

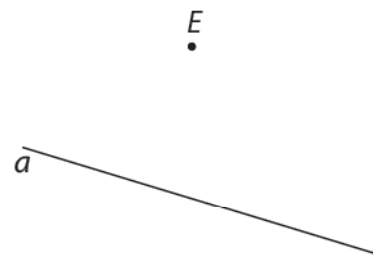
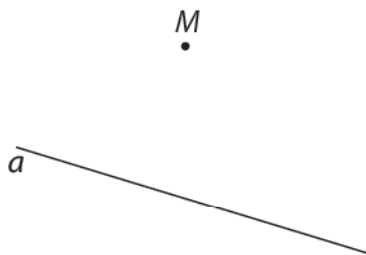
$$n \perp c$$

Нормалне праве можемо нацртати и уз помоћ два троугаоника.

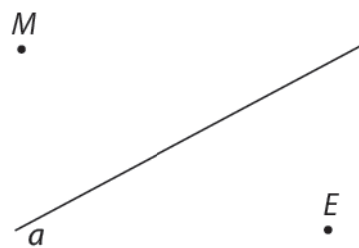

Вежбамо

1. Нацртај праву e којој припада тачка M и паралелна је са правом a .
2. Нацртај праву e којој припада тачка E и нормална је на праву a .

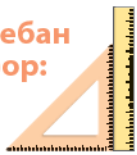
3. Нацртај праву p којој припада тачка M и праву e којој припада тачка E тако да праве p и e буду нормалне на праву a .

Математичка мозгалица

Подели слику двама нормалним правима тако да у сваком делу буде по 3 лопте.

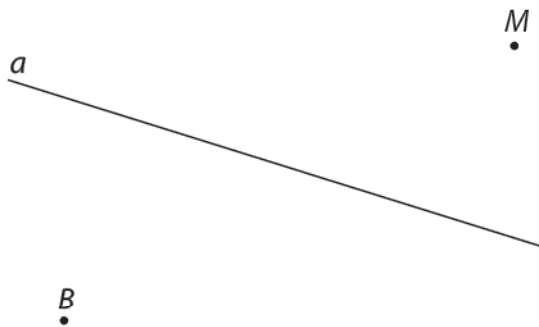
Утврђујемо цртање паралелних и нормалних правих

- ★ 1. Нацртај праве према следећем запису.

а) $a \parallel b$

б) $a \perp b$

- ★ 2. Нацртај праву e којој припада тачка M и паралелна је са правом a и праву f којој припада тачка B , а нормална је на праве a и e .

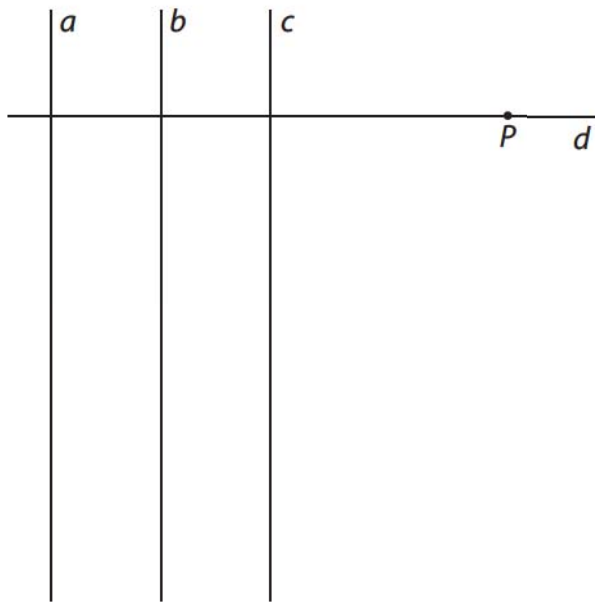
Након цртања упиши знак \perp или \parallel у одговарајуће кружиће.

$a \bigcirc e$

$a \bigcirc f$

$e \bigcirc f$

3. Нацртај праву e којој припада тачка P и паралелна је са правом a .

Након цртања упиши знак \perp или \parallel у одговарајуће кружиће.

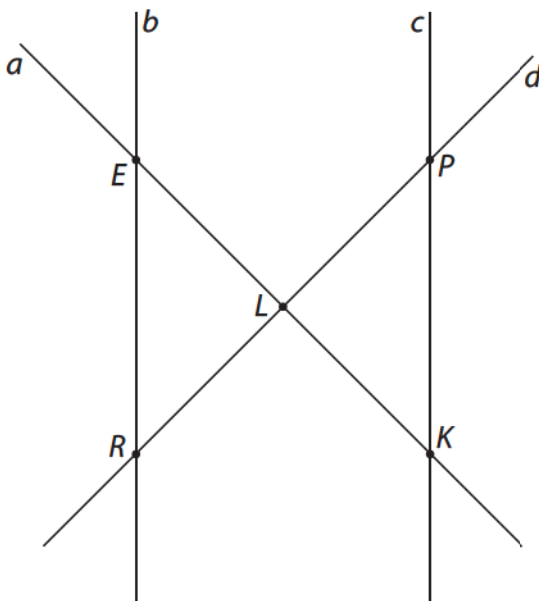
$a \bigcirc d$

$a \bigcirc c$

$e \bigcirc c$

$d \bigcirc e$

4. Погледај слику и допуни тврдње.

Праве које се секу су: _____,
_____, _____, _____ и _____.

Паралелне праве су _____.

Нормалне праве су _____.

Напиши свих осам дужи које
уочаваш на слици. То су: _____,
_____, _____, _____, _____,
_____ и _____.

5. Нацртај праву b тако да:

$a \parallel b$

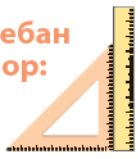
$a \perp b$

права a сече праву b

a _____

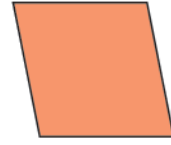
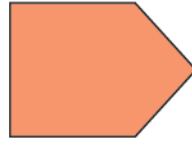
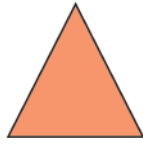
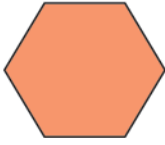
a _____

a _____

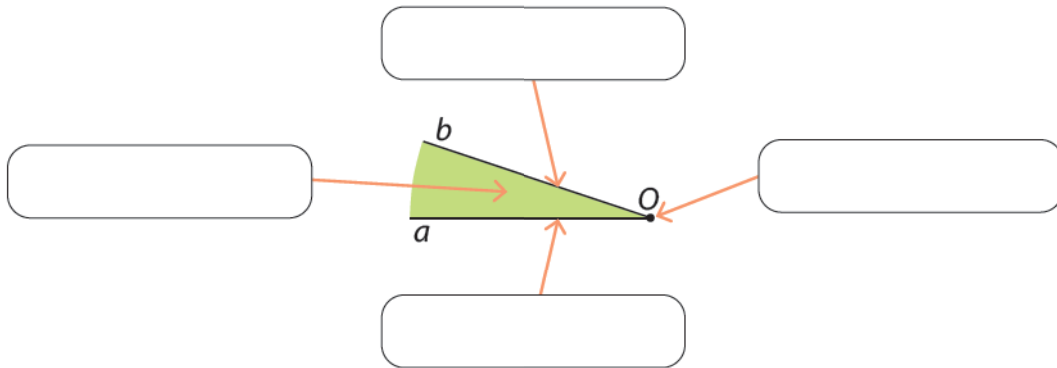

Утврђујемо праве, полуправе и углове

★ 1. Напиши колико углова имају дате фигуре.

★ 2. У празна поља упиши делове угла.

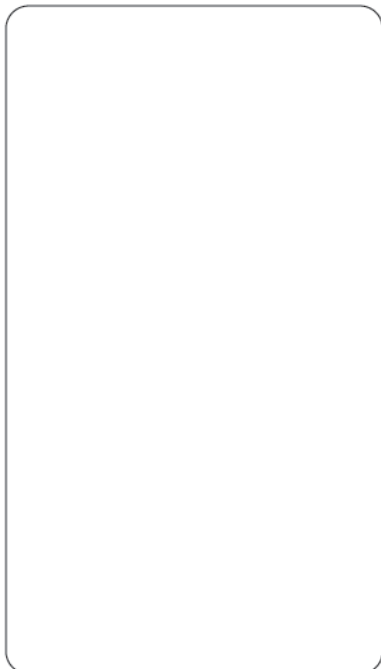

★ 3. Нацртај и обележи:

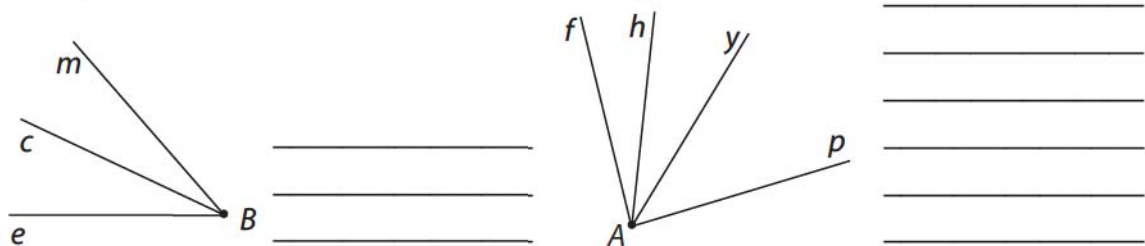
а) прав угао;

б) оштар угао;

в) туп угао.

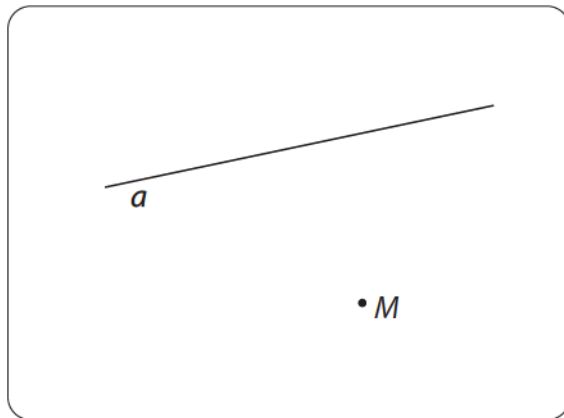
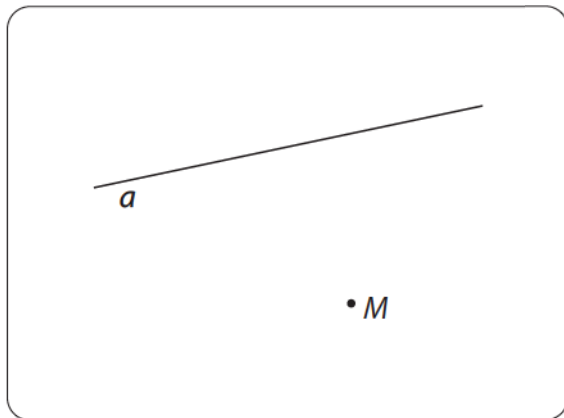
★ 4. Уочи углове на слици и запиши их на линијама.

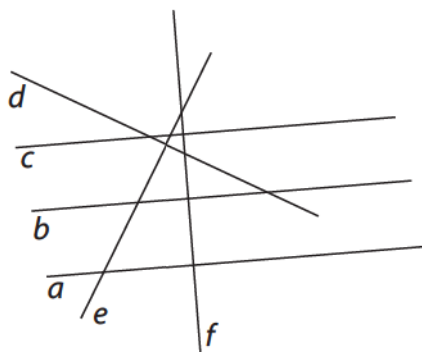
★ 5. Нацртај праву b тако да пролази кроз тачку M и да важи:

а) $a \perp b$

б) $a \parallel b$

★ 6. На линији напиши све парове правих које су:

нормалне: _____

паралелне: _____

★ 7. Нацртај оштар угао и тачке A , M и E тако да је тачка A теме угла, тачка M припада краку угла, а тачка E не припада унутрашњој области угла.

- ★ ★ 8. Нацртај праве a и b које пролазе кроз тачку M , а међусобно су нормалне.

• M

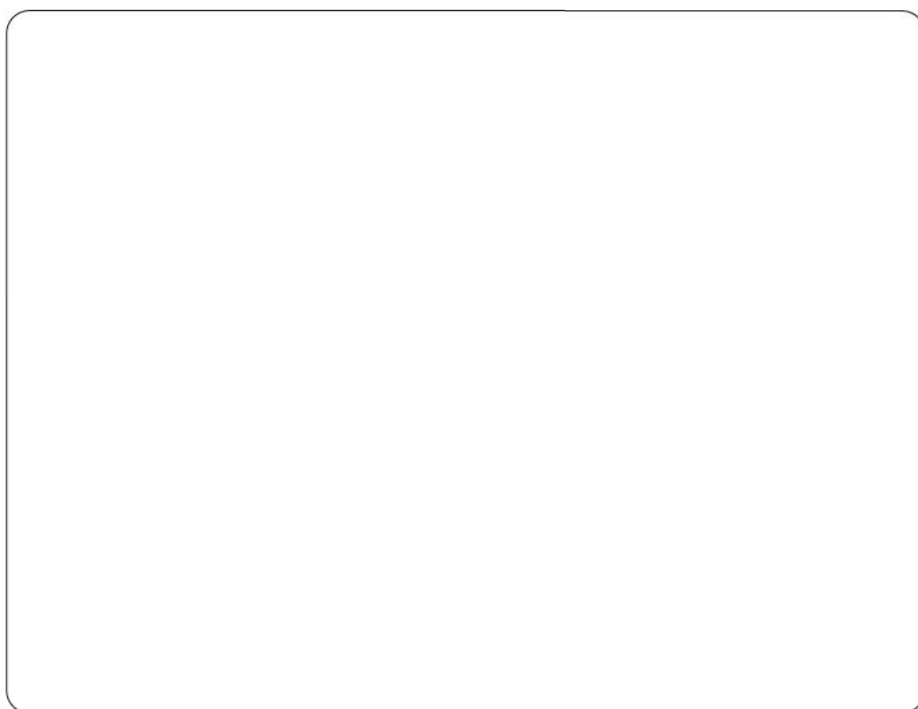
- ★ ★ ★ 9. Преброј и напиши колико има оштрих, правих и тупих углова у именима Михаило и Светислав.

МИХАИЛО

СВЕТИСЛАВ

Оштри углови: _____. Прави углови: _____. Тупи углови: _____.

- ★ ★ ★ 10. На основу датих тврдњи нацртај слику тако да праве a и d буду нормалне, праве a и b паралелне и праве b и c међусобно нормалне, а затим у кружиће упиши одговарајуће знаке \perp и \parallel .

a ○ b

a ○ c

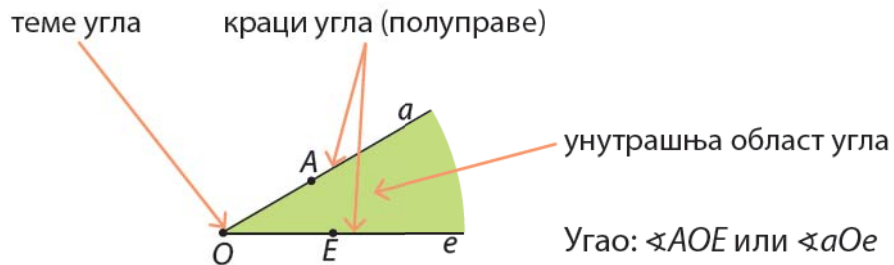
a ○ d

b ○ c

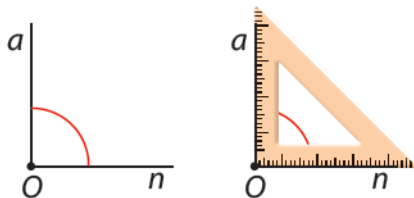
c ○ d

Научили смо

Угао

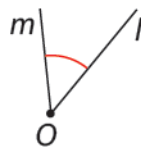

прав угао

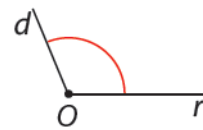
Угао aOn је **прав угао**.

оштар угао

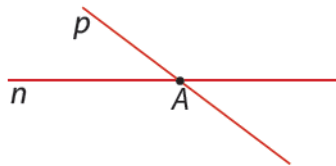
Угао mOl је **оштар угао**.

туп угао

Угао dOr је **туп угао**.

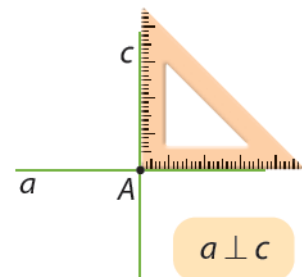
праве које се секу

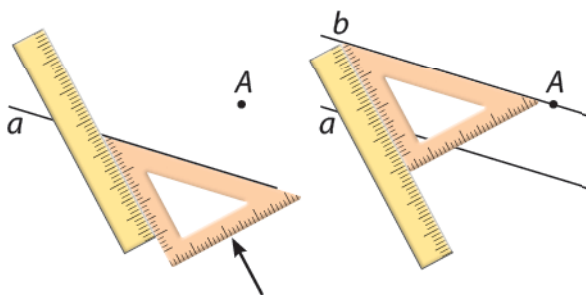
паралелне праве

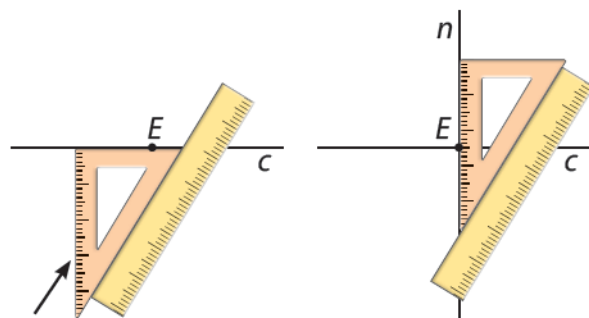
нормалне праве

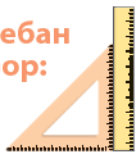

Цртање паралелних правих

Цртање нормалних правих

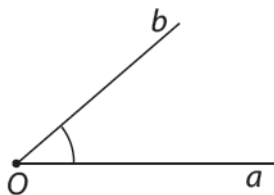

ПРОВЕРИ ЗНАЊЕ

Права, полуправа и углови

1. Именуј елементе нацртаног угла и обој унутрашњост угла.

3

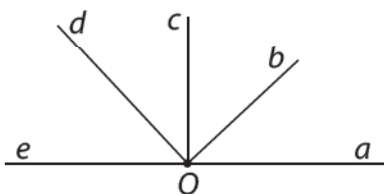
O – _____

Oa – _____

Ob – _____

2. Посматрај цртеж и на линијама напиши одговоре.

6

Оштрих углова има ____, а то су: _____.

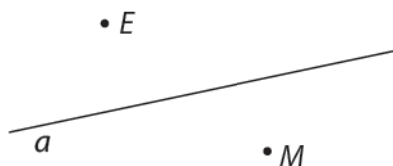
_____.

Тупих углова има ____, а то су: _____.

Правих углова има ____, а то су: _____.

3. На цртежу је приказана права a и тачке E и M . Нацртај праву p којој припада тачка E и нормална је на праву a и праву n којој припада тачка M и паралелна је са правом a .

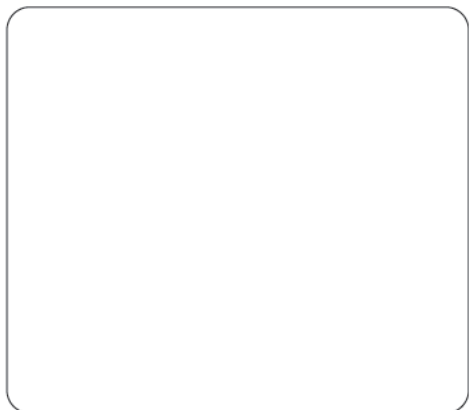
6

4. Нацртај праве a, b и c тако да важе правила.

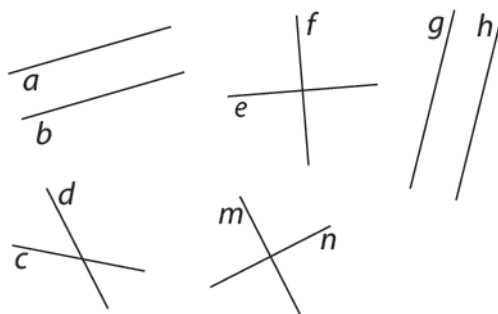
3

$a \perp b$ $a \parallel c$

5. На основу слике заокружи слова испред тачних одговора.

6

а) $a \parallel b$ б) $d \perp c$ в) $m \perp n$

г) $e \parallel f$ д) $g \parallel h$

Укупно:

Одлично урађено!

24–21

Веома се трудиш!

20–16

Добро је, можеш боље!

15–12

Више се потруди!

11–8

Понови градиво и биће боље!

7–0

МЕРЕЊЕ ВРЕМЕНА

Научићеш да:

- читаш, упоређујеш и претвараш јединице за мерење времена;
- примењујеш мерење времена у једноставним реалним ситуацијама.

Мерење времена

Понављамо

- Година има ____ месеци.
Година има ____ или ____ дана.
- Месец у години може имати
____, ____ или ____ дана.
- Ако је година преступна
фебруар има ____ дана.

ЈАНУАР
п у с ч п с н
1 2 3 4 5
6 7 8 9 10 11 12
13 14 15 16 17 18 19
20 21 22 23 24 25 26
27 28 29 30 31	ФЕБРУАР
п у с ч п с н
3 4 5 6 7 8 9
10 11 12 13 14 15 16
17 18 19 20 21 22 23
24 25 26 27 28	МАРТ
п у с ч п с н
1 2
3 4 5 6 7 8 9
10 11 12 13 14 15 16
17 18 19 20 21 22 23
24 25 26 27 28 29 30
31	АПРИЛ
п у с ч п с н
1 2 3 4 5 6
7 8 9 10 11 12 13
14 15 16 17 18 19 20
21 22 23 24 25 26 27
28 29 30
МАЈ
п у с ч п с н
1 2 3 4
5 6 7 8 9 10 11
12 13 14 15 16 17 18
19 20 21 22 23 24 25
26 27 28 29 30 31	ЈУН
п у с ч п с н
1
2 3 4 5 6 7 8
9 10 11 12 13 14 15
16 17 18 19 20 21 22
23 24 25 26 27 28 29
30	ЈУЛ
п у с ч п с н
1 2 3 4 5 6
7 8 9 10 11 12 13
14 15 16 17 18 19 20
21 22 23 24 25 26 27
28 29 30 31	АВГУСТ
п у с ч п с н
1 2 3
4 5 6 7 8 9 10
11 12 13 14 15 16 17
18 19 20 21 22 23 24
25 26 27 28 29 30 31
СЕПТЕМБАР
п у с ч п с н
1 2 3 4 5 6 7
8 9 10 11 12 13 14
15 16 17 18 19 20 21
22 23 24 25 26 27 28
29 30	ОКТОБАР
п у с ч п с н
1 2 3 4 5
6 7 8 9 10 11 12
13 14 15 16 17 18 19
20 21 22 23 24 25 26
27 28 29 30 31	НОВЕМБАР
п у с ч п с н
1 2
3 4 5 6 7 8 9
10 11 12 13 14 15 16
17 18 19 20 21 22 23
24 25 26 27 28 29 30	ДЕЦЕМБАР
п у с ч п с н
1 2 3 4 5 6 7
8 9 10 11 12 13 14
15 16 17 18 19 20 21
22 23 24 25 26 27 28
29 30 31

- У поља редом упиши дане у седмици.

понедељак

Један дан има ____ часа.

Мала казаљка показује ____.

Један сат има ____ минута.

Велика казаљка показује ____.

Учимо

Стефане, на овом часовнику имамо и црвену казаљку која се стално креће. Шта она показује?

Ленка, ова казаљка показује секунде. За пун круг ова казаљка се помери 60 пута, што чини један минут.

Један минут (min) има 60 секунди (s).

Постоје и веће јединице за мерење времена од једне године, а то су **деценија** и **век**.

10 година = 1 деценија

100 година = 1 век

Мој деда има 70 година, што је 7 деценија.

Јелисавета Вељковић, рођена на Равној Гори, живела је 112 година. Она је живела 1 век, 1 деценију и две године. Она је најстарија особа за коју се зна да је живела у Србији.

Вежбамо

1. Дечак је трчао на атлетској стази. Први круг је истрчао за 45 секунди, а други круг је истрчао за 55 секунди. За које време је дечак истрчао два круга на атлетској стази?

Два круга је истрчао за _____ секунди, то јест _____ минут и _____ секунди.

2. Дате временске периоде поређај од најкраћег до најдужег.

3. У назначеним јединицама изрази времена тако да једнакост буде тачна.

2 века = _____ година

308 година = _____ века _____ година

4 века 3 године = _____ године

80 месеци = _____ година _____ месеци

3 године 5 месеци = _____ месец

10 векова = _____ година

4. Израчунај и напиши.

94 године + _____ година = 1 век

1 век - _____ година = 2 године

45 година + _____ година = 1 век

1 век - _____ година = 40 година

2 деценије + _____ деценија = 1 век

1 век - _____ година = 2 деценије

5. Милан и Јован су израчунали да до краја школске године има 4 недеље и три дана. Помози им да сазнају колико дана има до краја школске године тако што ћеш подвући тачан одговор.

31 дан

7 дана

26 дана

6. Стефанов прадеда је рођен пре 1 века и 4 деценије. Његова бака је рођена 2 деценије касније. Колико година је прошло од рођења прадеде до рођења баке? Заокружи тачан одговор.

20 год.

30 год.

40 год.

10 год.

Утврђујемо мерење времена

★ 1. Спој одговарајуће временске периоде.

1 h

1 min

1 седмица

1 година

1 век

1 деценија

60 s

60 min

100 година

10 година

7 дана

12 месеци

★ 2. У кружић упиши одговарајући знак: <, > или =.

130 s ○ 2 min

1h ○ 58 min

20 год. ○ 2 деценије

120 год. ○ 2 века

36 месеци ○ 2 год.

2 h ○ 100 min

★ 3. На папирима су написане мере за време, поређај их од највеће до најмање.

2 века

48 месеци

4 дана

300 h

1 деценија

60 год.

_____ / _____ / _____ / _____ / _____ и _____

★ 4. Нацртај казаљке тако да сат показује исто време као и на дигиталном сату.

7:32.05

5:20.06

★ 5. Нађа је напунила 12 година. Колико ће година напунити за 36 месеци?

★ ★ 6. Изрази у назначеним јединицама мере.

$$72 \text{ s} = \underline{\quad} \text{ min } \underline{\quad} \text{ s} \quad 80 \text{ s} = \underline{\quad} \text{ min } \underline{\quad} \text{ s}$$

$$122 \text{ s} = \underline{\quad} \text{ min } \underline{\quad} \text{ s} \quad 130 \text{ s} = \underline{\quad} \text{ min } \underline{\quad} \text{ s}$$

★ ★ 7. Обданица траје 10 h 45 min, израчунај колико траје ноћ.

★ ★ 8. Јасмина је читала књигу 2 сата и 35 минута ујутру и 1 сат и 45 минута увече. Колико је сати и минута провела у читању књиге тог дана?

★ ★ 9. Израчунај.

$$3 \text{ h} - 50 \text{ min} = \underline{\quad\quad\quad} \text{ min} = \underline{\quad} \text{ h } \underline{\quad} \text{ min}$$

$$9 \text{ h} + 120 \text{ min} = \underline{\quad\quad\quad} \text{ h} = \underline{\quad\quad\quad} \text{ min}$$

$$23 \text{ год.} + 2 \text{ деценије} = \underline{\quad\quad\quad} \text{ год.}$$

$$1 \text{ век} - 2 \text{ деценије} 5 \text{ год.} = \underline{\quad\quad\quad} \text{ год.}$$

$$2 \text{ min} - 15 \text{ s} = \underline{\quad\quad\quad} \text{ s}$$

$$2 \text{ века} + 4 \text{ деценије} + 5 \text{ год.} + 24 \text{ месеца} = \underline{\quad\quad\quad} \text{ год.}$$

★ ★ 10. У 16 h је почео филм који је трајао 135 min. У колико сати ће се завршити филм?

★ ★ 11. Јоца и Боца имају заједно 36 година. Колико ће година имати заједно за 5 година?

★ ★ 12. Јована иде у позориште. Учитељица је рекла да представа траје 145 минута. Помози Јовани да каже родитељима за колико сати и минута треба да дођу по њу у позориште тако што ћеш заокружити тачан одговор.

2 h 25 min

2 h 35 min

1 h 45 min

2 h 15 min

13. У табели су приказане максималне године живота појединих животињских врста и време за које мајке носе своје младунце или леже на јајима пре него што се младунци излегу. Погледај табелу, а затим одговори на питања.

Врста животиње	Максимална дужина живота у годинама	Дужина ношења младунаца у стомаку/лежања на јајима
Корњача са острва Галапагос	200	од 120 до 140 дана
Афрички слон	120	до 22 месеца
Плави кит	80	од 10 до 12 месеци
Нилски коњ	50	292 дана
Лав	30	од 100 до 120 дана
Жирафа	25	465 дана
Зећ	15	од 30 до 40 дана
Веверица	12	од 3 до 6 недеља
Миш	3	од 18 до 24 дана

- а) Колико деценија може максимално да живи нилски коњ?

- б) Филип је у зоолошком врту видео животињу која може максимално да живи 12 деценија. Коју је животињу могао да види?

- в) Петар је имао животињу која може максимално да живи 1 деценију и 2 године. Коју животињу је Петар имао?

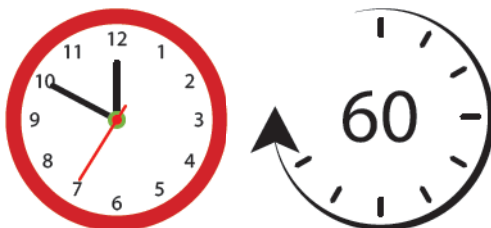
- г) Колико векова може максимално да живи корњача са Галапагоса?

- д) Заокружи број животиња које могу да живе дуже од века.
6 2 5 8 9 3
- ђ) Колико животиња носи младунце дуже од годину дана?

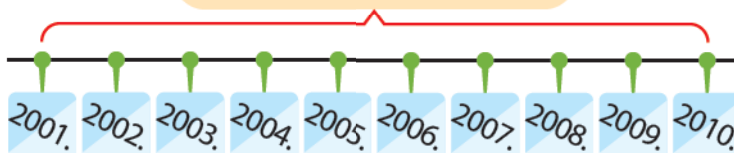
- е) Заокружи у табели име животиње која може максимално да живи дуже од 3 деценије, а најкраће време носи младунце у стомаку.
- ж) Која животиња носи младунце у стомаку краће од једног месеца?

Научили смо

Један минут има 60 секунди.

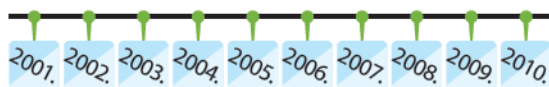

10 година = 1 деценија

100 година = 1 век

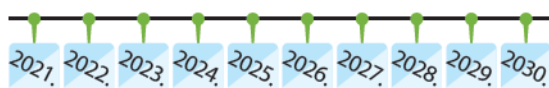
1. деценија

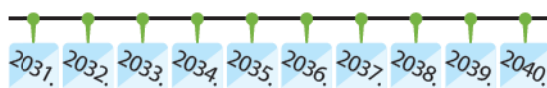
2. деценија

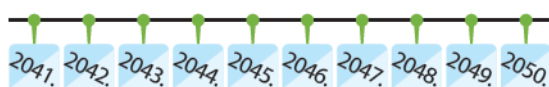
3. деценија

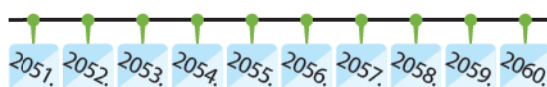
4. деценија

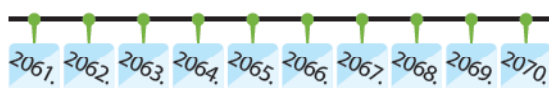
5. деценија

6. деценија

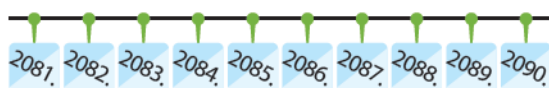
7. деценија

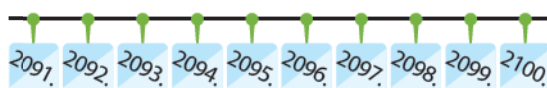
8. деценија

9. деценија

10. деценија

В
Е
К

ПРОВЕРИ ЗНАЊЕ

Мерење времена

1. Упиши број који недостаје тако да добијеш тачну једнакост.

3

1 минут = ____ секунди 1 век = ____ деценија 1 година = ____ месеци

1 час = ____ минута 1 деценија = ____ година 1 дан = ____ часа

2. Спој одговарајуће временске периоде.

4

2 h	•	• 2 деценије
2 min	•	• 100 год.
1 век	•	• 120 s
20 год.	•	• 120 min

3. Израчунај.

6

4 h – 50 min = _____ min = _____ h _____ min

8 h + 120 min = _____ h = _____ min

23 год. + 2 деценије = _____ год.

1 век – 3 деценије 7 год. = _____ год.

3 min – 25 s = _____ s

4. У кружић упиши одговарајући знак: <, > или =.

6

115 s 2 min 55 min 1 h 30 год. 3 деценије
250 год. 3 века 24 месеца 3 год. 190 s 3 min

5. Лазар и Ана имају заједно 25 година. Колико ће заједно имати година након једне деценије?

5

6. Филм је почео у 17 часова и 35 минута и трајао је до 19 часова и 10 минута. Колико минута је трајао филм?

5

Укупно:

Одлично урађено!

29–26

Веома се трудиш!

25–21

Добро је, можеш боље!

20–15

Више се потруди!

14–10

Понови градиво и биће боље!

9–0

ПИСМЕНО САБИРАЊЕ И ОДУЗИМАЊЕ

Научићеш да:

- писмено сабираш бројеве до 1000;
- писмено одузимаш бројеве до 1000;
- решаваш задатке са сабирањем и одузимањем до 1000.

Писмено сабирање (123 + 312)

Понављамо

- Наш деда Браца чува стадо оваца. Колико укупно оваца има наш деда Браца, ако његово стадо броји 200 белих, 50 црних и 3 шарене овце?

С – стотине **Д** – десетице **Ј** – јединице

$$200 + 50 + 3 = \underline{\hspace{2cm}}$$

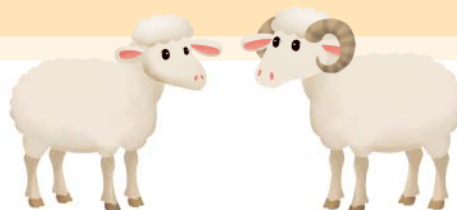
Деда Брацино стадо броји овце.

С	Д	Ј

Учимо

• 123 + 312

У једном стаду на Пештеру има 123 овце, а у другом стаду 312 оваца. Колико има оваца у оба стада?

Задатак решавамо сабирањем бројева 123 и 312. То можемо урадити на три начина.

Први начин:

$$\begin{aligned} 123 + 312 &= 123 + (300 + 10 + 2) \\ &= (123 + 300) + 10 + 2 \\ &= (423 + 10) + 2 \\ &= 433 + 2 \\ &= \underline{\hspace{2cm}} \end{aligned}$$

Бројеве 123 и 312 си сабрао тако што си прво броју 123 додао стотине, затим десетице и на крају јединице.

Сабирке записујемо један испод другог тако да јединице буду испод јединица, десетице испод десетица и стотине испод стотина. Писмено сабирање почињемо сабирањем јединица.

Други начин:

	С	Д	Ј
	1	2	3
+	3	1	2
	4	3	5

Прво сам сабрао **3Ј** и **2Ј** и добијених **5Ј** записао сам цифром **5** испод јединица. Онда сам сабрао **2Д** и **1Д** и добијене **3Д** записао сам цифром **3** испод десетица. На крају сам сабрао **1С** и **3С** и добијене **4С** записао сам цифром **4** испод стотина.

Трећи начин:

Сабирке можемо записати и у истом реду и тако сабрати.

$$\begin{array}{r} + \quad + \\ 123 + 312 = 435 \\ + \end{array}$$

Вежбамо

1. Израчунај збир бројева на три начина.

$$345 + 134 = 345 + (100 + 30 + 4)$$

$$= (345 + 100) + \underline{\quad} + \underline{\quad}$$

$$= (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad}$$

$$= \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

	С	Д	Ј
	3	4	5
+	1	3	4

$$345 + 134 = \underline{\quad}$$

2. Израчунај збир бројева писменим путем.

	С	Д	Ј
	5	8	2
+	4	1	6

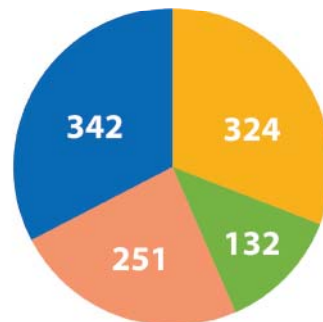
	С	Д	Ј
	3	7	5
+	6	2	4

	С	Д	Ј
	6	3	3
+	2	5	6

	С	Д	Ј
	2	6	6
+	5	3	1

3. На графикону је приказан број радника у четири фабрике. Израчунај број радника који раде у:

- првој и другој фабрици;
- другој и трећој фабрици;
- трећој и четвртој фабрици;
- првој и четвртој фабрици.

- прва фабрика
- друга фабрика
- трећа фабрика
- четврта фабрика

	С	Д	Ј
+			

	С	Д	Ј
+			

	С	Д	Ј
+			

	С	Д	Ј
+			

Математичка мозгалица

Бројеве 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100 и 110 распореди у празна поља квадрата тако да добијеш магични квадрат.

У сваком реду, колони и дијагонали код магичног квадрата збир је исти.

Писмено одузимање (654 – 231)

Понављамо

- Отишла је тетка Лада у фабрику чоколада. Купила је тетка Лада 68 црних чоколада, а белих чоколада за 32 мање. Колико је белих чоколада купила тетка Лада?

умањеник умањилац

$$68 - 32 = \underline{\quad}$$

← разлика

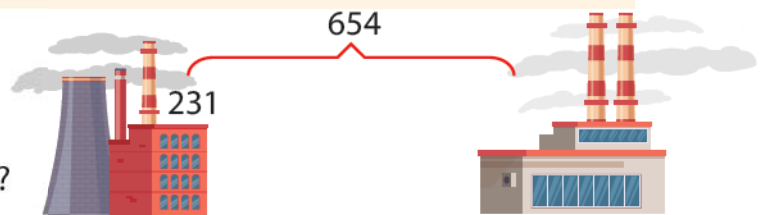
Тетка Лада је купила белих чоколада.

Учимо

• 654 – 231

У две фабрике ради 654 радника. У првој фабрици ради 231 радник. Колико радника ради у другој фабрици?

Задатак решавамо одузимањем бројева 654 и 231. То можемо да урадимо на три начина.

Први начин:

$$\begin{aligned} 654 - 231 &= 654 - (200 + 30 + 1) \\ &= (654 - 200) - 30 - 1 \\ &= (454 - 30) - 1 \\ &= 424 - 1 \\ &= \underline{\quad\quad\quad} \end{aligned}$$

Бројеве 654 и 231 си одузела тако што си прво од броја 654 одузела стотине, затим десетице и на крају јединице.

Други начин:

У табели умањилац записујемо испод умањеника. Јединице пишемо испод јединица, десетице испод десетица и стотине испод стотина.

	С	Д	Ј
	6	5	4
-	2	3	1
	4	2	3

Прво сам од **4 Ј** одузела **1 Ј** и добијене **3 Ј** записала цифром **3** испод јединица. Онда сам од **5 Д** одузела **3 Д** и добијене **2 Д** записала цифром **2** испод десетица. На крају сам од **6 С** одузела **2 С** и добијене **4 С** записала цифром **4** испод стотина.

Трећи начин:

Одузимање можемо да запишемо и у истом реду.

$$654 - 231 = 423$$

Вежбамо

1. Израчунај разлику бројева на сва три начина.

$$475 - 253 = 475 - (200 + 50 + 3)$$

$$= (475 - \underline{\quad}) - \underline{\quad} - \underline{\quad}$$

$$= (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad}$$

$$= \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

	С	Д	Ј
	4	7	5
-	2	5	3

$$475 - 253 = \underline{\quad}$$

2. Израчунај разлику бројева писменим путем.

	С	Д	Ј
	8	6	3
-	3	1	2

	С	Д	Ј
	7	9	5
-	6	3	3

	С	Д	Ј
	6	7	9
-	2	5	7

	С	Д	Ј
	4	6	4
-	1	4	2

3. Израчунај разлику ако је умањеник 875, а умањилац 642.

	С	Д	Ј
-			

4. Проучи податке приказане графиком.

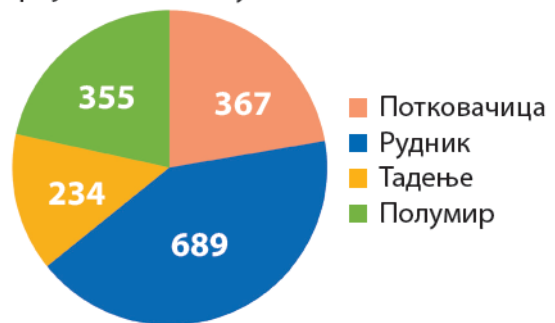
- а) Израчунај писменим поступком за колико више становника има Рудник од Потковачице.

- б) Израчунај писменим путем за колико мање становника има Тадење од Полумира.

- в) Израчунај писменим поступком за колико више становника има Рудник од Тадења.

- г) Израчунај писменим путем за колико мање становника има Тадење од Потковачице.

Број становника у селима

а)	б)	в)	г)
С	Д	Ј	С
Д	Ј	С	Д
Ј	С	Д	Ј
-	-	-	-

Утврђујемо писмено сабирање и одузимање (123 + 312; 654 - 231)

★ 1. Израчунај и обој.

$$\begin{array}{r} 156 \\ + 342 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 991 \\ - 481 \\ \hline \end{array}$$

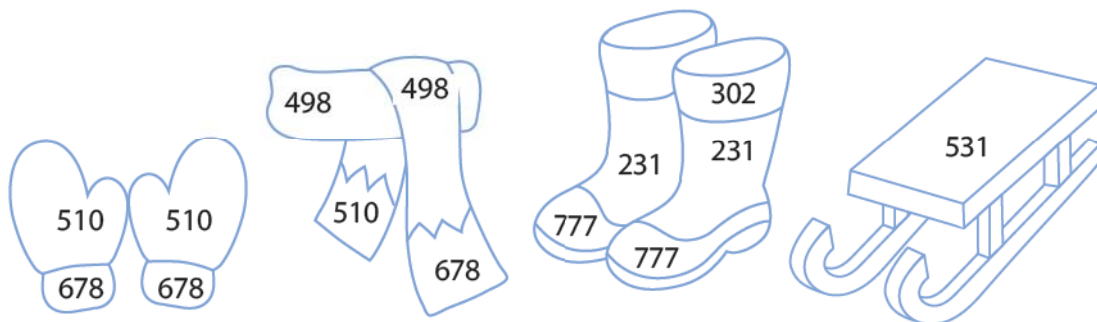
$$\begin{array}{r} 443 \\ + 235 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 387 \\ - 156 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 444 \\ + 333 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 989 \\ - 458 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 563 \\ - 261 \\ \hline \end{array}$$

★ 2. Помози Огњену да открије која је омиљена песма његове тетке и ко је написао ту песму, тако што ћеш израчунати и у табелу уписати одговарајућа слова.

$$\begin{array}{r} 891 \\ - 381 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 896 \\ - 382 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 688 \\ - 234 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 611 \\ + 170 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 768 \\ - 543 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 321 \\ + 145 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 403 \\ + 244 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 424 \\ + 353 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 937 \\ - 616 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 313 \\ + 166 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 876 \\ - 554 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 481 \\ + 118 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 324 \\ - 103 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 765 \\ - 433 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 799 \\ - 687 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 603 \\ + 394 \\ \hline \end{array}$$

647 510 514 466

225 777 112 322 781

479 997 454 321 599 332 221

Писмено сабирање (123 + 369)

Понављамо

- Израчунај.

С	Д	Ј	С	Д	Ј	С	Д	Ј	С	Д	Ј	С	Д	Ј									
1	2	3	5	4	3	6	7	6	3	5	5	3	9	6	6	0	5						
+	3	4	5	+	3	2	1	+	3	2	2	+	6	3	4	+	4	0	3	+	2	9	0

Учимо

- **123 + 369**

У продавници је било 123 шоље за чај. У ову продавницу је допремљено још 369 шоља за чај. Колико укупно има шоља за чај у продавници?

Задатак решавамо сабирањем бројева 123 и 369. То можемо да урадимо на три начина.

Први начин:

$$\begin{aligned}
 123 + 369 &= 123 + (300 + 60 + 9) \\
 &= (123 + 300) + 60 + 9 \\
 &= (423 + 60) + 9 \\
 &= 483 + 9 \\
 &= \underline{\hspace{2cm}}
 \end{aligned}$$

Сабирам јединице $3\text{Ј} + 9\text{Ј} = 12\text{Ј}$. Од добијених 12Ј , испод јединица записујем 2 , а 1Д ћу сабрати са десетицама. Сабирам десетице $2\text{Д} + 6\text{Д} + 1\text{Д} = 9\text{Д}$ и записујем 9 испод десетица. На крају сабирам стотине $1\text{С} + 3\text{С} = 4\text{С}$ и записујем 4 испод стотина.

Други начин:

	С	Д	Ј
		1	
	1	2	3
+	3	6	9
	4	9	2

Сада у продавници има укупно _____ шоље за чај.

Трећи начин:

Сабирке можемо да запишемо и у истом реду. Када је збир јединица једнак или већи од десетице, ту десетицу обележавамо тачком да не заборавимо да је саберемо са десетицама.

$$1\overset{\cdot}{2}3 + 369 = 492$$

Вежбамо

1. Израчунај збир бројева на сва три начина.

$$\begin{aligned}
 537 + 254 &= 537 + (200 + 50 + 4) \\
 &= (537 + \underline{\quad}) + \underline{\quad} + \underline{\quad} \\
 &= (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} \\
 &= \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}
 \end{aligned}$$

	С	Д	Ј
	5	3	7
+	2	5	4

$537 + 254 = \underline{\quad}$

2. Писмено сабери бројеве.

	С	Д	Ј
	2	5	8
+	4	3	6

	С	Д	Ј
	3	6	7
+	5	2	4

	С	Д	Ј
	1	3	6
+	1	4	6

	С	Д	Ј
	5	5	6
+	4	3	9

3. У првој смени фабрике ради 148 радника, а у другој смени 236 радника. Колико радника у овој фабрици ради у обе смене?

Одговор: _____

	С	Д	Ј

4. Возач је првог дана прешао 349 km. Другог дана је прешао 126 km мање него првог дана. Колико је укупно километара прешао за два дана?

Одговор:

	С	Д	Ј

	С	Д	Ј

5. Јован и Алекса су сакупљали сличице фудбалера. Јован је сакупио 124 сличице, а Алекса је сакупио 137 сличица. Колико су укупно сличица фудбалера сакупили Јован и Алекса?

Писмено одузимање (654 – 236)

Понављамо

- Израчунај.

С	Д	Ј	С	Д	Ј	С	Д	Ј	С	Д	Ј	С	Д	Ј	С	Д	Ј						
5	4	6	6	3	9	4	7	6	7	5	3	9	9	6	6	9	5						
-	3	4	5	-	2	2	7	-	1	5	4	-	6	3	3	-	4	0	3	-	2	7	0

Учимо

• 654 – 236

Ученици школе су направили 654 новогодишње капе. На продајној изложби родитељи су купили 236 новогодишњих капа. Колико је капа остало непродато?

Задатак решавамо на три начина.

Први начин:

$$\begin{aligned}
 654 - 236 &= 654 - (200 + 30 + 6) \\
 &= (654 - 200) - 30 - 6 \\
 &= (454 - 30) - 6 \\
 &= 424 - 6 \\
 &= \underline{\hspace{2cm}}
 \end{aligned}$$

Остало је _____ капа.

Други начин:

	С	Д	Ј
		4	14
	6	5	4
-	2	3	6
	4	1	8

Шта ћу сада? Не могу од **4 Ј** да одузем **6 Ј**.

Од **4 Ј** не могу да одузем **6 Ј**. Зато узимам **1 Д** од **5 Д** и добјам **14 Ј**. Одузимам јединице **14 Ј – 6 Ј = 8 Ј**. Испод јединица записујем **8**. Затим одузимам десетице **4 Д – 3 Д = 1 Д**. Записујем **1** испод десетица. На крају одузимам стотине **6 С – 2 С = 4 С** и записујем **4** испод стотина.

Трећи начин:

Одузимање можемо записати и у истом реду. Кад позајмљујем десетицу, десетицама стављам тачку да не бих заборавила када одузимам десетице.

$$654 - 236 = 418$$

Вежбамо

1. Израчунај разлику бројева на сва три начина.

$$673 - 456 = 673 - (\underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad})$$

$$= (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad} - \underline{\quad}$$

$$= (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad}$$

$$= \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

	С	Д	Ј
	6	7	3
-	4	5	6

$$673 - 456 = \underline{\quad}$$

2. Писмено одузми бројеве.

	С	Д	Ј
	7	5	2
-	4	1	8

	С	Д	Ј
	8	8	0
-	6	7	3

	С	Д	Ј
	5	4	5
-	2	2	8

	С	Д	Ј
	9	8	4
-	3	5	9

3. Реши једначине.

$$856 - a = 429$$

$$a = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$a = \underline{\hspace{2cm}}$$

Провера:

$$b + 238 = 872$$

$$b = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$b = \underline{\hspace{2cm}}$$

Провера:

$$762 - c = 329$$

$$c = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$c = \underline{\hspace{2cm}}$$

Провера:

4. Збир два броја је 987. Један од тих бројева је 459. Који је други број?

Одговор:

	С	Д	Ј

Математичка мозгалица

Исте фигуре крију исте цифре. Откриј их!

$$\begin{array}{r}
 8 \quad \square \quad \triangle \\
 + \quad \triangle \quad \triangle \quad \square \\
 \hline
 9 \quad 4 \quad 4
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 4 \quad \triangle \quad \triangle \\
 + \quad \triangle \quad \diamond \quad \diamond \\
 \hline
 5 \quad 5 \quad 5
 \end{array}$$

Утврђујемо писмено сабирање и одузимање (123 + 369; 654 – 236)

- ★ 1. Реши задатке, а онда упиши одговарајућа слова испод решења.

$$\begin{array}{r} 236 \\ + 248 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 791 \\ - 285 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 513 \\ + 339 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 684 \\ - 256 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 446 \\ + 334 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 872 \\ - 458 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 384 \\ - 161 \\ \hline \square \end{array}$$

852	428	414	484	223	780	506
Б	И	А	С	К	Р	А

Која је скривена реч?

- ★ 2. Израчунај и spoј са одговарајућим бројем на капи.

$$\begin{array}{r} 255 \\ + 328 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 682 \\ - 375 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 624 \\ + 239 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 593 \\ - 367 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 539 \\ + 344 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 981 \\ - 559 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 772 \\ - 154 \\ \hline \end{array}$$

- ★★ 3. Умањеник је збир бројева 143 и 538, а умањилац број 345. Колика је разлика?

Одговор: _____

- ★★ 4. Попуни празна поља.

$$\begin{array}{r} \square \square \square \\ - 237 \\ \hline 148 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 564 \\ - \square \square \square \\ \hline 236 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 463 \\ - \square \square \square \\ \hline 236 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square \square \square \\ - 229 \\ \hline 427 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square \square \square \\ - 321 \\ \hline 559 \end{array}$$

- ★★ 5. Израчунај збир и упиши га у празно поље ако је први сабирак разлика бројева 685 и 327, а други сабирак број 236.

	С	Д	Ј		С	Д	Ј

6. Светислав и Андреа су кренули аутомобилом на море. Првог дана су прешли 246 km, а другог дана 318 km. Колико још километара треба да пређу ако је удаљеност од њиховог града до мора 782 km?

Одговор:

	С	Д	Ј		С	Д	Ј

7. Возач камиона је првог дана прешао 216 km, а другог дана 129 km. Трећег дана је прешао као првог и другог дана заједно. Колико је возач прешао километара за три дана? Доврши графичко представљање задатка и напиши одговор.

Одговор:

8. У квадратиће упиши изостављене цифре.

$$\begin{array}{r} \square 3 9 \\ + 3 5 \square \\ \hline 7 \square 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3 8 1 \\ - \square 3 \square \\ \hline 2 \square 6 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square 3 9 \\ + 2 \square 5 \\ \hline 6 8 \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square 7 \square \\ - 2 \square 9 \\ \hline 3 1 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square 3 \square \\ + 3 \square 4 \\ \hline 7 5 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5 2 \square \\ - \square \square 6 \\ \hline 4 1 5 \end{array}$$

9. Катарина је првог дана у врту засадила 114 садница цвећа, а другог дана 132 саднице. Трећег дана је засадила исто колико првог и другог дана заједно. Колико је Катарина засадила укупно садница цвећа за три дана?

Одговор:

Писмено сабирање (123 + 492)

Понављамо

- Израчунај и резултат упиши у математички квадрат.

Водоравно:

1. С	Д	Ј	2. С	Д	Ј	3. С	Д	Ј			
1	5	5	4	4	6	2	3	8			
+	6	3	8	+	2	3	5	+	3	4	3

Усправно:

1. С	Д	Ј	2. С	Д	Ј	3. С	Д	Ј			
4	4	6	5	2	9	1	0	9			
+	3	1	9	+	4	5	9	+	2	0	2

	1.	2.	3.
1.			
2.			
3.			

Учимо

• 123 + 492

У продавницу новогодишњих украса је испоручено 123 украса облика кугле и 492 украса облика звезде. Колико је укупно испоручено украса?

Први начин:

$$\begin{aligned}
 123 + 492 &= 123 + (400 + 90 + 2) \\
 &= (123 + 400) + 90 + 2 \\
 &= (523 + 90) + 2 \\
 &= \underline{\quad} + \underline{\quad} \\
 &= \underline{\quad}
 \end{aligned}$$

Задатак решавамо на три начина.

Укупно је испоручено украса.

Други начин:

	С	Д	Ј
	1		
	1	2	3
+	4	9	2
	6	1	5

Сабирам јединице $3 \text{ Ј} + 2 \text{ Ј} = 5 \text{ Ј}$. Испод јединица записујем 5 . Затим сабирам десетице $2 \text{ Д} + 9 \text{ Д} = 11 \text{ Д}$. Од добијених 11 Д записујем 1 испод десетица, а 1 С ћу сабрати са стотинама. Сабирам стотине $1 \text{ С} + 4 \text{ С} + 1 \text{ С} = 6 \text{ С}$ и записујем 6 испод стотина.

Трећи начин:

Сабирке можемо да запишемо и у истом реду. Када је збир десетица једнак или већи од стотине, ту стотину обележавамо тачком да не заборавимо да је саберемо са стотинама.

$$\overset{\cdot}{1}23 + 492 = 615$$

Вежбамо

1. Израчунај збир бројева на сва три начина.

$$\begin{aligned}
 364 + 283 &= 364 + (200 + 80 + 3) \\
 &= (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} + \underline{\quad} \\
 &= (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} \\
 &= \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}
 \end{aligned}$$

	С	Д	Ј
	3	6	4
+	2	8	3

$364 + 283 = \underline{\quad}$

2. Израчунај збир писменим путем.

	С	Д	Ј
	3	8	4
+	3	5	2

	С	Д	Ј
	2	6	5
+	4	4	4

	С	Д	Ј
	5	9	6
+	2	9	2

	С	Д	Ј
	7	7	6
+	1	3	2

3. Обој истом бојом једнака решења.

$$\begin{array}{r}
 372 \\
 + 384 \\
 \hline
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 456 \\
 + 383 \\
 \hline
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 773 \\
 + 162 \\
 \hline
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 264 \\
 + 575 \\
 \hline
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 472 \\
 + 463 \\
 \hline
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 272 \\
 + 484 \\
 \hline
 \end{array}$$

4. Који број је:

а) за 345 већи од броја 483?

б) за 467 већи од броја 282?

5. Сијалице за јелку су коштале 683 динара.

Поскупеле су за 132 динара. Колико сада коштају сијалице за јелку?

Одговор: _____

Математичка мозгалица

У кутији се налази 10 сокова, 3 сока од јагоде и 7 од брескве. Треба да извучеш сок од јагоде, а да не гледаш у кутију. Ако ниси срећне руке, колико најмање сокова треба да извучеш из кутије, па да сигурно међу њима буде сок од јагоде?

Писмено одузимање (654 – 263)

Понављамо

- Израчунај.

	С	Д	Ј
	7	5	5
-	2	3	8

	С	Д	Ј
	4	4	6
-	3	3	9

	С	Д	Ј
	5	5	5
-	3	2	6

	С	Д	Ј
	8	4	1
-	4	2	3

	С	Д	Ј
	3	9	7
-	1	6	9

Учимо

• 654 – 263

У магацину је било 654 књиге. Колико књига је остало у магацину ако су радници на камион утоварили 263 књиге?

Задатак решавамо на три начина.

Први начин:

$$\begin{aligned}
 654 - 263 &= 654 - (200 + 60 + 3) \\
 &= (654 - 200) - 60 - 3 \\
 &= (454 - 60) - 3 \\
 &= 394 - 3 \\
 &= \underline{\quad\quad}
 \end{aligned}$$

У магацину је остала _____ књига.

Други начин:

	С	Д	Ј
	5	15	
	6	5	4
-	2	6	3
	3	9	1

Шта ћу сада? Не могу од **5 Д** да одузmem **6 Д**.

Одузимам јединице $4 \text{ Ј} - 3 \text{ Ј} = 1 \text{ Ј}$ и записујем **1** испод јединица. Од **5 Д** не могу да одузmem **6 Д**. Зато сам узео **1 С** од **6 С** и добио **15 Д**. Одузимам десетице $15 \text{ Д} - 6 \text{ Д} = 9 \text{ Д}$. Испод десетица записујем **9**. На крају одузимам стотине $5 \text{ С} - 2 \text{ С} = 3 \text{ С}$ и записујем **3** испод стотина.

Трећи начин:

Одузимање можемо записати и у истом реду. Не заборави да ставиш тачку када позајмљујеш стотину.

$$\overset{\cdot}{6}54 - 263 = 391$$

Вежбамо

1. Израчунај разлику бројева на сва три начина.

$$856 - 264 = 856 - (\underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad})$$

$$= (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad} - \underline{\quad}$$

$$= (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad}$$

$$= \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

	С	Д	Ј
	8	5	6
-	2	6	4

$856 - 264 = \underline{\quad}$

2. Израчунај разлику писменим путем.

	С	Д	Ј
	4	3	8
-	1	5	2

	С	Д	Ј
	7	7	6
-	4	9	3

	С	Д	Ј
	3	3	7
-	2	8	3

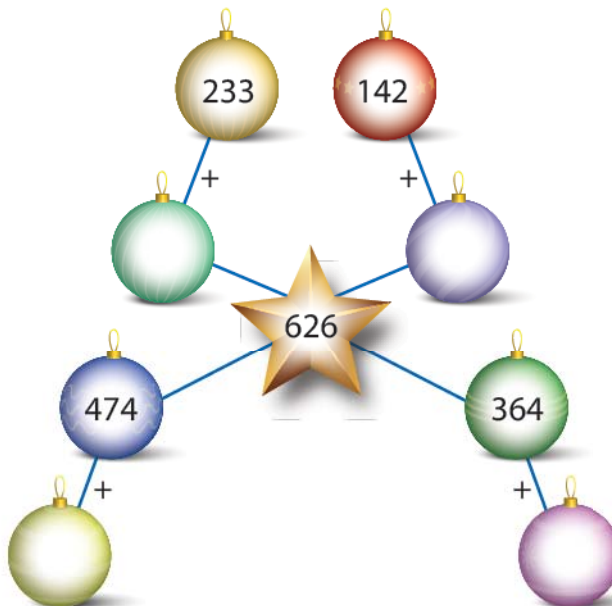
	С	Д	Ј
	9	4	9
-	3	7	4

3. Од збира бројева 145 и 324 одузми први претходник броја 179.

	С	Д	Ј

	С	Д	Ј

4. Упиши бројеве који недостају.

5. Поштар је пре подне уручио 358 пошиљки, а по подне за 186 мање.

- a) Колико је поштар уручио пошиљки по подне?
- б) Колико је укупно пошиљки уручио тог дана?

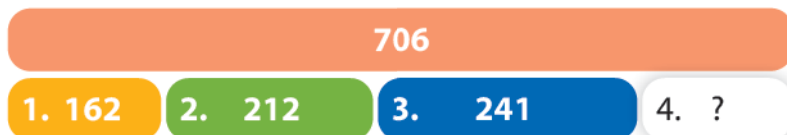
a) _____

б) _____

- ★ ★ 5. Горани су на једној парцели првог дана посадили 234 саднице. Сутрадан су посадили 384 саднице више него првог дана. Након неколико дана, осушило се 109 садница које су извадили. Колико садница је остало на парцели?

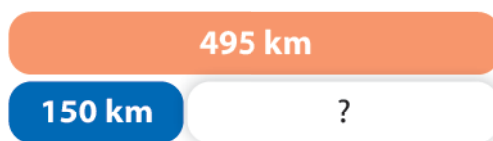
Одговор: _____

- ★ ★ 6. У школи има 706 ученика од првог до четвртог разреда. У првом разреду има 162, у другом 212, а у трећем 241 ученик. Колико ученика има у четвртом разреду?

Одговор: _____

- ★ ★ ★ 7. На основу слике смисли и напиши текст задатка. Написани задатак реши.

Решавам:

Математичка мозгалица

Сабери два троцифрена броја треће стотине који представљају исти број и када се читају слева надесно и када се читају здесна налево.

Писмено сабирање (123 + 298)

Понављамо

- Посадила бака Вука
245 садница црног лука,
а деда Лука
236 садница белог лука.
Колико су садница лука
посадили Вука и Лука?

	С	Д	Ј
	2	4	5
+	2	3	6

Учимо

• 123 + 298

Првог дана изложбу дечијих радова у школи посетило је 123 родитеља, а другог дана 298 родитеља. Колико родитеља је посетило изложбу за два дана?

Први начин:

$$\begin{aligned}
 123 + 298 &= 123 + (200 + 90 + 8) \\
 &= (123 + 200) + 90 + 8 \\
 &= (323 + 90) + 8 \\
 &= 413 + 8 \\
 &= \underline{\hspace{2cm}}
 \end{aligned}$$

Задатак решавамо сабирањем бројева 123 и 298. То можемо урадити на три начина.

Други начин:

	С	Д	Ј
	1	1	
	1	2	3
+	2	9	8
	4	2	1

Сабирам јединице $3\text{Ј} + 8\text{Ј} = 11\text{Ј}$. Записујем **1** испод јединица, а **1Д** ћу сабрати са десетицама. Сабирам десетице $2\text{Д} + 9\text{Д} + 1\text{Д} = 12\text{Д}$. Записујем **2** испод десетица, а **1С** ћу сабрати са стотинама. Сабирам стотине $1\text{С} + 2\text{С} + 1\text{С} = 4\text{С}$ и записујем **4** испод стотина.

За два дана дечију изложбу је видео _____ родитељ.

Трећи начин:

Сабирке можемо да запишемо и у истом реду. Не заборави да пишеш тачке када пренесиш десетицу и стотину.

$$\overset{\cdot}{1}\overset{\cdot}{2}3 + 298 = 421$$

Вежбамо

1. Израчунај збир бројева на три начина.

$$265 + 189 = 265 + (100 + 80 + 9)$$

$$= (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad} + \underline{\quad}$$

$$= (\underline{\quad} + \underline{\quad}) + \underline{\quad}$$

$$= \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

	С	Д	Ј
	2	6	5
+	1	8	9

$$265 + 189 = \underline{\quad}$$

2. Рачунај писменим путем.

	С	Д	Ј
	3	8	8
+	1	5	5

	С	Д	Ј
	2	6	5
+	4	3	5

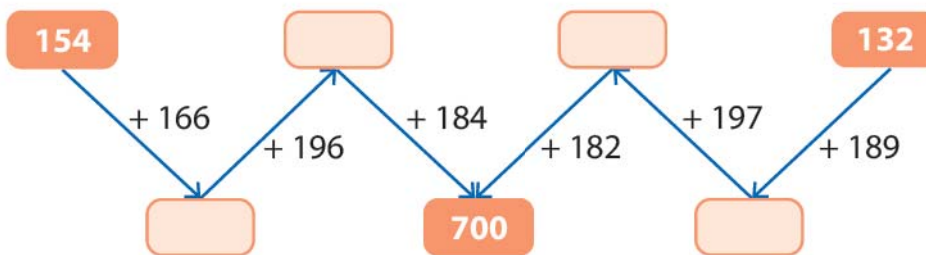
	С	Д	Ј
	6	9	6
+	2	9	4

	С	Д	Ј
	5	7	6
+	1	2	4

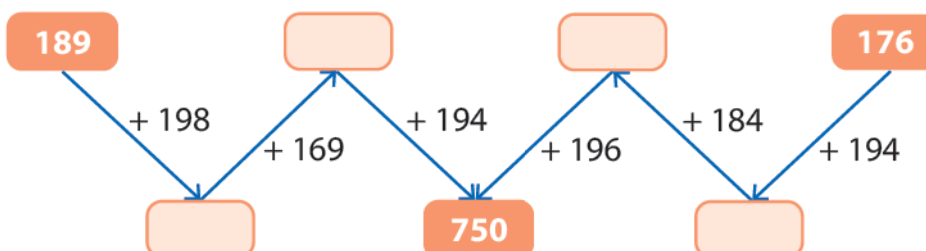
3. Сабери два суседна броја и њихов збир упиши изнад њих.

4. Сабирањем и одузимањем датих бројева попуни празна поља.

5. Сабирањем и одузимањем датих бројева попуни празна поља.

Писмено одузимање (654 – 298)

Понављамо

- Израчунај.

	С	Д	Ј
	6	4	5
-	1	1	6

	С	Д	Ј
	5	4	5
-	2	8	2

	С	Д	Ј
	7	5	1
-	3	2	5

	С	Д	Ј
	8	8	8
-	4	2	9

	С	Д	Ј
	9	1	7
-	1	9	6

Учимо

• 654 – 298

Дечак се пење на планину чија је висина 654 m. Првог сата се попео до висине од 298 m. Колико метара му је још остало да би се попео до врха планине?

Први начин:

$$\begin{aligned}
 654 - 298 &= 654 - (200 + 90 + 8) \\
 &= (654 - 200) - 90 - 8 \\
 &= (454 - 90) - 8 \\
 &= 364 - 8 \\
 &= \underline{\hspace{2cm}}
 \end{aligned}$$

Задатак решавамо на три начина.

Дечак треба да се попне још _____ m.

Шта ћу сада? Не могу од **4 Ј** да одузmem **8 Ј**, а слично је и са десетицама.

Други начин:

	С	Д	Ј
	5	14	14
	6	5	4
-	2	9	8
	3	5	6

Од **4 Ј** не могу да одузmem **8 Ј**. Зато узимам **1 Д** од **5 Д** и добијам **14 Ј**. Одузимам јединице **14 Ј – 8 Ј = 6 Ј**. Записујем **6** испод јединица. Од **4 Д** не могу да одузmem **9 Д**. Узимам **1 С** од **6 С** и добијам **14 Д**. Одузимам десетице **14 Д – 9 Д = 5 Д**. Записујем **5** испод десетица. На крају одузимам стотине **5 С – 2 С = 3 С** и записујем **3** испод стотина.

Трећи начин:

Одузимање можемо записати и у истом реду. Не заборави да ставиш тачке када позајмљујеш десетицу и стотину.

$$\overset{\cdot\cdot}{6}\overset{\cdot\cdot}{5}\overset{\cdot\cdot}{4} - 298 = 356$$

Вежбамо

1. Израчунај разлику бројева на три начина.

$$\begin{aligned}
 431 - 278 &= 431 - (\underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad}) \\
 &= (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad} - \underline{\quad} \\
 &= (\underline{\quad} - \underline{\quad}) - \underline{\quad} \\
 &= \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}
 \end{aligned}$$

	С	Д	Ј
	4	3	1
-	2	7	8

$431 - 278 = \underline{\quad}$

2. Израчунај писменим путем.

	С	Д	Ј
	6	3	4
-	1	5	8

	С	Д	Ј
	8	2	1
-	2	3	3

	С	Д	Ј
	5	3	6
-	3	6	8

	С	Д	Ј
	9	4	1
-	4	7	4

3. У три кутије било је 615 кликера. У првој и трећој је било 489 кликера, а у другој и трећој 276 кликера. Колико кликера има у свакој кутији?

$$\text{ПРВА} + \text{ДРУГА} + \text{ТРЕЋА} = 615$$

ПРВА

?

ТРЕЋА

?

ДРУГА

ТРЕЋА

Одговор: _____

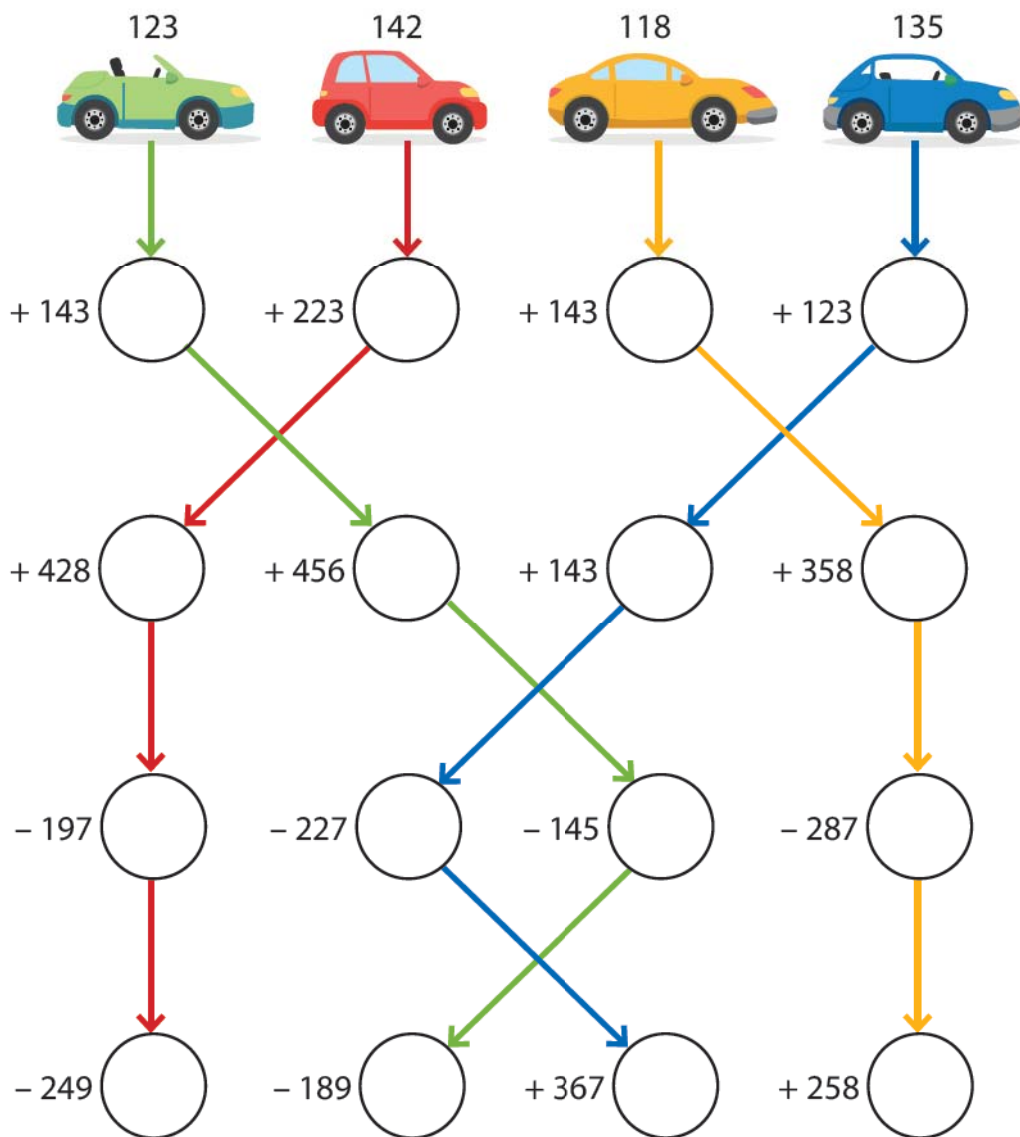
Математичка мозгалица

Попуни магични квадрат тако да збир бројева у сваком реду, колони и дијагонали буде исти.

		105
107	111	
		113

Утврђујемо писмено сабирање и одузимање (123 + 298; 654 - 298)

★ 1. Реши задатке и на слици обој поља са решењима.

541

590

388

347

★ 2. Реши задатке и на слици обој поља са решењима.

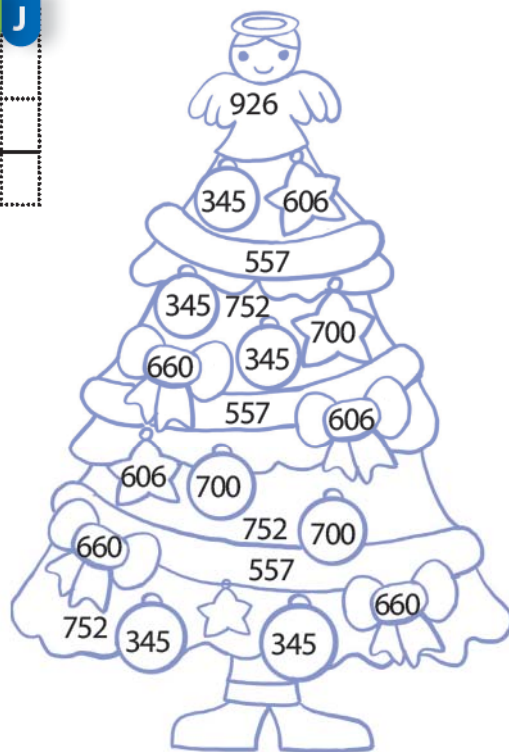
а) $345 + 355$ ● б) $489 + 263$ ● в) $521 + 139$ ●

г) $238 + 688$ ● д) $623 - 278$ ●

ђ) $803 - 246$ ● е) $840 - 234$ ●

★ 3. У новогодишње звонце поред сваке тачне једнакости упиши слово **Т**, а поред нетачне упиши слово **Н**.

$753 - 265 = 488$

$126 + 486 = 622$

$915 - 287 = 629$

$534 + 328 = 862$

$564 - 349 = 217$

$589 + 337 = 926$

$466 + 288 = 754$

$827 - 658 = 169$

$235 + 467 = 702$

★★ 4. Израчунај.

$932 - (351 + 269) =$ _____

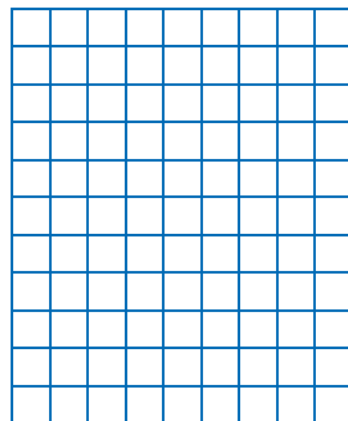
$(812 - 423) + 199 =$ _____

$267 + (603 - 445) =$ _____

$123 + 456 + 123 =$ _____

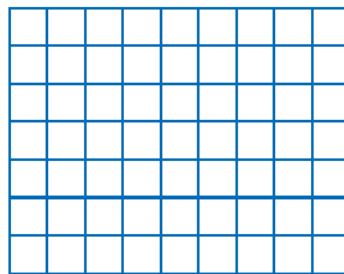
$702 - (345 + 267) =$ _____

$(905 - 435) + 189 =$ _____

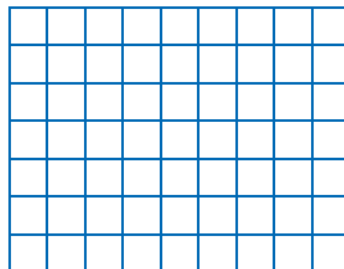

- ★ ★ 5. У књижари је једнога дана продато 267 плавих оловака. Истог дана продате су 143 црвене оловке. Колико је плавих и црвених оловака продато тога дана?

Одговор: _____

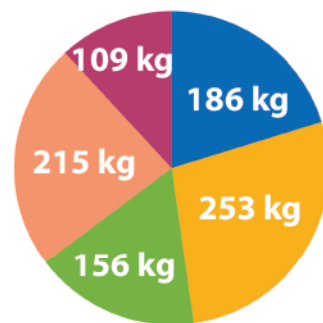
- ★ ★ ★ 6. Израчунај збир пет узастопних парних троцифрених бројева, почевши од 140.

- ★ ★ ★ 7. На графикону су дате количине воћа у једном магацину. Реши задатке и напиши одговоре.

- а) Да ли комби чија је носивост 900 kg може да натовари сво воће из магацина? Образложи свој одговор.

Одговор: _____

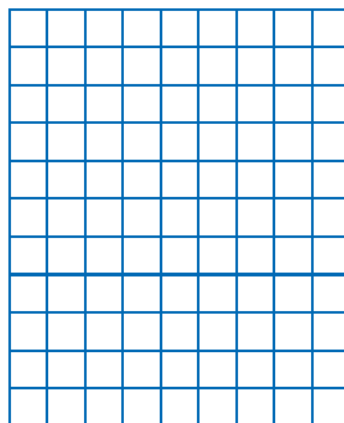
■ крушке ■ поморанџе
■ јабуке ■ ананас
■ банане

- б) Ако бисмо у комби утоварили максималну носивост, колико килограма воћа би остало у магацину?

Одговор: _____

- в) Колико килограма би било у магацину, а колико у комбију, ако бисмо превозили само јабуке и крушке?

Одговор: _____

Математичка мозгалица

Дешифруј сабирање.

A = ____ B = ____

$$\begin{array}{r}
 \text{Б} \\
 \text{А А} \\
 + \text{А А} \\
 \hline
 \text{Б А А}
 \end{array}$$

Научили смо

Писмено сабирање и одузимање до 1000

Писмено сабирање

У таблци сабирке записујемо један испод другог. Јединице пишемо испод јединица, десетице испод десетица и стотине испод стотина.

	С	Д	Ј
	1	1	
	1	2	3
+	2	9	8
	4	2	1

	С	Д	Ј
	1		
	1	2	3
+	3	9	2
	5	1	5

	С	Д	Ј
			1
		2	3
+	3	6	9
	4	9	2

Писмено одузимање

У таблци умањилац записујемо испод умањеника. Јединице пишемо испод јединица, десетице испод десетица и стотине испод стотина.

	С	Д	Ј
	5	14	14
	6	5	4
-	2	9	8
	3	5	6

	С	Д	Ј
	5	15	
	6	5	4
-	2	6	3
	3	9	1

	С	Д	Ј
		4	14
	6	5	4
-	2	3	6
	4	1	8

ПРОВЕРИ ЗНАЊЕ

Писмено сабирање и одузимање

1. Израчунај.

6

	С	Д	Ј		С	Д	Ј		С	Д	Ј		С	Д	Ј		С	Д	Ј
	1	5	6		6	2	7		3	7	9		5	3	4		7	2	8
+	4	6	7	-	3	5	6	+	2	4	8	-	2	1	4	+	1	4	5

2. У новогодишње звонце поред сваке тачне једнакости упиши слово **Т**, а поред нетачне упиши слово **Н**.

6

$623 - 278 = 345$

$236 + 476 = 712$

$825 - 274 = 651$

$568 - 299 = 259$

$119 + 637 = 756$

$844 - 296 = 548$

3. Који број је за 249 мањи од броја 923? Заокружи слово испред тачног одговора.

1

- а) 746 б) 676 в) 674 г) 747

4. Умањеник је збир бројева 289 и 705. Умањилац је број 483. Израчунај разлику.

3

5. Ученици су првог месеца сакупили 457 kg папира за рециклажу. Другог месеца су сакупили 139 kg мање него првог месеца. Колико су ученици укупно сакупили папира за рециклажу за ова два месеца?

4

Одговор: _____

6. У продавницу је стигло 429 лизалица, 238 чоколада мање него лизалица и 117 крем бананица више него чоколада. Колико је укупно слаткиша стигло у продавницу?

5

Одговор: _____

Укупно:

Одлично урађено!

25–22

Веома се трудиш!

21–17

Добро је, можеш боље!

16–13

Више се потруди!

12–9

Понови градиво и биће боље!

8–0